

DAN BOGDAN

SCORPIONUL DE DURANGO

roman

DAN BOGDAN

SCORPIONUL
DE DURANGO

DAN BOGDAN

SCORPIONUL DE DURANGO

roman

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1991

Coperta : FL. CREANGĂ

ISBN 973-32-0213-4

1

Locomotiva pufăie greoi, aruncînd jeturi groase de abur spre peron. În cîteva clipe, magazinele și depozitele gării sînt acoperite de o perdea densă.

După un timp, din aburul ce începe să se risipească, se decupează silueta lui Roc Petrovici, cu maimuța pe umăr și cu trusa de genist în mîna stîngă.

Este o apariție insolită : poartă pantaloni bufanți, strînși în ghețe înalte, cu capse mari, lucitoare și o scurtă de camuflaj cu buzunare cartușieră. Are un început de chelie, ceea ce ar face pe oricine să-l situeze cu ușurință în jurul vîrstei de patruzeci.

Impresia este accentuată și de obrazul neras, dar mai ales de privirea lui, ce exprimă oboseala.

Locomotiva continuă să arunce jeturi de abur, în timp ce mecanicul, cu bustul gol, sprijinit de fereastră, îl privește amuzat pe genist.

Doi tineri cu părul de un blond spălăcit, părăind după gesturile necontrolate prinși într-o discuție animată, se apropie de el. Cel din dreapta are o figură colțuroasă, maturizată înainte de vreme.

Dînd cu ochii de neobișnuitul cuplu, cei doi se privesc cu zîmbete complice. Cînd băieții ajung în dreptul lui, Roc îi întreabă :

— Aveți idee de trenul spre orașul Gad ?

— Cum să nu, răspunde repede cel cu figura colțuroasă, e cel garat.

— E departe ?

— Cine să fie departe ? i-o întoarce băiatul, cu un zîmbet ironic în colțul gurii.

— Orașul...

— Aveți de mers, e în cîmpie.

Băieții se îndepărtează întorcînd de cîteva ori capul.

Roc Petrovici se uită curios spre locomotivă : mecanicul încearcă să șteargă, cu o cîrpă murdară, ochiul de geam al ferestrei, scuișind din cînd în cînd cu năduf.

Genistul se întoarce, căutînd o bancă să se așeze. O scîndură rezemată pe doi bușteni pare a ține loc de așa ceva.

În spatele „băncii“ se află o chiuvetă de tip vechi, cu tăblie înaltă și bine nichelată. Aplecat, cu picioarele rășchirate, un bărbat își spală, pufăind zgomotos, obrazul buhăit. După ce închide robinetul, împroașcă peretele lucitor cu salivă.

În clipa următoare din clădirea gării țîșnește un bărbat scund și încărunțit, într-un maiou flanelat cu nasturii descheiați, lăsînd să se vadă părul de pe piept.

— Hei, prostănacule, cînd îmi dai drumul ? răsună, nerăbdător, glasul mecanicului.

— Burghel, așa vorbești cu șeful tău ? ! se zborșește omulețul, trăgînd de pantaloni.

Intră, preocupat, pe o ușă de care este agățată o tăbliță : **BIROU DE MIȘCARE.**

Dinspre coada trenului își face apariția un alt feroviar. Începe să controleze cu un ciocănel bandajele metalice ale roților.

Sunetele scurte ale unelei feroviarului par a-i readuce mecanicului buna dispoziție.

Cîțiva călători dau buzna de pe ușa sălii de bilete, tirînd bagaje de diferite mărimi. Se îndreaptă, bulucindu-se, spre ușile vagoanelor. Roc Petrovici privește amuzat foiala, continuînd să rămînă pe bancă. Ia te uită ce mai cară ăștia, cantine ambulante, vestiare comprimate, lenjerii la plic...

— Hei, dumneata cu maimuța, urcă la spate că bag cărbunii ! se aude din nou vocea mecanicului.

Fără să-l învrednicească cu vreo privire, Roc Petrovici urcă într-un vagon, în timp ce omulețul cu maioul descheiat scoate dintr-un buzunar o paletă verde...

După cîteva secunde, mecanicul pornește locomotiva lăsînd, ca de fiecare dată, în urma ei un nor gros de fum ce învăluie peronul și clădirile din jur.

Roc Petrovici pătrunde pe culoarul aglomerat. Începe să înainteze, cu precauție, privind spre stînga unde sînt înșiruite compartimentele vagonului.

Ignoră privirile muștrătoare ale cîtorva călători, dornici să folosească exclusiv pentru ei micul spațiu cîștigat. Reușește să ajungă spre mijlocul vagonului. Rămîne în dreptul unui compartiment unde cîțiva înși au întins niște cărți de joc pe o masă rabatabilă. Jucătorii și chibiții s-au îngrămădit spre centrul compartimentului, formînd o masă compactă.

Trenul a oprit într-o stație. Alte mișcări pe culoar, unii coboară, alții urcă.

Jucătorii își văd netulburați, de treaba lor. O smucitură ușoară le dă de veste că trenul a pornit. Un chibiț întîrziat escaladează geamul și-și dă drumul pe peron, din mers.

Trenul prinde viteză, călătorii au uitat fereastra deschisă și cărțile zboară luate de curent. Stupefiați, jucătorii și chibiții rămîn cu ochii pironiți la dansul acela halucinant de ași și trefle... „Am văzut și o chintă roială în zbor!” glumește cineva. Jucătorii par resemnați.

Un bărbat masiv, ce a asistat la scenă de pe culoar, deschide ușa compartimentului, oferindu-le combatanților un pachet de cărți nou-nouț.

Roc Petrovici își omoară timpul observînd expresiile concentrate ale jucătorilor în oglinzile de pe pereți. Seriozitatea insului cu chelie, mai degrabă pîndă, concentrează lupta de o jumătate de secol a unui loterist încăpățînat. Miinile blondului filează cu o eleganță căpătată prin exercițiu îndelungat. Izbucnirile de reușită ale bărbatului rotofei, cu fața congestionată, tipică pentru sanguini, sînt efecte ale inocenței sau manevre ale strategiei enervării.

Cu lada sa de genist, Roc Petrovici încercă vădit trecerea călătorilor. Unii dubioși, nelipsiți din trenurile aglomerate, care se uită avizi prin compartimente după

bagajele fără proprietari sau după torsurile de grizete. În categoria acestora intră, în mod sigur, tinărul tuns deasupra urechii și purtând un treni larg în plină vară. Dar cei mai mulți sînt oameni nevoiași, obișnuiți cu munca grea. Mirosul acestora din urmă cîrnește pînă și năsucul maimuței : acru, de gogoșari, amar, de haine mucegăite și pestilențial, de pat de holtei. Ei nu caută de fapt un loc să se așeze, acolo s-ar simți ca și cum ar fi viriți într-o cușcă.

După cîteva stații Roc Petrovici a reușit să ocupe loc într-un compartiment, pe o banchetă cu catifeaua roasă de vreme. În fața lui, un bărbat cu obraz de mox, doarme cu gura întredeschisă. Alături, pe două locuri, s-a lătit o femeie grasă.

Roc își așază trusa pe genunchi. Maimuța a rămas liniștită pe umărul lui. Scoate un carnetel din scurtă punîndu-l alături. Își apucă încheietura mîinii drepte pentru a-și lua pulsul. Mîneca bluzei coboară, dezgolind antebrațul, ras pe o porțiune de cincisprezece centimetri de la încheietura pumnului. Nouăzeci de bătăi pe minut. Își notează în carnetel.

Bărbatul de vizavi, cu pălărie pe cap s-a trezit. Îl cercetează cîteva clipe curios, dar privirea omului cu maimuța îl face să caute pe geam o moviliță în peisajul agrar. Pare din categoria acelor care se mulțumesc să nu li se deconspire tot adevărul. Femeia grasă a adormit cu capul pe umărul drept. Mersul ritmic al trenului o zgîlție făcînd-o să pară o uriașă păpușă mecanică.

Își suflecă mîneca pînă la cot, privindu-și mîna dreaptă. Huxley și-o vedea ca pe-o frunză cu nervurile transparente, curioasă comparație ! Își spune genistul. El, Roc, de-abia acum o prețuiește cu adevărat.

...În primăvara trecută, prin mai, avusese loc accidentul. Dăduse peste un filet greu, cu spire ruginite. Se afla la ultimele răsuciri... La un moment dat simțise cum fulminatul îi sparge timpanul...

Era convins că un gol minuscul a fost cauza exploziei. Dar și un por în oțel putea să împrăstie fulminatul. Își făcea reproșuri. Pentru el asemenea accidente ale suprafețelor metalice parcă n-ar fi existat. Adevărații meseriași țin cont și de asemenea malformații. Maimuța Moky îl

avertizase. Se zbătuse în salturi repetate, slobozise țipătul ei ascuțit, cu scurte inflexiuni gîlgîite. Avusese noroc, mare noroc ! O fractură cubito-radială. Rămăseseră cicatricele de pe dunga palmei și de pe antebraț...

Își amintea că în fracțiunea de secundă cînd intuise iminența descărcării, se gîndise cum să-și apere mîna dreaptă. Ar fi fost în stare să-și sacrifice cealaltă mîna. Un gest reflex, o străfulgerare dată de disperare. După scoaterea ghipsului urmasse readaptarea, mulți îi prezisera un sfîrșit de carieră. Avea blocată articulația, suporta o supinație de 120 grade. Dar curînd degetele începuseră să se dezmoștească și deveniseră la fel de agile ca înainte. Începuse să scrie, să-și facă micile notări zilnice în carnet. Luni de exerciții îi trebuiseră pentru a-și relua deprinderea de a scrie. Mîna își recăpătase elasticitatea. Și-o privește cu încîntare. Reluase și exercițiile yoga de respirație, reușind să-și rețină suflul ca și înainte. Recitise tratatul lui Yesudian, apelînd la cîteva îmbunătățiri și adaptări.

Își întoarce ochii spre bărbatul cu fața de mox. S-a plictisit să se tot uite pe fereastră, și acum, îl privește printre gene, prefăcîndu-se că doarme.

Moky continuă să stea liniștită pe umărul său stîng. Este obișnuită cu neîntreruptele călătorii ale stăpînului ei.

Nelipsită de la neutralizarea obuzelor, de fiecare dată maimuța percepe unghiul periculos al înclinației macaroanelor de trotil. Țipătul ei anticipează o mișcare greșită. Au făcut inofensive alîtea bombe împreună și au depistat atîtea „plasticuri“. Roc Petrovici n-a crezut niciodată într-o aptitudine specială a animalului de a simți pericolul. Totuși...

Își privește încă o dată mîna văduvită de păr. Un fost coleg își pierduse viața din cauza pilozității. Se afla la ultimul ghint. O simplă atingere, cînd mîna se retrăgea... Buuum !

Se uită la ceas, este ora cînd își face exercițiul de rutină. Deschide cutia, în care se amestecă tot felul de scule, de fusile oarbe și de bombe artizanale fără detonant. Extrage cu mișcări sigure o piesă și o apleacă la 45 grade.

Bărbatul cu pălărie își ia repede geanta și părăsește cu o figură congestionată compartimentul. Nici nu încearcă să-l oprească, să-i explice că învîrte o carcasă de metal în care se află niște bobite de polietilenă.

În momentul în care primul grăunte se apropie de timpan, Moky începe să-și înfigă ghearele în umărul dezamorsorului. Percepe mersul grăunțelor, ca și cînd le-ar vedea printr-o sticlă. Are în trusă focoase cu filet, cu cleme și cu diferite șanțuri de înțepenire. Încearcă un „bobinaj“ la un șurub de șase. Ghiventarea merge strună, în timp ce Moky îi gîfăie în ceafă. Este mulțumit de felul în care decurge antrenamentul. O adevărată repetiție generală. Numără timpii înșurubării : „Unu... doi... trei...” Îi e teamă să nu treacă cineva pe culoar și să-i vadă „conservele“. Se uită precaut spre femeie. Speră ca aceasta să nu se deștepte brusc și să facă vreun gest necugetat.

Cu tot hopul opririi într-o gară, Roc Petrovici reușește să-și strunească mîna și să scoată capsula. Este mulțumit. Moky pare și ea odihnită, pregătită pentru fapte mari. Roc trîntește capacul trusei și privește pe fereastră. Pomii se răresc tot mai mult și cîmpul se debarasează de ultimele pante line.

La următoarea stație coboară și femeia. Trenul se lansează în cîmp pustiu. Culoarul arată acum ca o cazarmă părăsită, prin care bate vîntul. În compartimentul jucătorilor de poker zac pe jos cîteva cărți răvășite. Cineva a uitat într-un cuier un fulgarin verde.

Roc Petrovici se întinde pe banchetă, încercînd să ațipească.

Înainte de a adormi, are senzația că a rămas singur în trenul care aleargă solitar, fără mecanic, spre un punct terminus, unde va sparge niște tampoane și se va prăvăli pe un peron.

2

Stația-terminus părea că se află pe o planetă pustie. Peronul era gol. Clădirea gării, cu un refugiu străjuit de trei stâlpi metalici, avea părțile laterale în trapez de parcă ar fi fost retezate la gater, dînd un aspect de îngustime construcției. Parcă ar aștepta îmbucarea cu alte case, își spusese Roc Petrovici, privind curios în jur.

Dacă cineva i-ar fi privit de la o anumită înălțime, omul și animalul aflați pe peron i-ar fi părut singurele ființe într-un deșert. Nimeni nu îi aștepta.

Începea să se lase întunericul. Undeva, în spatele gării, soarele se scurgea spre asfințit. Orașul Gad, ținta călătoriei lui, părea a fi departe.

Într-un târziu, Roc Petrovici auzi o mișcare în spatele unicei uși tăiate în fațada clădirii. Apăru un bărbat pirpăriu, cu mișcări repezi, precipitate, într-o uniformă cenușie și avînd pe cap o capelă asemănătoare cu cea purtată de poliția franceză. Veni grabnic spre el.

— Sînt Solovei, șeful gării. Cu ce vă pot servi ?

— Am venit...

— Ah, îmi amintesc ! Sînteți dezamorsorul. Nu ne așteptam...

Omul i se păru simpatic. Avea un aer hîtru și cînd își oferise serviciul, împreunase mîinile a neîndoielnică operativitate. Nasul mare, obrazul zbîrcit, ochii de nevastăuică, sprîncenele arcuite îi dădeau un aer de clown care îl binedispuse pe Roc. Era veșnicul clown, pripășit pe la curțile cele mai ilustre, ca și pe la cele scăpătate, dar cu lustru.

Omul apucă lada cu scule, și Roc deduse că Solovei trebuie să fi dispus la gară de un personal restrâns. Un telegrafist și o femeie de serviciu, probabil...

— Poftiți înăuntru, se grăbi Solovei să-l invite.

Pătrunseră în sala de așteptare. Spre surprinderea lui Roc Petrovici, aceasta era și unica încăpere a gării. Pe peretele din fund, deasupra ușii, se afla un uriaș fluture înrămat, o reproducere după o poză color. Recunoscuse celebrul ochi-de-păun, *Inachis jo*, cu aripile acoperite de pupile și iriși. Emblema orașului, o reprezentare a tri-unghiului mistic? se întrebă, retoric, dezamorsorul. În dreapta era expusă, într-o vitrină ce acoperea tot peretele, o colecție de fluturi.

— Eu trebuie să mai trebăluiesc câte ceva. Vă las cu expoziția noastră...

Solovei îi cără bagajul într-un colț al sălii și ieși pe ușa din fund cu o mătură și o găleată în mână.

Avea ce vedea, căci colecția era foarte valoroasă. Coloritul și gingașa croială a aripilor întreceau orice închipuire. Existau nuanțe de galben citron, combinații de negru, albastru și cărămiziu, fine rame presărate cu praf de mătase, frunzulițe transparente cu marginile creponate, palete albe ca omătul, compoziții aerodinamice cu aripile de dinainte ascuțite și acoperite cu dungi policrome, ca niște vectori ai văzduhului, hlamide de purpură, tivuri aluvionare, gulere de catifea, mantii cu pete geometrice sau antropomorfe...

La un moment dat zări un exemplar din *Cnetocampa pinivora*. Știa că omizile procesionare emiț câteva mii de peri ca niște săgeți veninoase. În unele regiuni făcuseră și câteva victime omenești. Un mic asasin sub haina-i mătăsoasă, învîrstată cu cafeniu și galben...

Se pricepea la fluturi, cel mai mult îl impresionează o specie de noapte, *Lymantria monacha*, ale cărei omizi țin o punte de mătase uriașă peste care pășește întregul alai atras de festinul frunzelor de brad. În fond, și el elibera niște punți peste reavănul pământului acesta mursecat de explozii. Privirea îi fu atrasă de un alt exemplar. Pe spatele acestuia, între aripile largi, catifelate și umbroase ca amurgul, se afla un semn des întâlnit în

meseria lui : Interzis ! Fluturile cap-de-mort. De câte ori nu abandonase focosul vreunui bombe pentru că pe capacul ceasului fosforescent poposisese acest avertisment minuscul. La câteva secunde fulminatul explodase... Să fi fost oare o simplă coincidență ? Era destul de bun profesionist pentru a considera termenul „superstiție profesională“ impropriu. Totuși, ceva, ceva...

Reveria îi fu întreruptă de reapariția șefului de gară. Buna dispoziție nu-i dispăruse de pe chip. Îi făcu, vesel, semn cu mîna că totu-i în ordine, apoi, apucînd bagajul îl invită să-l urmeze.

Solovei îl conduse în noapte. Orașul era undeva, departe, și ca să ajungi la el trebuia să parcurgi un drum îngust, pietruit. Conul de lumină al lanternei îi dezvălui câteva tăblițe pe care era desenat semnul văzut pe spatele fluturului *Acheronia atropos* : Interzis !

— Să nu călcați alături de drum, îl avertiză Solovei, cîmpul acesta a fost bombardat în timpul războiului și multe obuze zac necexplodate la o palmă sub pămînt.

— O să fie mult de lucru...

— Țineți din scurt maimuța !

— Moky ? ! Nu se cîntește de pe umărul meu.

Roc zîmbi în sinea lui, amuzat. Simțise că lui Solovei nu îi prea plăcea maimuța ; căpătase brusc un aer indispus și o privea ponciș, ori de câte ori aceasta se strîmba la el. Moky își puse liniștită capul pe umărul stăpînului ei. Simpla atingere de pielea gîtului a animalului îi readuse în minte motivul pentru care se afla aici. Obuze îngropate, acoperite de pămîntul stîrnit de alte explozii...

Peste puțin timp, după ce ocoliră o mică dună, începură să se zărească, licărind în noapte, luminile orașului.

Blocurile păreau niște cuburi masive, iar ochiurile de geam indicau numărul etajelor. Foarte aproape unele de altele, ele formau un lanț nesfîrșit, întrerupt la distanțe egale de un mic spațiu „verde“, unde fără doar și poate, ediliile orașului nu făcuseră mare risipă de imaginație, mulțumindu-se să planteze, alandala, cîțiva arbuști, ce păreau orfani între coloșii de beton.

Companionul lui Roc Petrovici nu se arăta prea vorbăreț. Îi arunca din cînd în cînd o privire dezamorsorului,

ca și cum ar fi vrut să-i spună : Ei, da, ce să-i facem, la noi nu-i decît un autobuz hodorogit, care-și face cursele cum dă Dumnezeu. Și pe urmă, cînd singurul nostru șofer nu este printre cei mai rezervați clienți ai circiumii din oraș...

— La primărie acum e închis, se mulțumi să spună Solovei. Vă duc să înnoptați la o rudă a mea.

Înaintau acum de-a lungul unei străzi largi, mărginite de o parte și de alta de vile cochete, construite în același stil.

Își aminti de anumite orășele italiene, care răspundeau unui principiu al simetriei, supunîndu-se geometriei casă cu casă, ca și cînd oamenii s-ar fi jucat cu niște cutii de chibrituri. Unde sînt javrele orașului ? se întrebă Roc Petrovici.

Aceeași senzație de planetă nelocuită, de la sosirea în gară, o avea și acum, străbătînd orașul cu nume ciudat : GAD. Îl întrebă pe Solovei de lipsa cîinilor prin părțile astca.

— Ar fi o calamitate pentru cîmpurile de mine care ne înconjoară.

Ajunseră la o poartă din fier forjat, ca și a celorlalte vile surori. Pătrunseră pe o mică alee pietruită ce străbătea o grădiniță cu trandafiri pînă la intrarea principală. Casa, cu un etaj, părea a ascunde un spațiu restrîns pentru acareturi, unde ducea cea de-a doua intrare.

Solovei bătui în ușa principală. O femeie între două vîrste, cu tendințe de obezitate, le deschise de-îndată.

Roc Petrovici pătrunse într-un hol nu prea spațios, a cărui ușă, deschisă larg, lăsa să se vadă interiorul unei încăperi, sufrageria probabil. La ora aceea se găseau aici mai toți membrii familiei, așezați pe o canapea încăpătoare, de sub fereastră, și pe scaunele din jurul mesei ce trona în mijloc. În partea stîngă, cum veneai dinspre holul de la intrare, o scară de lemn urca spre camerele de sus, sub care se afla o ușă ce, era de presupus, ducea la bucătărie.

În fundul sufrageriei se zăreau alte două uși. Deasupra uneia dintre ele Roc Petrovici zări același ochi-de-păun, însemn al orașului.

Mobilierul din cameră părea trainic : era simplu, fără ornamente, de culoare maro. Tapițeria, de culoarea nisipului, părea un grund protector.

Casa fusese compartimentată după o anumită normă, așa încît nimeni nu se gîndise vreodată la luxul de a avea o sufragerie mare.

Roc își spuse că impresia de spațiu prea mic putea fi pusă și pe seama numărului de locatari. Un moment fu frapat și de mileurile în formă de fluturi, așezate pe masă și pe servanta impunătoare.

Solovei îi așază cu grijă, într-un colț, lada de genist și făcu prezentările.

Pater familias era un om la cincizeci de ani, cu ochi albaștri și cîteva fire de păr cenușiu trecut peste o chelie lucioasă. Purta un soi de ilic peste o cămașă încheiată pînă la gît și niște pantaloni dintr-un material scortos, gen salopetă. Nevasta lui, femeia care deschisese, avea o rochie înflorată, ce îi dădea un aer și mai anodin feței cu trăsături comune. Bunica se purta în straie cernite, ca și cum ar fi vrut să sugereze că o interesează tot mai puțin ce se petrece în lumea aceasta. Dintre cei cinci copii ai gazdelor, trei se găseau de față, doi băieți și o fetiță, celelalte două ocupîndu-se de lecții.

Gazdele primiră cu destulă rezervă prezența maimuței, ce stătea neclintită pe umărul stîng al lui Roc. El surprinse în ochii lor aceeași privire nedumerită, pe care i-o aruncase lui Moky și Solovei în gară. Poate că în imaginația lor, ea urma să interpreteze vreun dans deșănțat prin cîmpul de obuze, ținînd de un ritual anume.

— Lena e în „camera de muzică“, explică tatăl, făcînd semn spre ușa din fund, deasupra căreia atîrna tabloul cu fluturile.

Într-adevăr, din acea parte se insinua o muzică molcomă, cu pendulări vagi.

„Camera de muzică“ era un lucru obișnuit în acest oraș. Solovei îl lămuri că ideea fusese a primarului, care propusese ca în locul radioului să se introducă în fiecare casă acest climat terapeutic. Toată lumea fusese de acord și, în fiecare lună, municipalitatea trimitea un nou set de benzi cu ultimele înregistrări făcute la casa de cultură a

oraşului. Oamenii erau convinşi că acest gen de muzică le aducea multă linişte sufletească şi un surplus de seninătate. Membrii familiei, rînd pe rînd, îşi luau zilnic porţia lor de relaxare.

— Şi fluturile acela ? întrebă Roc Petrovici, arătînd către peretele din fundul camerei.

— Este însemnul oraşului...

Oaspetele privi atent combinaţiile de culori de pe aripile lepidopterului. Apele franjurate ale celor patru irişi de pe spatele fluturului se întrepătrundea într-un flux compozit de culori distincte, sintetizînd totuşi o precisă nuanţă de ansamblu. Nu cu multă vreme în urmă descoperise într-un mare muzeu la această specie o rafinată patină violetă, ca în contururile „culegătoarelor de spice“ ale lui *Millet*. Dealtfel un bun prieten al său, deţinătorul unei colecţii particulare, ajunsese la concluzia că, în cadrul acestei specii existau genuri care variau, pe o scară fină a nuanţelor, de la zonă la zonă. Numai un ochi experimentat putea depista aceste amănunte, aşa cum degustătorii sînt capabili să distîngă între cele mai rafinate soiuri de vin pe cel mai bun.

— Trebuie să aveţi multe exemplare în regiune. Primăvara...

— Nu avem aşa ceva, răspunse sec tatăl.

Roc rămase puţin pe gînduri. Să-i explice că pentru el, dezamorsorul, prezenţa fluturului are o anumită semnificaţie, alta decît probabil, cea emblematică ? O umbră îi trecu peste chip. Clipa fatală... explozia din mai... O apariţie ca un sunet straniu... O transformare brutală de forme, trecerea şerpuită pe pămînt şi apoi aplombul aripilor, brusc, suav, reîntrupare... Tenacitatea lui de a încerca „fragilitatea“ filetului, spiră cu spiră... Ciudat !

Unul dintre cei doi băieţi ai gazdei, în jur de zece ani, începu să-i descrie din ce se compune un fluture, aşa cum învăţase la lecţia de ştiinţe naturale data trecută.

— Ba nu, fluturile este libertate, spuse încetîşor mezină familiei. Zboară...

Rostea cuvintele încet, tărăgănat, de parcă ar fi citit dintr-o carte. Roc o mîngîie cu simpatie pe păr. În acest moment, Moky, care nu se clintise de pe umărul lui,

începu să se zbenguie. Fetița nu păru speriată. Întinse mîna spre lăbuța pe care Moky i-o prinse scoțînd sunete vesele. Maimuța sări apoi pe covor și începu să-și facă curățenia corporală.

Gazdele se arătară neliniștite.

— E o maimuță prietenoasă spuse Roc, liniștindu-i.

Am adus-o special să mă ajute. E un fel de specialist, simte primejdia.

— Știu că ați venit să ne salvați, replică tatăl cu gravitate. Aici au curs multe bombe în timpul războiului. Pămîntul nostru e însămintat cu tot felul de obuze...

Mama, care stătuse cu mîinile încrucișate în față în tot acest timp, fără să scoată o vorbă, nu părea interesată de discuție.

— Oți fi obosit și infometat... Zic să punem masa.

Fără să aștepte răspuns, își chemă celelalte odrasle din camerele lor și dispăru în bucătăria de sub scară.

Două fete, de vreo treisprezece și cincisprezece ani, cu codițe și îmbrăcate în uniformă, își făcură imediat apariția, pentru ca la fel de repede să dispară pe ușa bucătăriei. Tatăl se scuză, avea și el rolul său în ritualul de pregătire a cinei. Desfăcu cele două tăblii ale mesei prelungind-o cu o a treia, aflată după bufet, apoi așeză scaune pentru fiecare.

În acest timp, Solovei se plimba cu mîinile la spate pe un itinerar cuprinzînd în centrul lui lada de genist. Cînd se apropia de aceasta o ocolea cu precauție.

— Primarul a luat măsurile cele mai indicate pentru a ne scuti de izbucnirea puroiului ce mocnește în adînc, spuse plin de sine.

Lui Roc Petrovici îi veni să ridă, văzîndu-l atît de important, cu pieptul înainte, ca un căluț de mare. Nasul i se reflecta pe un perete, ca un dovleac enorm. Copiii se așezară serioși, la locurile lor, înghesuindu-se.

— Ne cerem scuze, spuse mama în timp ce așeza tacîmurile, de înghesuiala asta... în care stăm, dar așteptăm un nou venit și vom avea o casă mai mare.

— Peste patru luni ni se va naște al șaselea copil, confirmă tatăl. Cu această ocazie ne vom muta într-o locuință mai încăpătoare.

— Primăria îi premiază pe cei cu mai mulți copii. Nu le oferă chiar un castel, dar le pune la dispoziție o locuință încăpătoare, sublinie Solovei, cu un aer de atotștiutor.

— Ferească Dumnezeu să n-ai copii, interveni și bătrîna, care aducea și ea la masă ba o solniță, ba un pahar, ce se nimerea.

— Cei care nu procrează trăiesc degeaba, replică Solovei cu emfază și-l informă pe Roc despre cele opt odrasle ale sale, făcute în două rînduri, cu două neveste. Noi trebuie să rezistăm în condițiile vitrege ale hinterlandului nostru...

Roc se amuză de ceea ce înțelegea Solovei prin „hinterland“. Se așeză la masă, punîndu-și pe genunchi șervetul curat adus de bunica. N-au nimic de băut, constată, deși nu era un băutor. O trimise pe Moky într-un colț, să stea cuminte.

— La noi spirtoasele se consumă numai la cîrciumă, preciză șeful gării, parcă ghicindu-i gîndul.

Masa nu era prea opulentă. Un mic tain din Merwul oriental pentru drumeți. Gazda decojise cîteva ouă și tocase subțire o măsură dintr-un salam cam gras. Într-o farfurie adîncă se găseau niște prune fierte, peste care fusese depus un rîntaș de ceapă. Pe o tavă zăceau șase ardei grași, dați în pîrg.

La un moment dat bunica apăru cu un platou cu pește prăjit. Mirosul inundă sufrageria și comesenii părăură încîntați de ceea ce li se punea în farfurie. Roc constată că peștele era o mîncare preferată de gazde.

— Mîncăți, cine știe cît o să mai avem pește, îi îndemnă bătrîna.

— Riul nu scacă niciodată, comentă tatăl.

Urmă o mică pauză, așa încît puteau fi auzite distinct plescăiturile pofticioase ale comesenilor. Copiii se întreceau în a netezi oasele. Burțile dolofane ale mrenelor dispăruseră cu repeziciune. Mama, căreia nu-i revenise decît o coadă de clean, își permise să facă unele observații :

— Barajul o să facă de petrecanie saramurilor și borșurilor. O să ne punem pofta-n cui !

— O să se ducă pe apa sîmbetei atîta frumusețe de pește, o susținu și bunica.

Solovei și tatăl ridicară din umeri, fără să răspundă. Erau preocupați să termine ce aveau în farfurii. Șeful de gară se șterse apoi tacticos cu șervetul, simțindu-se dator să lămurească despre ce-i vorba.

— La drept vorbind, barajul acesta o să ne aducă mai multă lumină. Vom putea să punem în funcțiune turbina veche și vom face racordul la transformator...

— Mi-e teamă să nu faceți o improvizație cu scrînciobul ăla vechi și să stricați viața peștilor de pomană, îi răspunse mama cu arțag.

— Măi femeie, o opri tatăl, tu nu te pricepi! Sînt destule capete de tehnicieni care se ocupă de toate cîte privesc barajul...

— Și la urma urmelor vom deveni mai autonomi, spuse Solovei.

Cuvîntul „autonomi“ parcă îi mai lămuri puțin, justificînd într-un fel lipsa peștelui pe viitor dintre felurile de mîncare.

Roc Petrovici, care păstrase o fiță prăjită, i-o plasă pe ascuns maimuței.

— O să ni se trimită conserve cu trenul, conchise împăciuitor tatăl.

— O să ciopliți mai mult, interveni bătrîna, deschizînd ochii, dintr-o dată înviorată. O să ciopliți mai mult...

Solovei se simți iar dator să-l pună în temă pe oaspete cu darul localnicilor de a prelucra lemnul.

— Pe de altă parte speculăm și naivitatea cumpărătorilor, care preferă genul nostru de sculptură. La noi nimeni n-ar cumpăra așa ceva. Dar cei din Gad au nevoie de produse la schimb.

Îi arătă lui Roc cîteva ciomege căutate pe piața străină. Niște capete de oameni, suprapuse de-a lungul bățului, amintind de un totem... Figuri holbate, hîde, cu gura străpunsă, cu ochi fără pupile, se șteau dinspre o lume a nălucilor. Fu stăbătut de un fior.

— Lemnul cioplit îl trimitem o dată pe lună în schimbul lămîilor sau al scorțișoarei...

— O dată pe lună?!...

— Da. Atunci vine trenul.

O dată pe lună ? !... Intenția lui de a veni aici coincide deci cu plecarea cursei speciale spre Gad. Impresia inițială că nimerise undeva, într-o altă lume se accentua. Refăcu mental, pentru câteva clipe, drumul cu trenul : cimpurile nefiresc de netede, pîlcurile rare de arbuști cu forme ciudate... O simplă iluzie ?

Femeile strînseră vasele și fața de masă. Moky reveni pe umărul lui Roc dintr-un salt, în timp ce el își trăgea scaunul mai spre geam.

Pe canapea se lăfăiau, pentru siestă, tatăl și Solovei. Cei mici rămăseseră și ei pe scaune și îi priveau fix pe oaspeți.

Puțin mai tîrziu, reveniră în sufragerie și cele două femei. Mama părea a suferi de limbariță :

— Mult v-o trebui să ajungeți la un liman cu chi-sărele astea aruncate pe cîmp ! se văicări către dezamorsor.

— Primarul are un plan, interveni Solovei, cu aerul că le știe pe toate. Să termine întii cu dealul lui Manciuğa, ca să descongese drumul spre cimitir, apoi să se apuce de malul celălalt al rîului ca să nu dăm de bucluc cînd om înainta cu barajul..

— Nici cimitirul nu-i tocmai cum trebuie, îl întrerupse gazda pe șeful gării. Cu ani în urmă s-a bătut 6 cruce pe mormîntul unuia, era un răufăcător, un tîlhar, și a explodat un obuz...

— Ce ani !... Eram eu tînră, interveni bătrîna, care continua să țină pleoapele închise. Hoțul fusese cel ce stăruise să înfigă crucea la capul fratelui său ; de altfel, răposatul cît a trăit a fost om cinstit. Cînd crucea a fost implintață, suflul exploziei l-a aruncat pe tîlhar tocmai pe acoperișul unei fîntîni din apropiere. De atunci apa aceea e spurcată...

— Cîți ani să fie ? întrebă Roc Petrovici, interesat să afle cît mai multe amănunte.

— Hăt.. e vreme de-atunci, eram eu fată și tocmai sădisem în mijlocul curții un salcîm cît paiul. Anul trecut l-am tăiat...

— Nici ea nu-și mai aduce aminte, spuse repede Solovei.

I se părase lui, sau șeful de gară chiar voise s-o întrerupă ?

— Dar accidente mai recente ați avut ?

— Cu câțiva ani în urmă a explodat o bombă mai sus de râu, pe drumul ce pleacă de la cîmpul de mine și se îndură spre pădure, rosti pe un ton emoționat mama. Să vă duceți să vedeți... Se mai pot observa și acum rămășițele exploziei.

— Să tot fie zece-cincisprezece ani de atunci, preciză tatăl, puțin supărat de intervenția soției sale.

— A văzut cineva explozia ?

— Or fi văzut-o oamenii...

— Departe este o văgăună uriașă, încep să depene bunică o poveste de-a ei, cu glas târăgănat. Văgăună cu iarbă arsă, fără arbori primprejur... Acolo unde se găsește o bombă mare... mare... De gaura aia nu se poate apropia nimeni, căci văpaia ei e puternică, orbește și strîmbă oasele. Unii iau leacuri ca să nu li se zvînte pielea...

Cuvintele bătrînei păreau a veni de departe. Vorbea despre lucruri tănuite, știute doar de ea ? Ochii i se lipiseră complet.

Roc Petrovici încerca să se familiarizeze cu lumea aceasta. De orașul Gad păreau a fi legate o mulțime de legende... Genistul era din ce în ce mai intrigat : localnicii nu numai că se obișnuiseră cu frica ; părea că frica însăși a devenit forma lor de viață...

— ...vine moșul alb, abia mergînd, apare dinspre pădure și are de jur-împrejur o lumină. Vine agale și lumina îl apără de para vipiei și-și face drum pînă-n miezul scorburei. Vine din timp în timp... Atunci oamenii pot ieși, își tocmesc zaplazuri, coboară la râu... Doar atunci cînd moșul alb calcă rar, îndreptîndu-se spre văgăună...

Bătrîna vorbea încet, pronunțînd cuvintele rar, ca și cum ea însăși s-ar fi temut să nu-i scape vreun amănunt. Toți păreau prinși de povestea ei, deși, era evident, nu era pentru prima oară cînd o spunea.

Un sunet de sirenă ascutit, sălbatic, întrerupse firul vorbelor părînd să-i îngrozească pe cei din jur. Alarma vui prelung făcîndu-i pe adulți și pe copii să alerge care încotro, ca și cînd și-ar fi împărțit niște sarcini. Doar Solovei rămăsese pe loc și, bineînțeles, dezamorsorul.

— Nu vă agitați, zise șeful gării. E o alarmă de rutină pentru cartierul de nord. A sunat doar de două ori.

Spiritele se domoliră, toți ai casei reveniră în sufragerie. Roc înțelesese că orașul avea un plan de exerciții de alarmă și din cînd în cînd locuitorii erau supuși unor aplicații anunțate de zgomotul acela urît al sirenei.

Avusese o zi plină, așa că acum se simțea obosit. Ceru voie gazdelor să se retragă. De altfel și ceilalți nu prea își mai ascundeau căscaturile.

Solovei își luă rămas bun și plecă spre casa sa, invitîndu-l pe Roc pentru a doua zi la primărie.

I se pregăti un pat la etaj. Fu condus de fetița cea mică a gazdelor sale ; femeia tocmai așeza așternuturile curate. Moky sări de pe umărul său pe unicul fotoliu din cameră, cuibărindu-se cu capul pe brațul acestuia. Fetița se apropie, curajoasă, și o mîngie cu sfială pe cap.

Ochii ca două mărgelușe ai maimuței se ridicară spre ea.

— Noapte bună, spuse fetița încelișor, iar Moky închise ochii, ca și cum ar fi înțeles și acceptat îndemnul ei.

3

Roc Petrovici deschise ochii încet. Încerca să se obișnuiască cu lumina soarelui care inundase încăperea. Oare cât o fi ceasul ? Casa părea pustie, nici un zgomot din cele care, de regulă, se fac auzite la o astfel de oră nu părea să tulbure liniștea. Se îmbracă din câteva mișcări și, cu maimuța pe umăr, coborî.

Masa era deja pusă în sufragerie. Îl așteptau un ibric cu ceai, câteva tartine cu margarină și un ou fiert.

Bunica apăru pe neașteptate din dosul scărilor ; îl anunță că tatăl și mama se sculasera mai demult și se aflau la baraj, iar copiii plecasera la școală. Femeia îi întinse lui Moky, mai mult în silă, o feliuță de piine cu margarină.

Bău două căni de ceai, apoi, cu maimuța pe umăr și geanta în mîna stîngă, dezamorsorul ieși din casă.

Era o zi de iunie. Sub cerul siniliu, cu tente de sidef, acoperișurile blocurilor închipuiau un șir nesfîrșit de creneluri.

Roc Petrovici se simți pentru o clipă un străjer din vremurile vechi chemat să vegheze zidurile cetății. Culoarea zidurilor, un crem deschis, spălăcit, dădea dimineții de vară o prospețime artificială.

Își propuse să urmeze sensul drumului pe care venise, către centrul orașului. Nu întîlni nici țipenie. La un moment dat privirea îi fu atrasă de câteva clădiri mai urătoase, cu două sau trei etaje ; își aminti de speranța fostelor gazde de a avea o locuință mai mare. Un nou

sistem de case, în funcție de numărul de copii. Cei mai merituoși trebuie să aibă în jur de o duzină...

În capătul străzii, astupînd-o aproape, se zărea o construcție veche, de o formă ciudată, aducînd cu o carapace de broască țestoasă. Era acoperită de o cupolă albastră pe care stătea scris, cu litere mari, albe : PRIMĂRIE.

Cele două coloane de la intrare păreau gata, gata să se surpe sub povara acoperișului. Nu este o operă de Inigo Jones..., își spuse amuzat Roc, dar scopul ei administrativ este inconfundabil.

De aici începea centrul orașului Gad, o însumare de magazine și edificii care răspundeau nevoilor strîngente ale cetății.

În dreapta, pe colțul cel mai apropiat al intersecției se afla un supermagazin cu șase niveluri, zidăria fațadei fiind realizată în formă de fagure.

În stînga, vizavi, se învecinau o fierărie, cu aspectul prăvăliilor vechi, și piața orașului.

Pe fundal, alături de carapacea primăriei, se zăreau un cinematograf, o cîrciumă și cîteva prăvălioare de-a lungul unei artere, ce se prelungea cu același tip de vile arătoase pe care le întîlnise mai înainte.

Pe celălalt colț al intersecției, în partea dreaptă, un panou cu o trompetă răsucită indica oficiul poștal al orașului.

În piață erau cîteva tarabe ocupate de negustori ambulanți. Din timp în timp ușile batante ale supermagazinului de vizavi erau declanșate de cîte un cumpărător grăbit.

După mica preumblare prin centrul orașului, Roc deduse că localnicii trebuie să fie absorbiți de munca lor la această oră matinală. Doar la primărie și alături de cinematograf, la cîrciumă, se vedea o oarecare mișcare.

Mesageri grăbiți, curieri cu aere importante și slujbași cu simbrie mărunță, din cei ce caută ranchiună și în firul de iarbă, apăreau printre cele două coloane ale intrării în primărie, lansîndu-se către colțurile orașului cu cîte o patalama la mîna. Cîțiva îl priviră nedumeriți, întîmpinînd cu ostilitate imaginea maimuței cocoțate pe umărul lui.

Un gărduleț de lemn, vopsit în albastru, împrejmuita clădirea. Cîțiva arbuști de liliac prăfoși erau plantați la intrarea primăriei. Păreau nenaturali. Tocmai cînd se întreba dacă nu cumva sînt simplă butaforie, pe aleea pietruită ce ducea spre coloane apăru Solovei, care-l salută oarecum rezervat. Aerul scorțos al acestuia îi dîsplăcu lui Roc.

— Ce faci pe aici ? îl întrebă dezamorsorul, gîndindu-se la calitatea în care îl cunoscuse pe omuleț.

— Păi, sînt și aprod la primărie, vorbi repede Solovei. Ascultă, avem unele dificultăți cu postul tău. Treci, te rog, mai tîrziu pe aici. Te poți plimba prin oraș pînă atunci.

Avem unele dificultăți cu postul tău ! Nu-l supără familiaritatea cam obraznică a pîticului, nici tonul său insolent, ci sensul cuvintelor sale. În fond, nu el ceruse să vină aici, ci fusese chemat printr-o depeșă dintre cele mai stăruitoare, explicîndu-i-se că prezența lui pentru destinele orașului etc., și dintr-o dată se punea problema „postului“ său. Poate că era un lucru normal, ca în orice administrație locală, și mai ales cînd era vorba de fondurile unei urbe cu puține resurse financiare, a se cumpăni bine asupra unor cheltuieli suplimentare. Avea să rămînă de văzut. Aceste formalități, la urma urmei, nu trebuiau să-l intereseze, se vor desfilă ele. Pe el îl preocupau, de fapt, alte lucruri, legate de localizarea cîmpurilor afectate, calibrele și vîrsta trotilului, felul focoarelor...

O luă pe lîngă cinematograful, o clădire albă cu intrare în formă de pridvor. Nu existau vitrine, afișele tipătoare erau aplicate direct pe zid. „Luni, marți și miercuri : -Raid deasupra a două continente-. Joi, vineri, sîmbătă și duminică. «Ultimul cîntec al privighetorii la Aconcagua».“ Filme de război, cu bombardamente nimicitoare. Pe unul dintre afișe era reprezentată în mod naiv o bombă, ca o pungă bine garnisită cu bani, ce urma a fi lansată dintr-un bimotor deasupra unor orașe indicate cu niște steluțe albastre pe niște hărți foarte schematice.

Intră în cârciumă, anunțat de clopoțelul acționat prin deschiderea ușii scorajite. La tejghea se afla o femeie trecută de patruzeci de ani, cu un obraz prelung, roșu ca un mușchi de vițel, inexpresiv. Femeia freca de zor un pahar, aburindu-l din când în când. Fumul de țigară, gros, plutea spre fundul localului, chipurile clienților nu se mai zăreau în oglinzile slinoase dispuse pe jumătatea de sus a pereților laterali. Pe tejghea se aflau două platouri cu sandviciuri cu salam și cu pește sfarogit.

„Barul” prezenta un rând de sticle cu conținut alb și alte două-trei de licoare portocalie și roșie. Pe un raft mai înalt zări câteva sticle de bere.

— Dați-mi o bere. Și pentru maimuță un pahar.

Chipurile câtorva clienți se întoarseră spre el. Îi cercetară din creștet pînă-n tălpi, urmărindu-l pînă se așează la singura masă neocupată. Prin colțurile localului zumzetul se mai domoli.

Îi turnă și lui Moky câteva picături de bere. Simțea privirile celorlalți îndreptate asupra lui, dar asta nu-l deranja. Bău repede primul pahar, apoi, în timp ce își turna un al doilea, un bătrîn cu un țoi în mină îi ceru voie să se așeze la masa lui. Era un om încă verde, deși avea în jurul lui șaptezeci. Părul alb, cît mai era, pieptănat cu grijă, spre urechi încerca să ascundă o chelie lucitoare.

— Și fiul meu a fost genist în timpul războiului, îi spuse bătrînul cu voce liniștită. A fost genist... e o meserie grea. Trebuie să ai nervii tari. Mi-am dat seama cu ce te ocupi după „bagaj”.

Roc Petrovici îl privi cu simpatie. Simți cum fumul de țigară al celui alt îi inundă gîtlejul, bronhiile, plămîni dîndu-i o ușoară amețală.

Mai demult renunțase la fumat din cauza meseriei. Începuse să aibă obsesia scăpărării chibriturilor, a mucurilor aprinse, uitate cîne știe pe unde, dar mai inhala cîteodată cu plăcere mirosul acestei „ierbi”. Păstrase însă cîteva țigări, pe care le purta cu el, ca un exercițiu de voință.

— Văd că nu fumezi, tinere, îi spuse comeseanul. O spălătură de vodcă nu ți-ar prinde rău, te-ar curăța pe dinăuntru.

Și cu mâinile ce fac ? Roc Petrovici făcu semn din cap : nu-l interesa. Își întinse palma stângă. Avea trei cicatrice pe braț în formă de Y și o tăietură pe podul palmei, urâtă, ce-i prelungea acea linie pe care cărțile de chiromanție au stabilit-o drept *linie a vieții*.

— Cred că ești un adevărat profesionist. Așa era și fi-miu. Un împătimit. L-a mursecat războiul.

Scoase o fotografie îngălbenită. O diagonală, două medalii ca două monede de aur și însemnul genștilor pe epolet. Apoi chipul cu tăieturi ferme și părul scurt. Privirea, care nu putea să transmită nimic...

Dezamorsorul dădu paharul peste cap și se ridică de la masă.

— Să mai vii pe aici, murmură bătrînul. Dau și eu un rînd.

Soarele se ridicase de-a binelea pe cer. O luă de-a lungul străzii pe care se afla cîrciuma, trecînd pe lîngă blocurile care acum, sub lumina soarelui, parcă își mai pierduseră din alura impersonală. Cîțiva trecători se opriră, privindu-l lung. Probabil ghiciseră cine e, cu ce dar venise, îi dădeau *ausweis* de liberă trecere.

După cîteva sute de metri ajunse la un punct unde se întîlneau trei artere. În mijlocul intersecției se găsea un teren viran, cu pămînt denivelat, înconjurat de sîrmă ghimpată. Pe o placă se afla semnul de avertisment cu capul de mort și cele două oase încrucișate. Existau, deci, asemenea enclave periculoase și în centrul așezării ! Un băiețel se juca pe strada ce se ramifica în partea stîngă dinspre direcția de mers a lui Roc ; își făcea de lucru la o poartă, în dreptul căreia se găsea o bancă de lemn.

— Hei, puștiule, poți să-mi spui unde e cimitirul ?

— Cum să nu.. la vreo trei kilometri de aici, pe strada asta...

Îi indică, cu palma făcută sabie, artera din partea dreaptă, care nu avea, ca lungime, mai mult de două-trei sute de metri, cel mult o mie... Trei kilometri ? !... Orașul Gad nu se putea juca cu asemenea dimensiuni de metropolă !

— Nu cred să fie mai mult de cîteva sute de metri pînă acolo.

— Pînă la cimitir! se miră puștiul cu inocență cuceritoare.

— Pînă la cimitir. Nu se găsește cumva la capătul acestei străzi?

— Păi, eu ce v-am spus!

— Da, dar strada asta nu are mai mult de cîteva sute de metri.

— Trei kilometri precis. Căci un kilometru are o sută de metri. Ca să știți și dumneavoastră!

După ce rosti ultimele cuvinte, puștiul o și tuli în curtea casei în fața căreia se juca. Ca să știți și dumneavoastră! Aflăm lucruri noi... Îl amuzase întîmplarea. Puștiul părea isteț...

O luă pe drumul spre cimitir, urmînd itinerarul spre acea „văgăună“ pe care bunica i-o descrisese în culori atît de neclare noaptea trecută. După ce trecu de ultimul bloc al orașului, zări o cohortă de „plăci“ de diferite dimensiuni, bucăți de lemn scorojite de ploi, unele încă în picioare, altele, cele mai multe, căzute într-o rînă, pe-o vale înclinată, ce ducea la rîu. În jur nu se afla nici o clopotniță, iar dispunerea locurilor de veci nu respecta nici o regulă sau vreo simetrie. Spre mijlocul cimitirului se înghesuiau grămezi de pămînt fără cruci. Fire de flori sălbatice se prizăriseră pe dîmburile ce desenau conturul mormintelor.

Cimitirul nu avea nici pe departe aspectul unui loc de reculegere în fața celor „plecați“. Părea mai degrabă un teren viran, care-și așteaptă rîndul să intre în stăpînire buldozerelor pentru un viitor șantier.

Gardul cimitirului se isprăvi la un moment dat și Roc Petrovici începu să coboare spre vadul rîului. Un fir de apă se mai strecura printre pietre. Urcă panta cealaltă. De pe vîrfurile ei se vedeau clar toate împrejurimile.

În susul rîului se zăreau grupuri de oameni, lucrînd la un stăvilar. Probabil acela era „barajul“ de care pomeniseră gazdele sale. Dincolo de baraj apa înecase o cîmpie pe cîteva sute de metri pătrați. Niște agregate metalice așteptau pe mal să fie introduse în lăcașurile scobite în peretele uriaș de beton.

În spatele său se găsea un câmp întins, împrejmuit cu o sîmă ghimpată. Din loc în loc se zăreau pancartele avertizoare.

Într-un singur loc gardul era întrerupt de o gheretă vopsită în kaki, din care tocmai ieșea un bărbat scund, aducînd foarte mult cu Solovei, care-și potrivea pe umăr o carabină.

— Hei, omule, ce cauți aici ? ! îl luă la rost cel cu pușca.

— Vreau să ajung la pădurea de tufani.

— Eu te întreb ce cauți *pe aici*, accentuă pușcașul ultimele cuvinte, ca o somație.

— Dar dumneata cine ești ?

— Sînt paznicul acestor locuri.

Era izbitor cît de mult semăna cu Solovei ! Chiar și gesturile mucalite păreau a copia ticurile șefului de gară și aprodului de la primărie.

— Nu cumva ești fratele lui Solovei ?

— Sînt văr de-al doilea, se mai domoli paznicul. Dar ce vînt te aduce, că nu prea ești de pe aici ? Sigur nu ești.

— Sînt de departe. Roc arată peste umărul interlocutorului : Asta-i „cîmpul de mine“ ?

— Da. Și te sfătuiesc să te ții la distanță, cît ai fi dumneata de specialist, se dădu de gol paznicul a ști cu cine stătea de vorbă. Nu poți umbla la mine decît cu autorizație de la... Ridică ochii spre cer, însoțindu-și privirea și de gestul mîinii.

— Am înțeles. Deocamdată caut un anumit loc... pe lîngă pădurea de tufani.

— La crîng e greu să ajungi. Terenul e accidentat, nesigur, s-au pus și acolo tot felul de marcaje.

Copia lui Solovei îi arată o slabă linie verde ce despărțea cerul de pămînt.

— Acolo nu a ajuns nimeni.

— Eu caut o groapă unde ar fi explodat un obuz..

— Ei, groapa aceea... E în spatele cîmpului de mine.

Vino să-ți arăt !

Paznicul îl conduse cîteva sute de metri de-a lungul gardului. Se opri pe un mic tăpșan și îi indică locul cu pricina.

— Ai grijă să nu-ți fugă maimuța din spinare, îl avertiză paznicul agitînd pușca. Și nu te îndepărta prea mult de groapă ! Să nu te rătăcești.

Nu avea de gînd să se rătăcească prin aceste locuri. Voia doar să facă o strictă verificare a spuselor bătrînei. Îl interesa calibrul obuzului care explodase. Avea nevoie de primele informații în acest loc necunoscut. Trebuia să se descurce de unul singur.

Încetul cu încetul avea să-și facă o idee despre mărimea catastrofei care pîndea orașul Gad în fiecare moment.

Înaintă pe lingă sîrma ghimpată, pînă ce liziera de pomi de la orizont se mai îngroșă cam de-o mustață. La capătul gardului pămîntul se curba într-un val, care se rotunjea pe cele două laturi, formînd o cupă de vreo nouă metri pătrați. Aici ar fi venit, după spusele bătrînei, dinspre pădure Moșul Alb ce ar fi neutralizat radiațiile unui obiect cu emisie continuă ! Și-l închipui cum pășește, cu nimbul protector în jurul pletelor albe, irizate de o lumină ireală. Pașii lui abia ating pămîntul, iar privirea pare a căuta cu înfrigurare ceva numai de el știut într-o carte de înțelepciune, aflată undeva departe, dincolo de linia orizontului.

Groapa fusese nivelată în timp de revărsări de ploi, de praful întinderilor. Cobori cu precauție și se așează pe un bolovan din interiorul gropii. La picioarele lui, sesiză un strat fin de nisip. Cuta unduită a pămîntului se prelungea aproape imperceptibil spre vadul rîului, înspre locul unde se construia barajul. Un fir de apă ajungea pînă aproape de buza gropii. Dacă ar fi fost un obuz P.M. de calibru 32, marginile gropii nu s-ar fi curbat ca o coală de hîrtie, își spuse el, plimbînd mîna pe suprafața nisipoasă. Aici, ca și aiurea, timpul polizase cu răbdare forma craterului, ca și amintirile oamenilor. Totuși la picioarele lui se găsea dovada palpabilă...

Părăsi locul acela ascuns, nebănuit în întinderea aproape plată, mărginită în zare de pădurea de tufani. Privi încă o dată în lungul râului spoliat.

Făcu un semn de salut către copia lui Solovei și traversă râul prin vadul secăt, îndreptându-se gânditor spre oraș. Din vale, blocurile păreau niște ziduri impenetrabile. Nu-și putea face, încă, nici o idee despre felul obuzelor căzute, aflate cine știe de când la anumite adâncimi, în pământ ca niște tumori ascunse, persistând însă și în amintirile difuze ale oamenilor.

Soarele se înălțase de două sulite pe cer. Grăbi pașii spre primărie. De la intersecția unde îl întâlnise pe puștiul acela certat cu unitățile de măsură, se zărea carapacea primăriei, ceva mai întunecată decât cerul. În dosul cinematografului observă un parc cu castani și sicomori, cu tise și zade, cu platani și oleandri, care se prelungea până-n spatele primăriei. Poate că aici se afla grădina botanică pe care în orice oraș care se respectă trebuie s-o găsești. Deși, privind mai atent, avu aceeași senzație, de buiaforie.

Pătrunse în clădirea primăriei. Solovei, care-l aștepta pe hol, îl luă în grabă și-l conduse la sala de consiliu.

Aici, părea că sfatul orașului se află în toiul unor dezbateri importante. La o masă lungă se găseau vreo douăsprezece persoane, iar în capul ei trona primarul. Pe peretele opus ușii, spînzura tabloul cu ochi-de-păun.

Primarul îi făcu semn să se așeze. Era îmbrăcat, ca și ceilalți membri ai consiliului, într-un costum de culoare gri, avînd cămașă albă și cravată. Părea în jur de șaizeci de ani. Avea o figură energică și, cînd cineva vorbea, îi lăsoțea cuvintele cu un gest circular al capului, care nu prea știai ce vrea să însemne : aprobare sau intenția batjocoritoare de a-l îngîna... -

Pomeții proeminenți erau acoperiți cu o piele pergamentoasă ce se subția spre frunte, descoperind nenumărate vinișoare, iar boșele se șteau ca niște mici coarne. Ochii păreau a privi de jos în sus, bărbia și-o ținea înfaptă în piept, ascunzînd șuvițele de piele flască ale gî-

tului. Își umezea des cu limba buza de jos. Vorbea răgușit și părea a hotărî singur totul, chiar și în probleme minore.

Roc Petrovici nu-și putu reține un zîmbet interior : primarului îi lipsea doar simpaticul ciocănel din recuzita oricărui tribunal, pentru a-și face în totalitate cunoscută voința.

În jurul lui se găseau cîțiva secretari. Stăteau respectuoși în picioare, la oarecare distanță, notîndu-și continuu spusele lui, în timp ce, într-o mișcare febrilă, de du-te vino, ieșeau și intrau în cameră membri ai consiliului, care păreau a merge să execute pe loc dispozițiile date de șeful administrației locale.

— Să vedem ce e de făcut cu dezamorsorul, spuse primarul, făcînd un gest neglijent spre Roc:

Ochii celor din jur se îndreptară spre el. Cuvintele primarului dădeau de înțeles că nu se discutasese pînă acum decît în treacăt despre el, și că problema „postului“ este cît se poate de delicată.

— Să vedem mai întîi ce e cu postul, rosti grav primarul, făcînd semn către unul din secretari, cu un registru verde, gros, în mînă.

— Postul e ocupat de anul trecut de nepoata dumneavoastră, raportă acesta pe un ton slugarnic.

Avea o voce nefiresc de subțire și o figură efeminată.

— Foarte bine, replică primarul. Ce e de făcut ?

Ceilalți secretari continuau să noteze rapid în caietele lor. Dacă ar fi putut arunca o singură privire în acestea, Roc Petrovici era sigur că ar fi găsit consemnate chiar și întrebările retorice, stereotipe, ale primarului. Ei da, chiar așa, ce e de făcut !, își spuse genistul, privind atent în jur.

Membrii consiliului nu se pierdură nici de data asta cu firea. Dacă primarul caută o soluție, asta înseamnă că o va și găsi, păreau să spună privirile lor supuse.

Un bărbat cu părul alb, cu trăsături distinse și avînd un mic semn, o cicatrice roză, lîngă gură, ridică două degete, exprimîndu-și dorința de a se înscrie la cuvînt.

— Poftim ! făcu primarul, concesiv.

— Vă raportează, chestiunea a fost trecută în procesul-verbal din şedinţa trecută, aşa că...

Vorbea precaut, căutându-şi cu grijă cuvintele.

— Da, dar postul nu mai e în evidenţă de anul trecut ! sări secretarul cu registrul verde.

— Faptul că am consemnat problema postului, denotă că el se află pe ordinea de zi... continuă bărbatul cu părul alb.

Primarul rămase o clipă pe gânduri, după ce, printr-un gest abia schiţat, întrerupse timidul demers al consilierului. Apoi, făcu semn către secretari să consemneze :

— A nu se lua amplasare cu problema dezamorsării obuzelor. Subliniez : „A nu se face zgomot“. A nu se produce panică şi mai ales la periferii...

După ce dădu ocol cu privirea încăperii, peste capetele celor prezenţi, primarul îşi fixă o clipă ochii pe imaginea lepidopterului, apoi se întoarse brusc spre dezamorsor :

— Şi, domnul meu, nu vreau să ne arăţi cât eşti de priceput. Nu trebuie să faci toate manevrele dumitale în văzul lumii. Te sfătuiesc să lucrezi cât mai discret...

Făcu semn unui consilier, care se grăbi să explice :

— Avem un desfăşurător al acţiunilor pe etape. În primii cinci ani perimetrul va fi cât se poate de restrâns...

— Apoi vom mai vedea, îl întrerupse primarul. Deocamdată trebuie să sondăm terenul, să facem hărţi topografice, să depistăm felul minelor şi obuzelor... Să nu ne grăbim !

— Cu problema postului cum rămîne ? interveni consilierul cu părul nins.

— Rămîne în suspensie. Nu ştim dacă este statutar ca o simplă inserare în procesul-verbal al unei şedinţe să reactualizeze o funcţie, căzută, formal, în desuetitudine. Vom mai vedea...

— Şi pe dinsul cum îl încadrăm ?

— În corpul de auxiliari.

— Dar funcţia n-are corespondenţă în nomenclatorul ramurii !

— Trebuie să căutăm caracteristicile funcţiei...

— Să facem un contract sinalagmatic.

— Între auxiliari avem o grupă de pompieri ?

— Exact.

— Ei, iată corespondentul ! Unii sting focul real, alții focul potențial.

Primarul făcu din mână a lehamite : mult zgomot pentru nimic, părea să spună gestul lui, ca și când preopinental său ar fi fost greu de cap. Cei prezenți se foiră pe scaune. Secretarii completau peocupați niște fișe. Ședința se apropia de sfârșit. Șeful se ridică, făcându-le semn celorlalți să rămână la locurile lor.

— Să trecem la ultimele măsuri. Osip, trebuie să supraveghezi munca la baraj, iei legătura cu inginerul Capturi pentru a face unele adaptări la turbină ! Ai grijă să chemi oamenii de dimineață, la răsăritul soarelui...

Numi în continuare pe alți cîțiva, trasîndu-le sarcini precise, a căror rezolvare părea că nu suferă amîinare.

Cei numiți săltară brusc de pe scaune și se precipitară spre ieșire. Atmosfera se reînsuflețise brusc, ca și cum deciziile lor fuseseră luate nu într-o banală ședință administrativă, ci într-un autentic comandament de război. Chipurile, inexpresive pînă atunci, căpătară expresia unor adevărați întrepizi. La un moment dat, doi dintre consilieri se împiedicară reciproc, întrecîndu-se în a-și manifesta excesul de zel.

— Puțină liniște ! ceru primarul. Cei de la evidența nașterilor... trebuie să faceți noi repartiții de apartamente... Notați, îi îndemnă pe secretari : A se pregăti în săptămîna viitoare a alarmă generală... A se verifica noile echipamente de protecție... Ideologul șef...

Un tînăr cu față prelungă, cabalină, se ridică, cu gesturi studiate, de pe scaun.

— ...se va preocupa de furnizarea noilor benzi pentru „camerele de muzică“. Ne-ar interesa și un film cu un genist care reușește să salveze o armată, depistînd un pod de mine... După film o mică agitație...

— Am înțeles ! raportă scurt tînărul.

— Nu-i lăsați să lincezească pe cei de lingă gară, mutați-i mai spre vestul orașului, spre rîu. O parte dintre ei lucrează efectiv acolo... Măștile de gaze pentru cei din cvartalul de nord... Aveți grijă !..

Primarul ridică ședința și, trecînd printre două șiruri de oameni ce se formară spontan, se îndreaptă spre ieșire, luîndu-l pe după umeri, cu un gest familiar, pe Roc, care nu se mișcase de pe scaun în tot timpul dezbaterilor.

Biroul primarului era tapetat cu tot felul de hărți și de afișaje cu decizii și ordonanțe ale primăriei. Regulamente conținînd anumite prescripții, scurte, aveau în capul coloanei, invariabil, cuvîntul „Atenție !”

Pe unul din pereți se afla o hartă mare a orașului : străzi, cartiere, zone bombardate. Harta, însă, nu indica nici un fel de localitate mai apropiată, dincolo de porțiunile calamitate apărînd doar spații întinse, hașurate. Pădurea de tufani completa latura de apus a hărții, fiind bordată cu indicatoare ce semnalau existența unor zone periculoase.

Harta nu mai conținea altceva, ca și cum orașul GAD ar fi fost singura așezare locuită de ființe, pe o planetă pustie. Deasupra jîlului în care se așezase primarul, se găsea aceeași reproducere înrămată, cu imaginea lepidopterului.

— E marele *Inachis* jo, îl făcu atent șeful administrației pe oaspete.

Genistul se obișnuise cu imaginea superbului ochi-de-păun. Moky i se așeză pe genunchi. Pe birou, între călimări și suporturi pentru tocuri, se afla un obuz de o formă ciudată, nemaiîntîlnită. Trebuie să fie vorba de o machetă, își spuse Roc, căci focosul este sudat. Nu mai văzuse asemenea tip de obuz : în partea ascuțită prezenta un fel de capsulă retezată ca un sputnjik.

— Bomba proclamă gloria operei divine, remarcă primarul, făcîndu-l pe Roc să conchidă în sinea lui că exista jumătate de adevăr în vorbele acestuia.

Din partea lui, ar fi trebuit să existe un alt soi de stimulent pentru a pune la încercare genialitatea omului. Era greu să șteargă din memorie sutele de clipe în care fusese nevoit să stea cu tot trupul încordat, iar mușchii deveneau niște odgoane gata să se rupă, în fiecare moment.

— Asta e situația, oftă primarul. De ce te-am chemat, dragă domnule... La noi există un întreg arsenal de bombe subpământene, de mine neexplodate, amplasate prin tot felul de locuri... De la război încoace am încercat să le localizăm pentru a elibera cât de cât punctele de acces în și dinspre oraș. Vezi și dumneata că ne mișcăm foarte greu pentru a ființa. Acesta e spațiul de manevră și noi ne-am croit o nouă viață pentru a răspunde acestor dificultăți. Ne-am adaptat, cum ar veni, de-a lungul timpului... Datorită măsurilor stricte pe care le-am luat, a regulilor stabilite, care nu-s tocmai comode, am reușit, să evităm pe cât posibil exploziile și, deci, accidentele. Foarte rar s-a produs câte unul, dar am făcut tot ce-am putut să-i limităm urmările ; aş putea spune chiar... mușamalizându-l. De ani de zile nu mai știm ce e acela un mutilat. Evident că o explozie, o catastrofă chiar, s-ar putea întâmpla în clipa asta-sau, mă rog, mâine sau peste o săptămână, dar urmările vor putea fi atenuate prin măsurile noastre multiple, așa încît probabilitatea unei nenorociri catastrofale este redusă acum. Am sădit, acționînd psihologic și, mai ales, ideologic, în sufletul fiecăruia o frică vie, neîntreruptă, neobosită, care în limbaj obișnuit se numește Vigilență. Vigilență ! Acesta-i cuvîntul de ordine, fără de care copiii noștri ar călca alături de drum, mamele noastre ar transforma propria ogradă într-un adevărat cimitir, nevestele noastre ar năruî un cartier într-o singură clipă. Tocmai de aceea trebuie să acționăm încet, cu mișcări ca de melc, pentru a evita anularea, distrugerea a tot ce am clădit cu imense sacrificii și privațiuni. Eu am creat o rețea de schele care ne susține viața, viața aceea ce pare atît de firavă, dar căreia am reușit să-i creez un spațiu vital pornind de la zero. Tocmai de aceea pretind de la dumneata precauție în modul în care îți vei pune în aplicare tainele profesiei. Nu avem nevoie de rezultate spectaculoase, ca după aceea într-o singură secundă hectarul de teren redat orașului să fie distrus și o dată cu el și o parte din viața urbei. Eficiența se măsoară în timpî trăiți. La noi mulți se bucură că trăiesc pur și simplu, că supraviețuiesc. I-am obișnuit pe oameni să aprecieze numai faptul că pot mânca, dormi

și procrea. Au ajuns să aibă unele satisfacții suplimentare... premii pentru cît mai mulți copii născuți, camera de muzică, două filme pe săptămîină, cîrciuma etc. De aceea noi sîntem mulțumiți cu situația de acum. Nu ne interesează o schimbare în bine, care ne-ar da aripi pentru un zbor ce s-ar putea dovedi riscant, excesul de fericire îl orbește pe om, făcîndu-l să uite de prudență. Înțelegi? Nu ne interesează nici un fel de schimbare spectaculoasă în psihologia noastră. Acceptăm doar... pașii de mlec, imperceptibili, nu vrem să ajungem la un liman înșelător ca o fată morgana. Noi trebuie să fim cît mai statici, ca și pînă acum. În plus, eu am sentimentul datoriei împlinite și nu vreau ca prin transformări dure și haotice să compromit încrederea oamenilor din orașul meu. Vreau să-mi duc opera pînă la capăt...

Cu un gest energic, primarul scoase dintr-unul din sertarele biroului un vraf de hîrtii.

— Aici am contractul... contractul cu cetățenii acestui oraș, prin care le asigur integritatea împotriva bombelor. Toți sînt asigurați și plătesc niște polițe la primărie. Ei sînt convinși că prin semnarea contractului li se asigură fericirea, atît cît este...

Roc Petrovici îl asculta din ce în ce mai nedumerit. Totuși el venise aici ca să acționeze, trebuia să găsească soluții care să le modifice tocmai această viață... Datoria lui era să găsească aceste bombe, să le neutralizeze, să-i facă pe oameni să uite că ele au existat vreodată. Se și vedea descoperind și dezamorsînd prima bombă, pentru a-și dovedi măiestria și a-i convinge pe localnici de îndemînarea sa. De altfel nici n-ar fi putut sta prea mult în inactivitate, căci și-ar fi pierdut dexteritatea, reflexele.

Ca și cum i-ar fi citit gîndurile, primarul îi spuse:

— Înțeleg că vrei să-ți faci datoria. Dar toate astea trebuie făcute printr-o coordonare deplină cu noi și prin respectarea strictă a regulilor general consimțite de cetățenii orașului.

— Reguli pe care le-ai stabilit dumneata...

— Caracteristicile conducerii sînt invariabile. Nu există întotdeauna precizie în depistarea celor mai adecvate reguli, dar trebuie să acceptăm ideea că unii se

nasc pentru a stabili reguli, iar alții spre a le executa, indiferent dacă acestea sînt bune sau nu. Eu sînt unul dintre cei chemați să dezvăluie piatra de sub mușchiul cel îmbîcsit. Repet, la noi, în Gad, regulile sînt imperative pentru ca oamenii să supraviețuiască...

Primarul apăsă pe un buton. În clipa următoare în ușă apărură Solovei :

— La ordinele dumnevoastră !

— Cheamă-l pe responsabilul oficiului de cazare.

— De-ndată.

Solovei dispăru și, după cîteva clipe, două perechi de pași răsunară pe mozaicul holului. În cameră intră un bărbat potrivit de statură, cu un păr des și ondulat, în care apăruseră cîteva fire albe. Expresia de hotărîre ce i se citea pe față era subliniată și de maxilarele proeminente. Solovei rămase alături de noul venit, în poziție de drepti.

— Îl duci la văduvă. Acolo are condiții bune... Se întoarce spre genist : Te vom caza într-un mediu curat, la cea mai cinstită dintre femei.

Tonul echivoc cu care primarul rosti cuvintele, sprincelele ridicate și zîmbetul imperceptibil îl făcură pe Roc să se întrebe dacă nu cumva își bate joc de el și nu este trimis, din contră, în brațele unei femei ce are o altă etichetă decît aceea de „cea mai cinstită“ femeie. Dar nu mai avea importanță acum, așa că strînse cu hotărîre mîna pe care primarul i-o întinse.

— Cînd încep treaba ? întrebă Roc Petrovici.

— Chiar de mîine. Să treci pe aici să-ți dau primele instrucțiuni.

Părăsi primăria împreună cu responsabilul oficiului de cazare și cu Solovei. O luară în sensul opus drumului ce ducea spre cimitir, trecînd prin fața supermagazinului și îndreptîndu-se spre un alt colț al orașului.

Strada pe care se aflau se bifurca la un moment dat. Imediat după intersecție, Roc zări singura casă fără etaj din zonă, ce obtura monotonia șirului de blocuri masive,

ce păreau trasate după același șablon. Casa, vopsită în alb, era tencuită grosolan, ferestrele și ușile erau însă încadrate cu ornamente din zidărie.

Cei trei pătrunseră în curte.

— O să te simți bine la femeia asta, se simți dator să pecizeze Solovei. De fapt bărbatul ei e în pușcărie cam de mulțișor, continuă șeful gării cu o undă de răutate în glas.

Primarul spusese că este vorba de o văduvă, acum afla că „văduvia“ este provizorie. Nu știa ce să mai creadă. Responsabilul cu cazarea bătu la ușă.

O tinărară cu trup subțire, cu păr lung, căzându-i în neorînduială pe umeri, cu priviri verzi, fugărite parcă, se arătă pe jumătate în prag, ținînd ușa întredeschisă.

— Aveți un oaspete pentru mai mult timp. Acesta este ordinul șefului.

— Dacă vine de la primar, n-am cum să nu-l primesc, replică femeia cu glas rece. Îi făcu numai lui Roc semn să intre : Ești oaspetele meu.

— Rachila, se auzi tonul răstît al lui Solovei, vezi să ai grijă de acest om, care are în mîinile lui soarta întregului oraș ! El ne va scăpa de sămînța rea a pămîntului. Să-i stai înaintea cu pîine și cu sare și să-l slujești cum se cuvine, după datina strămoșească, căci el este izbăvitorul ! Picioarele să i le speli și să-i săruți mîna dreaptă și să-i îmbălsămezi camera cu parfum ! E dezamorsorul, veșnicul dezamorsor...

Tirada demagogică a lui Solovei nu păru s-o impresioneze pe Rachila. Îi întoarse spatele, așa că lui Solovei nu-i rămase decît să guste de unul singur efectul cuvintelor sale.

— Ce pretenții aveți pentru chirie ? întrebă Roc, în timp ce urca cele trei trepte spre intrare.

— Nici una. Chiria intră-n contul primăriei, spuse responsabilul cu cazarea, care, salutînd, se îndepărtă împreună cu șeful de gară.

Roc Petrovici o urmase pe tinăra femeie, pătrunzînd în holul casei. În dreapta o uşă deschisă lăsa să se vadă interiorul sărăcăcios al unui dormitor, apoi urma cea a bucătăriei. Pe partea stîngă o uşă îngustă ducea la baie iar lingă aceasta se afla uşa unei alte încăperi, tot deschisă, în care Rachila rămăsese ca o stană de piatră.

— Ai venit ?

Întrebarea femeii îl surprinse, ca un duş rece. Avea o privire stranie. Într-un tirziu, un rictus al gurii, ceva între dispreţ şi compasiune, îl făcu să se simtă mai în largul său.

— La ce te referi ? Înţeleg că mă aşteptaţi cu toţii...

Femeia nu-i răspunse. Se iuţi ca o suveică în spaţiul larg al holului, făcînd duşumeaua, din scînduri late, în-negrite de vreme să scîrţile groaznic. Îi indică printr-un gest scurt dormitorul, apoi baia, să-şi spele mîinile înainte de masă. O auzca cum îşi face de lucru în bucătărie, cu farfuriile şi tacîmurile.

Îi servi masa în tăcere. O supă chioară şi o mîncare simplă, cu varză. Roc îi respectă tăcerea. El însuşi se simţi dintr-o dată trist. O mohorală ce îl încerca adesea, de om umblător prin lume.

După ce termină de mîncat se duse în camera care-i fusese cedată. Avea o fereastră mare, care lăsa cu generozitate să pătrundă lumina zilei. Mobilierul era simplu : un pat larg, învelit cu o cuvertură ţesută la război, un dulap, o etajeră pentru pahare şi o masă, aflată sub etajeră, pe pereţele din dreapta.

Roc se întinse pe pat. Auzi cum se trînteşte uşa camerei din capătul celălalt al holului.

Moky părea ghiftuită, după varza pe care femeia i-o pusese, cu generozitate, într-o tinichea, într-un colţ al bucătăriei. Maimuţa era neobişnuit de liniştită. De obicei, ori de cîte ori poposeau într-o nouă localitate, nu-şi găsea locul timp de cîteva zile, dînd semne de agitaţie.

Neobişnuit i se păru lui Roc şi faptul că fusese atît de liniştită chiar şi cînd trecuseră pe lingă cîmpurile de obuze, ca şi cînd şi-ar fi pierdut acel simţ al percepţiei

pericolului, cu care își obișnuise stăpînul. Să nu fi mirosit ca grăunțele de trotil ? Ciudat...

Se uită la ceas. Trebuia să-și facă exercițiile de îndemînare. Se ridică de pe pat, își luă lădița și se așeză la masă.

Deschise trusa, dar brusc se simți cuprins de o stare de slăbiciune. Nu prea avea chef și, totuși, trebuia să-și repete exercițiul. Era obligatoriu, trebuia să exerseze zilnic, ca un violonist sau un pianist de mare clasă.

Își privi mîna dreaptă, încercînd să redobîndească dorința de neînvins pe care o simțise după accident. Își amintea lupta pe care o dusesse luni în șir cu fiecare segment-pîrghic al brațului imobilizat de ghips. Refăcuse mecanismul fin al unui ceasornic, întîi fizic, apoi psihic.

Ceva nu era în regulă astăzi ! Oricît s-ar strădui nu poate uita că obuzul din mîna sa nu este cel adevărat, cel în stare de detonare. Nu se poate concentra. Actorul din el nu mai trăiește emoția personajului. Nu poate imita perfectă dezasamblare a focosului. O oboseală lentă, de neînvins, îi îngreunează gesturile.

Abandonă totul și, ridicîndu-se de la masă, ieși pe hol. Ar fi vrut să schimbe două vorbe cu noua sa gazdă, Rachila.

Bătu la ușa unde presupunea că se află femeia. Nu primi nici un răspuns. Se retrase în camera lui. Se lungi pe pat. Deși devreme, nu se inserase încă, simți cum un somn greu îl năpădește...

Roc Petrovici se trezi dintr-o dată. Avea reflexe de navetist, ca și cum ar fi avut un ceas deșteptător în cap. Fusesse obligat să deprindă acest obicei, silit să răspundă la apeluri neașteptate, la cele mai diverse ore. Chiar și somnul, liniștit și fără vise, parcă răspundea unui ordin.

O perdea firavă, de tifon, acoperea fereastra. Își lăsase sculele pe masă și pete de lumină se jucau printre formele ascuțite sau ovale. În jur aceeași liniște nefirească.

Roc își aruncă un prosop pe umăr și intră în baia zugrăvită cu ulei verde, scorojit în câteva locuri. Se privi în oglinda agățată deasupra chiuvetei. Obrazul păstra încă semnele oboselii din ajun. Își spală îndelung fața, ținând-o sub jetul de apă.

Reintră în cameră tamponându-și fața cu prosopul. Mica lui toaletă matinală se încheie aici. Renunță să se mai radă.

De fapt, nu se simțea în apele lui. O presimțire grea îi dădea tîrcoale. Privi neliniștit în jur. Ceva, un amănunt, îi scăpa...

Înțelese într-o clipă. Moky lipsea! Era un lucru neobișnuit; în fiecare dimineață era trezit de maimuță, care sărea ca o minge, scoțînd țipete scurte.

Lăsă prosopul și ieși în hol. Nici o mișcare. Scîndurile podelei trosniră ca niște tobe dezacordate.

În curte era aceeași nemișcare. Un măr cu trunchiul decojit de vreme trona solitar în mijlocul ei.

Îl cuprinse frica. Simțea că ceva urma să se întâmple, sau poate se și întâmplase. Căută în jur, adălmecînd primejdia.

De una din ramurile mărului crescută nefiresc, atârna trupul inert al maimuței. Se legăna încet. Ștreangul fusese improvizat dintr-o cîrpă răsucită. Trupul lui Moky, atît de plin de viață...

Reîntră în casă. Rămase cîteva clipe în mijlocul holului cu aspect de ponton vechi, atent la zgomotele din jur. O mișcare ușoară veni din bucătărie.

Trînti ușa de perete. Femeia se întoarse spre el. O săltă de subsuori. Rachila-era ușoară ca un fulg. Îi dădu drumul, încet, apoi îi înfipse mîna în păr.

— Rachila, o să mori de mîna mea ! Rachila !..:

Femeia nu păru surprinsă de gestul lui. Îl privi în ochi, înfruntîndu-l.

— Rachila !..

Roc Petrovici nu simțea mînie. Era doar disperat, ca și cînd și-ar fi dat seama că slaba rezistență a femeii nu poate duce la o judecată dreaptă.

— Rachila !..

Îi dădu drumul. Ochii verzi, nespus de reci, ai femeii, continuau să-l fixeze. Pielea obrazului era albă ca varul.

— Rachila !..

Roc Petrovici păru surprins de propriu-i glas : era ca un scîncet.

— Cu toții sînteți niște nenorociți... niște nenorociți!..

Vorbele femeii izbucniseră năclăite de ură. Genistul avea senzația că trăiește un vis urît.

— Nu tu ai săvîrșit crima asta, Rachila ?

— Idiotule !..

Fugi pe lîngă el. Lacrimile și disperarea de care părea cuprinsă îl paralizară. Se așeză doborît pe un scaun. Pică;

turi de sudoare îi apărură pe frunte. Privi dezgustat mîna de orez cu lapte din tuciul înnegrit. Masa lui de dimineață !

Se ridică brusc. Pașii, tot mai nesiguri și greoi, îl purtară spre ușa ei. Apăsă clanța. Ușa era zăvorîtă. Se rezemă de ea, obosit.

— De fapt ce e cu soțul tău ? Cu voi... toți ?...

— Ce te privește ? N-am avut niciodată un soț. Nu am vrut să am...

Vocea Rachilei era la fel de tăioasă. Și-o imaginea stînd ghemuită într-un colț, în întuneric. Pentru o clipă i se păru că privirile acelea, ca briciul, îl taie prin ușă. O mai rugă de cîteva ori să iasă din cameră. Rachila nu mai răspunse.

Se întoarse în camera lui. Picioarele îi erau ca de plumb.

Se întinse pe pat. Rămase cu ochii deschiși, fixînd un punct din tavan. De fapt nu avea nici un fel de contract cu nimeni. Ar fi vrut să nu fi venit aici niciodată. Prietenul meu, singurul meu prieten... murmură el. Da, Moky nu era un simplu mecanism de alarmă atunci cînd existența lui, a lui Roc Petrovici, se afla în pericol, Moky era un suflet. Își șterse lacrimile care, în sfîrșit, apăruseră la colțurile ochilor. Oare moartea ei era un avertisment ?

După un timp, ieși în curte și îi săpă un mic mormînt cu cazmaua rabatabilă, de genist. Desfăcu atent, cu grijă, ștreangul improvizat.

Luă maimuța în brațe și o purtă încet spre micul mormînt. O culcă în pămîntul proaspăt. Îi coborî pleoapele peste ochii sticloși, fără viață. Începu să arunce cu pumnii pămîntul strîns într-o grămăjoară pe marginea gropii. Aruncă ultimii bulgări, acoperind cele cîteva firișoare de păr ce se mai îțeau către lumina zilei, apoi rupse cîteva crenguțe de măr. Le înfipse, la distanțe egale, în pămîntul reavăn.

Cind ultima crenguță fu înfiptă, i se păru că aude strigătul sfișietor al maimuței care-l avertiza că este la un pas de moarte.

Reveni în casă și se întinse pe pat. A uitat de ce se află aici. Orașul și casa asta... În fața lui, pe peretele din dreapta, a apărut un ecran. Nu știe cine l-a pus acolo.

Pe ecran se conturează tot mai clar figura unui copil. Retează cu o sabie de lemn gămbăliile uscate ale ciulinilor. Copilul îi face cu mîna, apoi dispare. În locul lui apare un băiat în uniformă de școală. Își răsucesce mecanic nasturii de la haină pînă îi rupe. Pocnetul acela eliberator al frînturii de os pare a-i produce o mare bucurie. Ecranul devine din nou alb. Cîteva secunde numai, pentru că din nou apare clețul. Corpul său nu se mai supune gravitației, este suspendat de firele de telegraf, plutind deasupra pămîntului, pătrunzînd prin ziduri...

Deschise brusc ochii. Visul acesta cu el. Roc, copil... Și micuța Moky... Oare ce se va întîmpla? Își privi mîna dreaptă, îndelung... Meseria de genist o învățase mai întîi ca pe un joc, de la tatăl său, și el genist. Apoi urmaseră antrenamentele de rutină, frunțile asudate, colegii brusc schimbați de paloarea galbenă a icterului, alții învinși de o mișcare greșită...

Tatăl său murise la patruzeci și doi de ani de parchinsonism, iar mama sa, cabinieră la o trupă de balet, fusese măcinată de un cancer pe care medicii — toți reputați — îl localizau cînd la plămîni, cînd la ficat sau intestine. Murise la scurtă vreme, urmîndu-și soțul, mai mult de inimă rea. Fusese înmormîntată pe cheltuiala trupei, chiar în orașul în care aceasta se afla în turneu.

Micuțul Roc fusese crescut de o mătușă, cu care de ani de zile ținea legătura trimițîndu-i din cînd în cînd cîte o carte poștală. Chiar astăzi îi va trimite una. Are să-i comunice locul unde se află, să știe că există. În fond mătușă-sa nu obosea să-i amintească de fiecare dată îngrijorarea că nu are cui lăsa moștenire serviciul chinezesc de cafea și haina de nură...

Se ridică, apropiindu-se de fereastră. Afară soarele pălea. Era amiază.

Își aminti că nu trecuse pe la primărie, să afle ultimele dispoziții ale șefului administrației. Trebuia să dezamorseze treptat obuz cu obuz, mină cu mină și să taie, mai întâi, căi strimte peste cîmpul nesfîrșit, apoi, adevărate drumuri, pentru ca localnicii să respire un alt aer și să privească altfel soarele care acum se ascundea după pădurea de tufani.

Se uită la ceas. Era prea tîrziu pentru a-l căuta pe primar. O va face miine dimineață... Va ieși totuși în oraș, simțea nevoia unei sticle de bere.

Pătrunse în hol. Ușa bucătăriei era deschisă. Pe masă se afla o farfurie cu sêmilunele scrumite ale unor cartofi prăjiți. Ciuguli cîțiva cartofi, apoi se apropie de camera Rachilei. Apăsă ușor clanța. Ușa era tot încuiată.

Ieși în curte. Trecu pe lîngă mormîntul lui Moky. Umărul său, obișnuit cu trupul maimuței, ce se cățara cuminte și docilă acolo, se mișcă nefiresc.

Roc Petrovici călca stîngaci pe caldarîmul străzilor. Se simțea supravegheat, zeci de ochi păreau a-i urmări plimbarea, deși, la acea oră, nu se zărea nici un om prin preajmă. În spate, în ceafă, în mădulare, se înfingeau aceleași priviri curioase, care cu o scară înainte căutascră pieziș spre umărul său.

Încerca să-și explice iritarea localnicilor la vederea micului animal. Agilitatea nevinovată a maimuței crease o stare vecină cu panica. Simțise ostilitatea orașului de la început ; blocurile acelea mari, într-o simetrie perfectă, fără spații între ele, dispuse de-a lungul străzii principale a orașului, așa încît nici un gest al vreunui localnic nu putea trece neobservat de ceilalți. Nu-i interesase rolul lui Moky în depistarea și dezamorsarea bombelor : venea dintr-o altă lume, altfel decît a lor. O ființă liberă pe care orașul o înghițise. El, Roc Petrovici, trebuia să se supună legilor absurde ale unui alt teritoriu.

Chiar înaintea lui, pe un stîlp, un afiş anunţa : „Ultimele instrucţiuni !“ Locuitorii era sfătuiţi să reducă consumul de chibrite, să respecte marcajele de pe marginea cîmpurilor minate, să nu sape prea adînc în locuri izolate, să nu se adune în număr mare.

Trecu pe lângă clădirea primăriei. Intrarea era barată cu un drug de fier, gros, şi zăvorîtă cu două lacăte. De alături, din cîrciumă se auzeau glasurile potolite ale consumatorilor, ca şi cum ar fi intonat nişte psalmi. Lumina, soarelui colorase ferestrele în tonuri de portocaliu. Păreau nişte vitralii. Din cînd în cînd se auzea zgomot de pahare : un clinchenit nefiresc ca o secvenţă dintr-o bucată muzicală.

Roc Petrovici apăsă clanţa. Cînd deschise uşa fu înţîmpinat de aceleaşi răsuciri rapide de capete şi gîturi lungite de după cei doi stîlpi dreptunghiulari. Încăperea era plină de fum de ţigară şi mirosuri tari.

Fu izbit de chipurile lor. Erau vopsite în verzuliu şi nu le puteai distinge trăsăturile. Păreau trase după şablon. O nelinişte fugară dădu ocol localului. Numai cîteva clipe, apoi se stinse. Conversaţia fu reluată pe tonul psalmodiat de mai înainte.

Un bărbat veni spre el cu gesturi cordiale, de luare în primire. Era acelaşi bătrîn cu chelie lăcitoare, delimitată de două petice de păr alb în jurul urechilor, pe care-l întîlnise dimineaţă.

— Fii binevenit, tinere ! Vino la masa mea.

Îl conduse la o masă de lângă perete, pe partea dreaptă. Se aşeză.

— Ți-am spus că voi face cinste... Tot bere ?...

Făcu semn chelneriței să aducă de băut pentru Roc, în timp ce lângă ei apăru un individ înalt, cu o gămălie de cap. Avea părul tuns scurt, perie, şi ochi mici, oblici. Stătea încovoiat, ținîndu-şi gîtul ușor curbat între umerii aduși, ca un vultur pleșuv. Fața îi era lătită într-un zîmbet jovial. Se aşeză la masa lor.

— Țineam foarte mult să vă cunosc. Mă cheamă Stic (și dădu mîna), mă ocup de canalizarea orașului, spuse cu voce cîntată.

Palma insului era mare, lată. Avea un aer de om cumsecade. Bătrînul se simți dator să pună unele lucruri la punct :

— Ascultă, Sticule, știi bine că trebuie să-ți ceri voie mai înainte de a te așeza la masa aceasta ! Nu e vorba numai de oaspetele meu...

— Maestre Zgardan, nu-mi poți refuza tocmai mie această favoare. Respectul și considerația pe care ți le port mi-au adus oarecum și privilegiul ca din cînd în cînd să închin cîte un păhărel și cu domniile-voastre...

— Deci respectul și considerația trebuie musai răsplătite ? ! Mi le arăți ca să ai un oarecare privilegiu. Bravos ! Te poftesc atunci ca, altă dată, cu tot respectul ce mi-l porți, să mă ocolești...

— Ei, nu ai dumneata sufletul chiar atît de hapsîn. Cel muștrului se întoarse către Roc : Nu-l cunoști pe dumnealui ?

Chelnerița aduse cîteva sticle cu bere și două pahare. Bătrînul Zgardan avea dinainte o măsură de tărie. Cuvintele lui Stic îi umflară pieptul, era conștient că oricînd ar putea să-i dea cu tifla, să-l facă să sufere neadresîndu-i nici un cuvînt. Așteptă în liniște predoslovia lușganului.

— A participat acum treizeci de ani la alegerile pentru postul de primar. Avea șansele cele mai mari...

Stic începu să povestească despre lupta de atunci dintre actualul primar și Zgardan. Vörbea frumos, însoțindu-și cuvintele de gesturi largi. Nu uită nici un amănunt legat de platformele electorale ale celor doi. Povestitorul își exprimă chiar bănuiala că bătrînul a renunțat de bună voie în favoarea rivalului său, care era și mai tînăr. Vorbea ca și cum candidatul de atunci nu s-ar fi aflat de față.

— Ei, a fost odată... oftă bătrînul. Cît privește programul meu, el ar fi avut și alte principii, care ar fi impus și o anumită conduită în raporturile dintre cetățeni. După mine nici cîrciuma aceasta n-ar fi existat...

— Au fost dezbateri lungi și în jurul alcoolului...

— Poate că aici eu am pierdut ceva teren.

— Sînt convins că altfel ar fi arătat orașul dacă dumneata cîștigai.

— Nu. Evoluția ar fi fost aceeași. Nu văd cum aș fi organizat mai bine orașul în condițiile date.

— Nu zic că Peul nu conduce cu o anumită dibăcie, dar unele nuanțe...

Stic îl informă pe genist că „Peul“ venea de la inițiala primarului. În momentul acela de după stîlpul aflat lîngă masa lor apăru un bărbat ce aducea foarte mult, și el, cu Solovei. Purta un basc albastru-deschis pe-o ureche. Avea o tunică închisă la gît, de culoare bleumarin și un sac de voiaj pe umărul stîng. Era ușor amețit. Întinse degetul către Stic :

— Hei, blestematule !... Poți să spui orice, căci știu tot. Tot știu...

— Valere, eu mi-am exprimat părerea cu voce tare. Toată cîrciuma a auzit.

— Vezi-ți de treabă. Orice gînd de-al tău zboară spre urechea mea, înainte de a-l pune tu pe limbă.

Omul cu basc se clătină puțin, arătînd spre sac, apoi se îndepărtă surîzînd caraghios.

— Cine e Valer ăsta ? întrebă Roc, gîndindu-se la Solovei, care se părea că avea multe rubedenii în oraș.

— E „impiegatul“ cîrciumii, spuse Stic, în timp ce bătrînul îl aprobă, dînd din cap.

— Cum așa ?

— El vede de coșmelia asta, să nu răsufle ceva de aici. Îți dai seama ce-ar însemna ca un cuvîntel nelalocul lui să plece de la un bețiv și să facă înconjurul orașu-

lui ? ! Cîți s-ar mai culca în patul lor liniștiți ? Cîți s-ar mai duce a doua zi la serviciu ?

— Ce cuvîntel ?...

— Dumneata cred că ești cam naiv, se arată obligat Zgardan să intervină. Noi stăm pe o vatră de bombe, ca fachimii. Dacă i s-ar năzări unuia care a băut peste măsură că arde primăria, îți închipui ce panică s-ar produce și cîți ar suporta, cu adevărat, consecințele, unui dezastru imaginar, aruncîndu-se bezmetici peste vreo mină neexplodată ? !...

Ultimele cuvinte ale lui Zgardan fură acoperite de un zgomot ce răzbătea dinspre stradă. Roc își încordă auzul. Pași în cadență se apropiau de local.

— Au ieșit tinerii de la film, spuse Stic, înghiontîndu-l cu cotul pe Roc.

În clipa următoare ușa cîrciumii fu dată de perete cu violență. În pragul localului apăru figura cabalină a ideologului șef, pe care dezamorsorul îl întîlnise la consiliul primăriei. În spattele lui se vedeau o mulțime de tineri. Țineau în mîini pancarte cu desene reprezentînd bombe anulate cu icsuri sau altele pe care se putea citi : „Jos cu pericolul exploziilor ! Să luptăm prin idei împotriva acestei amintiri lăsate de război !“.

— Precis au vizionat filmul „Ultimul cîntec al privighetorii la Aconcagua“ și sînt înfierbîntați, spuse cu îngăduință bătrînul. El e nepotul primarului, îl informă pe Roc, arătînd spre ideologul șef.

Nepotul primarului se uită în jur cu o expresie sălbatică. Privirile lui păreau să acuze ușurința celor preocupați, se pare, de alte subiecte decît cel legat de situația orașului. Se înroși la față și cu o voce stridentă, însoțită de împunsături violente ale aerului cu pumnul, drept, începu să-și difuzeze lozincile. Unul dintre cei aflați în spatele său îi înmîină o portavoce.

— Ceea ce fac nu fac de capul meu, sînt activități necesare pentru oraș, pe care nu le putem abandona cu

nepăsarea noastră lașă, pentru a ne așeza toți prin circiumi. Trebuie să luptăm împotriva flagelului care de ani și ani cuprinde orașul nostru, îl strânge în chingi ! Trebuie să ne suim pe culmile conștiinței pentru a privi lucid ceea ce-i așteaptă pe fiii și pe fiile fiilor noștri ! Trebuie să arborăm drapelul solidarității, pentru a nu lăsa ca teama și insecuritatea să-și facă de cap în cel mai grosolan mod ! Trebuie să fim uniți în crezul nostru ideologic și să combatem pe cât posibil amenințarea la adresa ființei noastre ! Trebuie să încheiem acte palpabile, consistente, referate și dări de seamă pentru ca posteritatea să nu ne acuze că am stat cu mâinile în sân ! Pe ce bază să inițieze schimbul de mîine lupta sa împotriva răului și a întunericului ? Acesta este dezideratul nostru...

Tinerii îmbulziți pe trotuarul din fața circiumii începură să-l aclame pe vorbitor. După ce își încheie discursul, acesta ieși repede, cu o piruetă energică, de om care nu cunoaște odihna. Dădu câteva ordine scurte și mulțimea de tineri porni încolonată spre un anumit punct al orașului.

— Acum se duc la marginea orașului, se așază în formații de luptă și lansează lozinci dușmănoase împotriva cîmpurilor de bombe, comentă cu un aer important Stic, agitînd mîinile.

— Au un gest al lor : amenință cu pumnii strînși șrapnelele și balansează steaguri deasupra minelor. Și asta minute în șir, adăugă bătrînul.

— Bine, dar de ce fac asta ?... întrebă Roc.

— Sînt convinși că alungă niște duhuri rele, rîse Stic.

— Și asta nu e un fel de debandadă ? spuse Roc, ca pentru sine, gîndindu-se la rolul lui Valer de a potoli spiritele.

— Nu. Totul se face organizat. Există un „plan de luptă și agitație“, care este aprobat la primărie, pe luni, trimestre, semestre. Tinerii sînt organizați pe grupe și plutoane...

— O bună propagandă, în care libertatea de exprimare își are locul ei, îl completează Stic pe Zgardan cu seriozitate.

Roc Petrovici încercă să și-i imagineze între rigolele cu indicatoare pe care stă desenat capul de mort. Tinerii își provoacă de fapt un zbucium controlat, își spuse el, gândindu-se la acțiunea lor. Îi vede la marginea orașului, pe aliniamentul sîrmei ghimpate, azvîrlind pumni și ocări împotriva pămîntului impasibil, îngălușcat de fusile. Tînărul ideolog, cu priviri pătimașe, trece printre detașamentele sale, îmbărbătîndu-le, cerîndu-le o mai mare expansivitate. Filmele cu bombardamente sînt prezente cu coloana lor sonoră, iar ei se exprimă boxînd în noaptea ce s-a lăsat peste dușmanii lor ascunși...

— ...activitate susținută care mobilizează mii de oameni, fie în orbita unei lupte pur ideologice, fie pregătindu-se tehnic și tactic, răspunzînd la alarme, dirijate centralizat, auzi ca prin vis vocea cîntată a lui Stic.

Roc Petrovici dădu paharul peste cap. Constată că a golit două sticle de bere. Își salută comeseții și ieși în stradă.

Afară se lăsase întunericul. O luă spre casa Rachilei. Un gînd nu-i dădea pace : Zgardan și Stic îl trataseră ca pe un om al orașului și nicidecum ca pe unul venit în Gad cu o anumită misiune. De altfel nici unul nu-l întrebaseră ce avea de făcut, cu ce avea să înceapă.

Noaptea se aciuiseră în fațadele prost tencuite ale blocurilor. Transperantele de camuflaj nu lăsau nici o scînteie de lumină să străpungă întunericul gros.

Roc mergea pe stradă cu senzația că se află pe o planetă pustie. Nu-și mai auzea nici pașii. Doar scîrțîitul porții îi reaminti unde se află. Dinspre măr adia un susur amar. Grăbi pașii.

Ușa era deschisă și încercă să nu stîrnească prea mult dușumeaua de pe hol. Se opri un moment. Dinspre camera Rachilei se auzeau clar frînturi de rugăciune, repetiții stăruitoare de cuvinte și silabe invocatoare ale unui nume sacrosanct.

Roc Petrovici se apropie de ușă. Citise undeva că numele divinităților, atunci cînd sînt rostite, au efectul

benefic al unei muzici liniștitoare. Isus, Isis, Horus, Zalmox, Ormuz, Jehova... Vocea Rachilei se auzea acum distinct. Femeia rostea numele lui Osiris, tăios ca o sabie, suierător. Cuvintele de invocație creșteau în intensitate ca niște bătaii de inimă și apoi recădeau într-un murmur deznădăjduit.

Roc pătrunse încet în cameră. Femeia stătea în fața unui ochi de geam deschis către apus. Era dreaptă, părînd încordată ca un arc întins. Își ținea palmele lipite în dreptul pieptului. Coborî capul pînă în dreptul palmelor, apoi se întoarse brusc. Un licăr de spaimă îi apăru în ochi. Se precipită către Roc, cu fața schimonosită de disperare :

— Te rog să nu spui la nimeni ! Jură că nu vei destăinui ce ai văzut ! Te rog să-ți închipui că această scenă nici n-a existat !

Femeia se lăsă în genunchi, în fața lui, cuprinzîndu-i picioarele.

Roc o mîngîie încet pe păr :

— Voi la ce zeu vă rugați ?

Avea un ton de tată, ca și cum, nimerit întîmplător într-un grup de copii, se interesează patern de jocurile lor : Voi de-a ce vă jucați ?

— La niciunul...

Femeia și-a revenit. Se ridică, netezîndu-și rochia cu palma. S-a închis în răceala ei ermetică. Îl privi cu ochi de gheață. Pupilele îi erau dilatate nefiresc. Întinse mîna spre ușă. Roc se întoarse docil și părăsi încăperea.

Intră în camera lui. Lada de genist zăcea pe masă, desfăcută, de azi-dimineață. Oricît de tîrziu ar fi fost trebuia să-și facă antrenamentul.

Fără Moky exercițiul decurse monoton. Îi lipseau reacțiile surprinzătorului ei instinct. Poate că în toți anii ăștia, o parte din reflexele mele le-am transferat maimuței, își spuse. Acum trebuie să lupt singur.

Termină cu greu exercițiul. Așează sculele în lădiță... Ciți ani de-acum încolo va fi nevoit să mai facă asta, se

întrebă, ca de fiecare dată, așezînd trusa lîngă pat. Propria lui viață stătea sub semnul întîmplării. Omul trebuie să înfășoare în ceva sublim lucrurile ce-l înconjoară pentru a face față greutăților zilnice... murmură, zîmbînd la gîndul că a rostit un truism.

Făcu și cîteva exerciții de respirație yoga, să-și echilibreze suflul, căutînd să-și umple plămîinii cu cît mai mult aer...

Roc Petrovici uitase cum arată mătușa lui. O femeie simplă, scofilcită de bătrînețe, sau o doamnă care se laudă cu cîteva petece de piele mai netedă? Ritualul trimiterii cărții poștale în orașul în care poposea trebuia respectat. Așa vedea el lucrurile : alunga orice presupunere că bătrîna ar fi răposat și își făcea datoria. În fond, nîciodată nu-i fusese returnată vreo carte poștală.

Își amintea de copilărie, de boala tatălui său, de traseul parcurs de trupa de balet a mamei sale, cunoscut din cărțile poștale pe care ea le trimitea din fiecare oraș. Bucuria lui, după ce învățase să citească, să descifreze singur mesajele mamei...

Înainte de a trece pe la primărie, va merge la magazinul universal din centrul orașului. Va cumpăra o carte poștală pentru mătușa lui și un batic pentru Rachila. O va face să renunțe la basmaua de pînză ieftină, decolorată de-atîta spălat.

Astăzi îi vor fi trasate „obligațiile de serviciu“, parcă așa spusese primarul. Nu trăia cu adevărat decît în lupta cu tictacul clipelor mute, împiedicînd trotilul să explodeze. Nu știuse nîciodată ce e aceea frică, nici măcar în copilărie. Cît de tare îl pasionaseră în adolescență cărțile și filmele de război...

Fațada uriașă a supermagazinului era toată din ochiuri de sticlă în formă de romb. Activitatea din interior era reflectată ca într-un tablou cubist.

În incinta magazinului, într-un separeu delimitat numai de geamuri, se afla tutungeria. Roc nu găsi decît un produs de serie — o vedere cu clădirea primăriei. Cutia cu exemplarele de vînzare era acoperită de un strat gros de praf. Vînzătoarea îi dădu restul fără să-l privească și îi puse la dispoziție cutia, să-și alcagă.

Roc alese una mai puțin decolorată și o puse în buzunarul de la scurtă. Cîteva persoane, aflate la parter, întoarseră capul, apoi, indiferente, își văzură mai departe de treburile lor.

Urcă la etaj. Se apropie de raionul de confecții. Cîteva obiecte de îmbrăcăminte din același material și cu aceeași croială stăteau aliniate pe un suport. Vînzătoarea, cu un aer absent, răspundea mecanic întrebărilor insistente ale cîtorva clienți, nemaiprididînd să expună „modelele“, ca într-un joc nesfîrșit, de vreme ce produsul căutat se găsea înaintea lor, pe suport.

La raionul pentru copii, conținutul vitrinelor era stereotip : afișe-reclame divers colorate pe care erau scrise cu litere mari sloganuri despre rolul copiilor în echilibrul și prosperitatea familiei. Pe o bandă roșie desfășurată pe un întreg perete, se putea citi : „O familie numeroasă... belșug și prosperitate-n casă !“

La etajul unu, într-un colț, se afla un singur raion de baticuri, șaluri și basmale. Exista un singur sortiment din fiecare produs. Roc cumpără o basma identică cu cea purtată de Rachila, dintr-un material fumuriu cu mici flori pe margine. Plăti și coborî pe scara din beton, căci cea rulantă părea a fi blocată de mai mult timp.

Cînd să iasă din magazin simți atingerea slabă a unei mîini. Se întoarse. Lîngă el se afla bătrîna pe care o întâlnise la familia unde înnoptase la venirea sa în orașul Gad. Umbla îmbrăcată în același strai negru și Roc remarcă aceleași priviri pierdute.

Își aminti povestea bătrânei despre Moșul Alb "... vine moșul acela alb, încărcat de ani, care apare dinspre pădure și are de jur-împrejur o lumină. Vine din timp în timp și lumina îl apără de para vipiei...", parcă zisese bătrîna. Cuvintele i-au rămas în memorie. Femeia îl trase deoparte. Părea că ceva o frămînta, continua să-și țină mina firavă, descarnată, pe brațul lui, ca și cînd s-ar fi temut să nu fugă.

— Bună, măicuță !...

— Bună !... Voiam să-ți spun...

Roc Petrovici o privi întrebător, așteptînd să continue. Obrazul imobil al bătrînei se însuflețise. În ochii lipsiți de viață, desluși două vagi luminițe. Avea un aer dez-nădăjduit. Părea să-și găsească cu greu cuvintele.

— ...în curînd va exploda Bomba, care smulge sufletul din om și-l lasă ca pe o necuvîntătoare.

Parcă nu mai era aceeași voce. Părea că altcineva vorbise în locul ei.

— O bombă mare va exploda... în curînd, da...

Roc Petrovici o asculta tăcut. Bătrîna continua să vorbească pe un ton profetic.

Femeia îl părăsi brusc. Tulburat de această întîlnire, Roc rămase pe loc, urmărind-o cum se îndepărtează. Călca neobișnuit de vioi pentru vîrsta ei. Vîntul ușor care se stîrnise îi umfla mînele largi ale rochiei, făcîndu-le să semene cu niște aripi negre. Ca o pithie care, după ce și-a aruncat profeția, se retrage în lăcașul ei.

Roc își dădu seama ce-l frapase la glasul bătrînei : asemănarea cu vocea Rachilei. Rachila se închina pe furiș zeului Osiris, bătrîna confecționa povești/basme despre o putere divină...

Într-una din puținele cărți ale Rachilei, găsită în micul spațiu al vitrinei din dulapul aflat în dormitorul său, Roc văzuse un pasaj subliniat : „Ei au făurit statui și au zidit temple minunate, acoperite de aur, întru slăvirea

zeilor." Cîteva pagini mai încolo era subliniat un alt fragment : „Isis găsi toate părțile trupului lui Osiris în afară de părțile rușinoase." Ce regăsise Rachila în această ultimă frază ? Ce analogie a infecundității ?... Cartea era veche, cu copertile hărtănite. Pesemne o istorie compilată a lui Diodor... Pentru ea se pare, doar fluturile acela emblematic nu putea înlocui un zeu.

Roc Petrovici făcu un gest, cu palma, ca și cum ar fi vrut să-și alunge gândurile.

La primărie era aceeași forfotă din ziua precedentă. Oficialii orașului intrau și ieșeau, într-un neconținut dute-vino.

În uniforma lui cenușie, Solovei, aflat într-o mică gheretă, la intrare, nu mai prididea cu salutarile, dînd informații în dreapta și-n stînga. Consilierii pe care Roc îi zărise în sala de ședințe îl salutau pe șeful gării/aprodul/portarul, și cine mai știe ce altceva, cu deosebit respect.

Roc Petrovici nu-și putu reține un zîmbet : cu aerul lui de om important, Solovei părea un dirijor de mare orchestră, care dă cu aplomb intrările instrumentiștilor.

Solovei deveni dintr-o dată rigid.

— Respectele mele, domnule Solovei !

— ...și ale mele. Ce vînt vă aduce pe la administrație ?

— Îl caut pe primar.

— Nu este la sediu. Astăzi este foarte ocupat.

— Pe mine mă interesează să încep lucrul ! Sper că și pe dumneata. Aproape am uitat să sap și un mormînt de cînd am venit aicea...

Solovei rămase impasibil. Părea a nu ști nimic despre întîmplarea cu Moky. Răspunse din vîrfurile buzelor :

— Nu aveți a vă plînge că nu există treabă. Trebuie să mai așteptați însă ; în curînd veți primi instrucțiuni.

Același refren cu „instrucțiunile". Ce să înțeleagă ? Că trebuia să dea dovadă de răbdare subalternă pentru

a primi investitura oficială de genist ? În fond, el venise aici chemat să readucă oraşului o existenţă normală. Rosti pe un ton hotărît :

— Dămnule Solovei, eu vreau să ajung astăzi la primar. Vă rog să-mi spuneţi unde locuieşte !

Glasul dezamorsorului, neaşteptat de ferm, păru a-i produce lui Solovei o surpriză neplăcută. Roc înţelege însă, din încreţirea frunţii şi din schimonosirea obrazului că nu atât tonul l-a indispus pe pitic, ci mai ales adresa pe care a pretins-o.

Solovei îl privi crunt dându-i să înţeleagă că ar fi fost mult mai bine ca dezamorsorul să nu-şi fi exprimat această intenţie. Stătu câteva clipe pe gânduri, părînd că reflectează intens. În cele din urmă luă o poziţie cît se poate de oficială pentru a-i indica reşedinţa primarului ; divulgînd prin aceasta că şeful administraţiei se află, de fapt, la domiciliu, într-un „repaos de lucru.“

— O puteţi lua prin stînga, pe după clădirea primăriei, şi la prima poartă vă veţi anunţa spre a fi primit, spuse cu arşag.

Nici nu era prea departe ! Urmă traseul indicat, luînd-o pe partea stîngă a străzii ce pornea din spatele primăriei, şi se trezi în faţa unei porţi impozante, cu o arcadă metalică pe care trona un uriaş fluture de bronz.

Zidul de beton era înalt de peste patru metri, aşa încît dincolo nu se vedea decît partea de sus a unei clădiri albe, şi acoperişul albastru, în formă de carapace. Poarta era păzită de patru gardieni în uniformă cenuşie.

Cînd Roc se apropie de ei, un vlăjgan cu mai multe table pe époleţi decît ceilalţi făcu un pas înainte :

— Cine sînteţi dumneavoastră ?

— Mă numesc Roc Petrovici. Am intenţia...

— Am fost anunţaţi că veniţi, aşa încît vă rog să mă urmaţi...

Deci Solovei sunase grabnic la primar şi acesta cadicsise să-l primească ! Roc Petrovici era hotărît să

pună lucrurile la punct. Autoritățile locale păreau adeptele dialogului steril. El, dezamorsorul, avea de făcut unele obiecții din această pricină. Își putea pierde antrenamentul, tot așteptînd aprobarea pentru a trece la exercitarea meseriei.

Cînd pătrunse în curte, rămase uluit. Un parc imens, cu vegetație exotică, i se înfățișă ochilor. Nici n-ar fi bănuit că dincolo de zidurile austere ar putea exista așa ceva. În mijloc se afla clădirea albă, cu două etaje, al cărei acoperiș îl zărise din stradă.

În fața intrării, pe un peron mozaicat, se plimbau încolo și înapoi alți patru gardieni cu chipurile ca de piatră. Pe latura dinspre sud-vest, zidul era acoperit de frunzele cățărătoare ale unei vițe de Canada. Pîlcurile de arbori exotici realizau un segment de grădină orientală într-un stil foarte rafinat. Zări cîteva catalpe cu tulpina strîmbă și scundă, acoperită de o scoarță solzoasă; un grup de platani cu trunchiuri peticite în alb și cenușiu aninau printre ramuri globulii verzi ai fructelor; cîteva exemplare de salcîm japonez și de biotă sugerau cu coroanele lor piramidale niște trepte spre cer.

Un gazon cu iarbă proaspăt tunsă separa acest segment de un altul, pe care puteai vedea, sub coroanele unor copaci uriași ce dominau grădina, florile galben-deschis ale forsitiei, tufele dese de cimișir, lujerii măslinei de laur și tulpinele drepte ale magnoliilor. Pe spațiile unui pavilion japonez, înconjurat de un mic șanț, se întindeau ciorchinii albaștri și violeți de glicină. Aleile pietruite ale parcului păreau injectate cu infuzii multicolore. Erau florile unei plante rare, aduse din îndepărtata Malaezie.

Surprîns, Roc Petrovici descoperi straturi de legume în covorul luxuriant. Nu avu timp să se mire prea mult despre coabitarea verdețurilor domestice cu plantele orientale, că pe treptele intrării apăru primarul, urmat de un gardian.

Peul veni spre Roc Perovici, agitându-și brațele. Purta un trening roșu, și la gât avea legată o eșarfă transparentă de aceeași culoare. Îi făcu semn gardianului să se îndepărteze și îl îmbrățișă pe Roc cu efuziune.

— Îmi pare bine că te văd. Am vrut chiar să trimit după dumneata.

Pe Roc îl impresionează neplăcut cordialitatea primarului. Ar fi vrut să nu mai întârzie explicațiile.

— Eu v-am căutat...

— Știu că m-ai căutat, îl întrerupse primarul. Sint întotdeauna receptiv la reacțiile dumitale. Ne interesezi doar în cel mai înalt grad...

Rostea cuvintele cu emfază, însoțindu-le de gesturi largi.

Îl conduse pe Roc, ținându-l de după umeri, pe una din aleile parcului ce se infunda într-o boltă foarte joasă, formată de coroanele unor arbori pitici din țara niponă, cu frunzele nefiresc de roșii. În capătul aleii se afla o masă de rafie acoperită cu o față de masă din mătase purpurie. Primarul îl invită să se așeze pe unul din fotoliile de rafie.

— ...ești, continuă primarul, omul de care orașul nostru are în cel mai înalt grad nevoie. Aș vrea chiar să organizăm o școală de dezamorsori, care să te ajute cât se poate de eficient în misiunea dumitale istorică. Ți dai seama ce reprezintă dumneata ? Ești conștient ?

Peul îl privi scrutător, apucându-l de mână, ca și când ar fi încheiat în acel moment un pact definitiv. Roc rămase mai departe rezervat.

— Am impresia că mă supuneți la o serie de încercări...

Fu rîndul lui să-l privească scrutător pe primar. Acesta își coborî pleoapele, rămînînd cîteva clipe cu ochii închiși. Apoi îi deschise brusc și un zîmbet larg îi luminea fața. Reluă, cu gesturi teatrale :

— Dragul meu, dar este normal. Nu ?... Avem nevoie să testăm și răbdarea dumitale, într-un fel. În fond noi

urmează să dăm, într-un anume sens, viața orașului pe mîna dumitale. Experiența dumitale...

— Asta și doresc. Să mă lăsați s-o folosesc cît mai repede...

— Știu. Voi sînteți ca niște violoniști de înaltă clasă, care trebuie să exersați zilnic și, la două-trei zile, să susțineți cîte un concert. M-am interesat de dumneata, faci parte din elita corpului genistic, dar... condiția pacienței este absolut necesară în astfel de împrejurări !

— Înțeleg că dumneavoastră mă supuneți unui test de răbdare !

— Nu numai atît. Noi vrem să observăm și gradul dumitale de adaptabilitate la habitudinile orașului, la comandamentele lui, la relațiile interumane de aici.

— Eu trăiesc numai pentru meseria mea, domnule primar. Cît privește obiceiurile orașului, ele sînt afișate pe toate zidurile și nu-ți trebuie o pregătire prea mare ca să ți le însușești. Pe urmă, am fost confruntat din prima zi petrecută aici cu o anumită reacție...

Se opri, dîndu-și seama că ar fi inutil să-i vorbescă despre moartea sărmanei Moky. Primarul i-ar fi putut spune că viața unei vietăți oarecare nu contează în comparație cu a miilor de oameni ai orașului, care și-o pot pierde pe a lor în orice clipă.

— Vezi, dragul meu, există și reacții necontrolate cu care noi avem de furcă. Tocmai de aceea ținem atît de mult la o anumită strictețe. Ce s-ar întîmpla ca dumneavoastră să intrați într-un conflict deschis cu un anumit grup de orășeni ?

Roc remarcă abila întoarcere de frază a Peului, care alesese în continuare pluralul majestății pentru a i se adresa.

— Faptul că ați venit în oraș este de mare importanță pentru administrație, e ca și cum un medic celebru ar fi venit să detecteze apariția unui gen de viruși nedetectabili de medicina locală. Familiarizați-vă cu ca-

menii, cu locurile... Cîmpurile de mine mai pot aştepta, doar ele există de zeci de ani, şi, după cum vedeşi, comunitatea a supravieţuit.

— Meseria mea cere un exerciţiu continuu, eu nu am voie să-mi pierd îndemnarea, pe care am căpătat-o în ani... Cît priveşte încrederea, aş dori o poliţă cît mai grabnică.

— Se va aranja. Am propus consiliului o serie de planuri defalcate pe sectoare şi la prima şedinţă consilierii mei, care le studiază, vor înainta propuneri concrete. Ai puţină răbdare...

Revenise la formula de mai înainte, şi părea decis să încheie discuţia.

— Sper, spuse nemulţumit Roc, ca şedinţele acestea să nu fie trimestriale...

— Nu, nici vorbă. Vom discuta totul la sfîrşitul acestei săptămîni, iar în maximum zece zile, dumneata te vei apuca de treabă...

Primarul se ridică obligîndu-l pe Roc să facă la fel. O luă înainte, lansîndu-se în explicaţii despre exemplarele rare din grădina sa. Roc Petrovici avu senzaţia că încearcă să-l facă să uite pentru ce se află aici.

— Acesta e un exemplar de *sophora*. Din mugurii săi se extrage şi o substanţă recomandată pentru edeme cardiace... Acela e un stejar roşu, un exemplar din America de Nord... De altfel tot ce vezi aparţine patrimoniului oraşului. Eu nu fac altceva decît să-l conserv.

Peul se opri ţintuindu-l pe Roc cu privirile. Tinărul nu părea prea convins de spusele lui de aceea administratorul oraşului se simţi obligat să-şi completeze ideile.

— Ei, da, mă interesează mai presus de orice soarta oraşului, oamenii, decît aceste plante care, în fond, tot noi le-am sădit aici. De-ar pieri ele, ar putea fi înlocuite... Deşi e o imposibilitate... Un asemenea parc e rar...

— Vă înţeleg îngrijorarea, zise Roc, mişcat de interesul deosebit al Peului pentru grădină.

I se păru chiar că ochii primarului s-au umezit.

— Oraşul nostru trebuie să reziste, tinere. El şi-a dovedit valenţele chiar şi în condiţiile cele mai vitrege. Aliniindu-ne la decizările supravieţuirii, noi ne-am consolidat ca un sistem egalitar, armonios, în care grija pentru viitorul copiilor noştri e cea mai de preţ. La noi regulile de convieţuire se împletesc cu dorinţa de mai bine a fiecăruia dintre noi. Ca să folosesc o imagine plastică, ne-am baricadat ca între valvele unei scoici pentru a crea perle ce vor străluci în viitor. Noi luptăm, de fapt, pentru copiii noştri şi poate nici pentru ei, ca să fiu realist, pentru nepoţii noştri... Oraşul nostru pentru a rezista trebuie să aibă cât mai multe odrasle. Înţelegi ?... .

Chipul Peului era încordat. Continua să-l privească pe dezamorsor cu o anumită fixitate. Roc se simţi intimidat. Ideea asigurării unui oraş cu numeroşi locuitori, care să poată rezista unor explozii, îi apărură dintr-o dată generoasă şi adecvată.

— Tocmai de aceea e nevoie de dumneata...

— Consideraţi-mă ca pe unul din'cei sinistraţi care...

Roc ar fi vrut să spună „...doreşte să se salveze“, dar nu voia să dramatizeze. El nu putea fi părtaş la suferinţele prin care trecea oraşul, de atâtea generaţii, după ce îşi va fi încheiat misiunea. După un anumit timp, îşi va lua truşa de genist şi va pleca într-un alt loc în care va fi nevoie de el.

— În curînd vei primi instrucţiuni precise, spuse primarul pe un ton fără echivoc.

Îşi strînseră mîinile cu putere. Palma Peului era mai grea.

Apoi, primarul dădu ordin unui gardian să-l însoţească pe Roc pînă la poartă. Înainte de a se îndrepta spre reşedinţa sa îi făcu un semn liniştitor : să n-aibă grijă, totul va fi rezolvat în timp util.

Roc Petrovici o luă agale spre piaţa centrală a oraşului, cu primăria pe un colţ şi supermagazinul pe altul. Cîţiva copii, formînd un grup compact, trecură pe lîngă el. Erau

înbrăcați în uniforme cenușii și purtau ghiozdane în spate. Pe capacul ghiozdanelor era desenat cîte un fluture mare. În fruntea lor mergea un tînăr a cărui figură aducea cu a ideologului șef.

Roc Petrovici se gîndi la modul diferențiat în care erau tratate familiile localnicilor în funcție de numărul progeturilor. Cei cu mulți copii formau o castă privilegiată și aveau dreptul la un spațiu mare de locuit. „În condiții de sinistru capătă importanță criteriile bazate pe asigurarea continuității”, așa spusese primarul.

Trase aer în piept, un aer fierbinte, uleios, care-l duse cu gîndul la o mîncare ușoară, asortată cu o salată. Localul se afla la doi pași, făcea doar colțul la dreapta...

La această oră circumsa era întesată, funaul de țigară părea mai gros ca oricînd. Comesonii, înfierbîntați, participau la o discuție colectivă. Cîntecul se întindea de după stîlpi, iar oglinzile surprindeau fiecare privire, fiecare gest.

Valer se afla la post. Ocupa un scaun înalt la capătul barului, spre fundul localului, plimbînd tacticos sonda în amestecul albicios din pabarul înalt. Avea controlul întregii încăperi. Uncori zîmbea pișicher, mîngîindu-și geanta atîrnată pe umăr.

Roc descoperi în frigiderul de la bar niște porc în aspic. Comandă și o porție de mîncare de fasole verde cu mărăr. Bufetiera îi destupă și o sticlă de bere. Căutînd cu privirea o masă lângă geam, dădu cu ochii de Stic, care-i făcea semne insistente. Se afla singur la o masă chiar din partea preferată de Roc, sub fereastră.

— Ia loc, prietene ! îl invită Stic, afabil.

Roc Petrovici se afla încă sub impresia discuției cu Peul. Spera însă că în curînd clipele de inactivitate de acum vor fi înlocuite de acțiunea amplă de descurbare a focoselor, care probabil erau cu mîile în oraș.

Începu să mănînce cu poftă, urmărind luările de cuvînt de la mesele din jur. Un tînăr cu ochelari, cu fața ascuțită, ușor smeadă, purtînd o șapcă cu cozoroc lucios,

altăstră, tocmai stăgă problema distrugerii planctonului de către sturtea barajului.

— Nu vom putea recupera niciodată cleanul și mreana, care constituiau altădată o bogăție inestimabilă pentru aceste locuri. Cîndîți-vă că asemenea exemplare de pește au avut dezvoltarea cea mai optimă în condițiile vadurilor noastre...

— Numai de sărbători puneam pe masă peștele alb, pe care-l prindeam de-a dreptul cu juvățul, în întări sprâsele un bărbat rotosel, cu figura arsă de soare, probabil pescar amator.

— O să stricăm un obicei al locului, se auzi glasul unuia, de după un stîp, vizibil revoltat.

— O să ajungem să ne împlăcăm nevestele și copiii noștri să punem pe masă cărășeni de saramură, replică și un bărbat slab ca un fir, ce se ridicase în picioare în fundul sălii.

— Are, pesemne, oroare de discuțiile în familie, îl bruje o altă voce.

Valer își amplu iar paharul cu lichidul alb, lăptos. Se afumase bine, dar surîsul viclean nu-i dispăruse de pe figură.

Din cînd în cînd, cei care luau cuvîntul păreau a-i cere acordul, întrerupîndu-se și căutînd cu privirea înspire colțul în care se postase, sprijinit într-un col și privindu-i flegmatic. O dată sau de două ori Valer izbucni :

— Zii, dom'le, ce vrei ! Cîrciuma noastră e liberul arbitru al ovașului, în rest... caput ! Făcu semn spre igt.

După consimțămîntul lui, vocile se repezeau din nou să se înnoade în jurul chestiunii zăgăzuirii râului. În oăcîmă ora o harababură de nedescris. Toți vorbeau deodată, întrerupîndu-se unii pe alții, ca o turmă de oi care a fost eliberată dintr-un țarc, și acum tropăie și beluie de bucurie.

— Nici barajul ăsta nu știu dacă duce la ceva, zbiră un bărbat robust, fălces, cu fața pămîntie.

— Sînt planuri chibzuite. Ne stau la dispoziție toate materialele de care avem nevoie, răsună o voce cumpătată, a unuia care probabil avea dubii în privința „liberului arbitru”.

— ~~Chiar~~ și inginerul Capturi, șeful de lucrări, nu are încredere în posibilitățile de adaptare a turbinei la agregat. Să nu uităm că e o piesă veche, obiectă ochelaristul.

— Să fii dumneata sănătos! Unde a măsurat și-a calculat primarul... e sfânt!

— Totuși Capturi..., îndrăzni iar tânărul cu față ascuțită, dar liniștea din jur îi impuse mai multă considerație față de autorități.

Se lăsă, într-adevăr, câteva minute, o tăcere respectuoasă la adresa celui absent, care veghea asupra destinelor orașului.

Roc își termină aspiciul și trecu la fasole. Stic, care ascultase amuzat discuția, îi făcu semn cu ochiul și, dându-se spre el, îi spuse:

— Ce crezi, vene, că dom' primarele stă acum și-și scrie creierii cum să se întărească mai bine turbina? Aș l... El stă tolnit la soare în grădina lui botanică și proștii răspundesc zvonul că moare pe baricade, înșirînd la instrucțiuni preoale, ce vor unge cu un dohot special mașinăria...

Valer părea să aibă un organ special de detectare a vorbelor lui Stic. Se întoarse brusc spre masa lor și îi făcu semn cu indexul mîinii drepte, a dojană...

— Am înțeles, dom' Valer, schelălăi Stic. Nu răsufliă nimica... Sînt mut...

Roc nu putea să priceapă cum de ajung la urechile „împiegatului“ vorbele interlocutorului său, prin ce releu se transmit ele în colțul celălalt al cîrciumii cînd, pînă acolo, erau cel puțin douăzeci de metri! Avea un aparat special, sau prepusul primăriei putea ghici cuvintele după mișcarea buzelor? Da, dar Valer stătuse tot timpul cu spatele cînd Stic adusesese criticile acelea.

Stic rămase tăcut cîteva clipe, apoi reluă pe un ton vesel:

— Ce-mi place mie aici, la noi în cîrciumă, e faptul că avem libertatea de a critica pe oricine, chiar și pe primar. Omul are tot felul de porecle simpatice, este Peul nostru. El admite critica în sine. Tocmai de aceea Peul e atît de popular. Noi avem dreptul de a constata...

— Dar acțiunea directă, de îndreptare a lucrurilor cum se concretizează ? întrebă Roc.

— Trebuie să recunoaștem, ocoli întrebarea Stic, că are personalitate acest om, că fără el, cu toate metehnele lui, n-am exista.

— Chiar așa să fie ?

— Avem libertatea noastră... Aici putem spune orice. Aici, unde se află liberul arbitru al cetății. (Vocea lui Stic a ajuns aproape o șoaptă.) Afară e necunoscutul, e acea rețea de bombe care ne îngustează existența.

— Și atunci, mai exact, la ce se rezumă democra-tismul vostru ?

— Acesta-i democra-tism ! Când poți vorbi. Unul pro-voacă dispute, altul își vară focul... Se poate și acționa, deci...

Stic întoarse capul, ca și când ar fi fost dintr-o dată atras de dezbaterile din local pe terasa barajului. De altfel discuțiile nu păreau să se demolească.

— O să mîncăm mai puțin pește, spuse cineva.

Vocea celui care se referise mai înainte la „planurile chibzuite“ ale primarului, se auzi din nou : -

— Ar trebui, în lumina noilor directive, să prăsim un pește-care-să se adapteze noilor condiții...

— Un crap chinezese...

— Ne-am umfla burțile cu grăsime în loc de carne gustoasă...

— Am scoate multă untură de pește...

— Eu m-am gîndit la înlocuitori...

Acum pentru cei de față important era să înlocuiască de grabă speciile de riu cu altele, mai puțin călătore, ce s-ar fi adaptat cu chiu cu vai unor medii vitrege, dar care ar fi excitat cînd și cînd plăcerile gastronomice pe cale de a se pierde, ale localnicilor.

— Ei, prietene, vorbi Roc, încercînd să-l trezească pe Stic din apatia în care căzuse: vorbeai de metehnele primarului...

— Da, da — Stic se apropie de urechea dezamorsorului —, chestia cu grădina botanică... Ea a aparținut orașului, acum face parte din patrimoniul primăriei...

— Și nu trebuia făcut un asemenea transfer ?

— N-am vrut să spun lucrul ăsta și nu-i bine să fii și dumneata curios ca ceilalți...

— Cum să nu fii curios, când e vorba de câteva hectare de iarbă verde și pomi, de care majoritatea locuitorilor nu beneficiază...

— Pe noi nu ne interesează aspectul ăsta, căci, într-un fel, parcul, cu toate speciile lui, este întreținut mai bine...

— Pe dracu ! Am văzut printre soiurile rare și legume, spanac...

— Și lucrul ăsta a fost criticat la vremea lui...

— Și ?

— L-am atacat ca atare...

— Unde ?... Aici, în cârciumă ? !

— Da.

— Și-acum sînteți mîndri că v-ați putut exprima critic la adresa anexiunii proprietății publice ?... Asta vrei să spui ? Asta numești democratism ? Poate că ați garnisit treaba și cu niște glume, bancuri, așa cum se face la cârciumă ? !

Stic tăcu. Era vădit indispus. Se ridică, luînd-o spre bar să plătească. Roc îl urmă. După ce plăti, se întoarse spre el.

— Locuiești în femeia aceea ? îl întreabă lunganul cu un aer ironic.

— Ce e cu ea ? !

— Lumea zice că nu-i fată rea. Nu-i rea deloc...

Stic plecă din limbă, bălîndu-l pe umăr. Roc fu cît pe aci să-l ia de guler și să-l scoată afară, dar lunganul dispăru rapid.

Dezamorsorul se îndreptă spre ușă. Înainte să iasă, întoarse capul. Ochii „împiegatului“ îl fixau scrutători. Ieși fără să-l salute.

Îl obseda aluzia lungă la „curiozitatea celorlalți“.

„Cei alți“ nu puteau fi oamenii circumși, nici oxăsenii... Fusesse ridicol aducând în discuție democrația și libertatea, într-un oraș care stătea pe pulbere. Cînt știe ce rațiuni tactice îl determinaseră pe primar să sechestrze grădina orașului? Devenea locuitorilor acestui oraș părea a fi : „echilăbru“, „răbdare“, „prudență“.

Cînd deschise ușa de la intrare o zări pe Rachila. Purta o rochie simplă, de casă, dreaptă, cu un cordon pe mijloc, de culoare crem, bordată la gît și la minci cu o dantelă ușor decolorată. Sprijinită de peretele bucătăriei, părea că îl așteaptă.

Prin ușa deschisă a bucătăriei se zărea masa pusă. Rachila gătise tocăniță de pul — un fel de mîncare de zile mari.

Roc simți o strîngere de inimă privind-o. Părea neajutorată, ca o pasăre răzlețită de grupul ei. Se apropie de ea, luîndu-i mîna într-a lui. Îi mîngîie încet palma mică, fierbinte. Rachila zîmbi, stîngherită, dezvăluind un zîng impecabil de dinți. Cînd stîtea, trei gropițe i se săpau în obrazul drept.

Întorcîndu-se brusc, în dorința de a aranja ceva în bucătărie, femeia răsturnă cîteva lucruri de pe o mică poliță, aflată lângă ușa. Se aplecă să strîngă obiectele căzute : o sticlută de parfum goală, un vas cu o ramură de trandafir, un picptene vechi și o legătură de oțel uzate. Înainte ca el să facă vreo mișcare, mîinile ei adunaseră micile marafeturi.

Roc Petrovici îi admira eleganța gesturilor, în timp ce le pune la loc. Mîncările, trei sferturi, îl coborîseră mai jos de coate. Zîmbetul nu i dispăruse de pe fața. Sprîncețele ușor curbate îi dădeau o anumită distincție. Părul, despărțit de o cărare pe mijlocul capului, îi trăgea dincolo de umeri. Mese de blond deschis și blond închis se amestecau, terminîndu-se în degradeuri apăsătoare argintii.

Se întoarse spre el, privindu-l întrebător. Așa cum stătea, cu capul ușor înclinat într-o parte, avea un aer de madonă.

Îi apucă înclieietura mîinii drepte și o trase ușor spre el. Îi simți răsufărarea fierbinte cînd îi apropiă fața de a lui. În clipa următoare femeia se smulse din îmbrățișarea secretă și fugi în camera ei.

Îi lăsa cadavru pe masă.

Trecuseră câteva zile de când sosise în orașul Gad. De fapt, dacă se gândea bine, nici nu mai știa în ce zi a săptămânii venise.

Roc Petrovici își terminase exercițiul de antrenament. Întins pe pat, cu mâinile sub cap, aștepta răbdător, ca-n fiecare dimineață, un semn din partea primăriei. Își imagina cum Solovei, sau un alt funcționar, va apărea, cu un aer important întipărit pe figură să-i înmâneze mult discutatele „instrucțiuni”.

Era oare important să știi în ce zi a săptămânii te afli? În orașul Gad duminica era zi lucrătoare, așa încât succesiunea zilelor săptămânii nu avea importanță. Când își va termina misiunea și va purcede spre alte nicleaguri, va reintra în timpul calendaristic.

Se ridică de pe pat și luă carnetul din trusa de genist. Notă : „Mă simt ca un deținut care a săpat șapte semne în tencuiala celulei și apoi le-a unit printr-o linie”.

Începu să-l răsfoiască încet. Alcese o pagină, la întimplare. Citi : „sînt concentrat asupra mașinărilor infernale, închegate din elementele, în stare pură, din tabelul lui Mendeleev în scopul distrugerii...”

Închise carnetul, amintindu-și de cartea poștală cumpărată pentru mătușa lui.

Nu trebuia să anunțe, în fond, pe cineva că există ? ! Luă vederea din buzunarul scurtei și începu să scrie. Aceleași fraze stereotipe indicînd dorința legată de durabila sănătate a adresantului, precum și locul unde s-ar afla expeditorul. De data aceasta, Roc Petrovici simți nevoia să adauge un mic amănunt : nu va sta mult în acest oraș, Gad.

După ce puse adresa, începu s-o recitească, înclinație a celor ce nu pun prea des mîna pe stilou sau a celor activi, care își omoară timpul și nervii repetînd mecanic aceleași gesturi. Roc își dădu seama de nonsensul precizărilor... Aici ar fi fost nevoie de zece ani pentru a dezamorsa arsenalul subpămîntean. Îi veni să rîdă. Cartea poștală era însă un lucru încheiat și cu această precizare arbitrară avea s-o trimită chiar astăzi. Niciodată nu revenea asupra unui lucru.

Se gîndi la Rachila. Gestul de ascară o arătase dintr-o dată într-o altă lumînă. Femeia își dăduse toată silința să iasă din uscăciunea ei obișnuită. Avusese un surîs neașteptat de blînd. Fața ei exprima noblețe. Ar fi făcut orice ca Rachila să-și recapete feminitatea. Părea atît de singură... Dar, după spontanul său gest de a o îmbrățișa, expresia ei redevenise dură, ca la început. Oare cum se va comporta în dimineața asta ?

Ieși din cameră și intră în bucătărie. Rachila apărui imediat. Purta un deux-pièces alb, cam vechi și mîncat de molii. Avea însă un aer natural, se comporta ca și cînd Roc ar fi stat de cînd lumca în casa ei. În dimineața asta n-o mai simțea străină și distantă, ca pînă acum, cu toate că-i evita privirea.

Pe masă îl aștepta un ceai cald. Lîngă el, pe o farfurioară niște margarină și alături un borcan cu dulceață de coacăze:

În timp ce femeia tăia pâinea, Roc se așază aruncând neglijent pe un colț al mesei cartea poștală.

— N-ai cum să primești răspuns, îi spuse ea, lăstăfă.

— De ce ? !... Cutiile sînt prea mici ? întrebă Roc, amestecînd ceaiul cu lingurița.

— Nu. Cutiile sînt mici capcane ale Penlui pentru oamenii creduli, se pot fi asemănați cu copiii mari ce-și deconspiră fără voie părinții.

— Nu înțeleg ! se miră Roc. Era pentru prima oară cînd o auzea vorbindu-l de rău pe păman.

Rachila luă cartea poștală, o întoarse pe ambele părți fără s-o citească, apoi o așază la loc, ea și cînd ar fi avut de-a face cu un obiect care nu merita atenție.

— E simplu. Astea sînt mostre care-l ghidează cum să ne manevreze...

— Tot nu înțeleg. Doar e vorba de un banal mijloc de comunicare, ce nu eade sub incidența primăriei.

Roc terminase de băut ceaiul. Se ridică de la masă, în timp ce Rachila înfășura într-un prosop de bucătărie pîinea rămasă, să nu se usuce. Părea că s-a închis fără în tăcerea ei.

— Știu că trenul vine o dată pe lună, dar telegraf sper că aveți ? încercă Roc s-o scoată din mușenia ei.

— Telegraf la noi, la capătul lumii !

Bărbatul detectă în ochii verzi, frumoși ai Rachilei scăpărări ironice. Femeia începu să strîngă masa, în tăcere. Roc se îndreptă spre ușă.

— Totuși, am să depun depeșa la cutia poștală...

O adiere slabă de vînt răcorea dimineața, o rezistență fragilă în fața soarelui care se înălța pe cer, acaparator. O nouă zi din viața orașului va trece la fel de monoton, în primul rînd pentru el, genistul. În alte locuri, deza-

morsarea unei bombe era un „accident“, în timp ce aici viza însăși părea o excepție. Șocul simțit, aflând că trenul poposea în gară o dată pe lună... Acum i se părea un lucru firesc. În orașul Gad totul se petrecea după alte reguli, pe care el le învăța încetul cu încetul.

Se opri la cutia poștală din dreptul supermagazinului. Introduse vederea în prima din cele două fante sub care scria : „Pentru Gad“ și „Pentru alte localități“.

Se întoarse, atras de un zgomot neobișnuit. La intrarea în magazin se petrecea o scenă curioasă. În centrul unei mulțimi, câteva uniforme cenușii agitău niște bastoane, să împrăștiie lumea, vrînd să extragă de acolo pe o bătrîna care vocifera și nu se lăsa supusă. Mulți dintre trecători căutară să se facă nevăzuți.

La Roc Petrovici îi atrase atenția un bărbat înalt, îmbrăcat într-un loden alb, cu o barbă roșcată. Purta ochelari cu dioptrii mari. Se retrăsese pe celălalt trotuar și privea scena cu interes. Fața lui exprima dezacordul față de cele ce se întîmplă.

Roc Petrovici fu împins în lături și un alt grup de uniforme cenușii își făcu apariția la locul incidentului.

În câteva minute, situația se „normaliză“, lumea căutîndu-și de drum pe la raioanele magazinului.

Bătrînica, scoasă din mijlocul grupului, escortată de trei polițiști, era condusă pe lângă peretele clădirii, spre un loc mai ferit, în spatele magazinului.

Roc Petrovici recunoscuse în cea arestată pe bătrîna tîmăcioare de legende locale. Reuși să prindă cîteva din amenințările proferate de bătrîna, în timp ce era condusă de polițiști. Părea a fi vorba de un fel de răscoplă. Bătrîna vroia să găsească o bombă și să o explodeze cu trupul ei. Un sergent-major pronunță răstit cuvintele „ațîtare la revoltă“. Uniformele cenușii mișunau prin jur.

De cînd era în Gad, Roc Petrowici nu mai văzuse o asemenea mobilizare de forțe. În timp ce bunica se zbătea, oamenii din jur, majoritatea femei, nu știuseră cum să se îndepărteze mai repede de locul cu pricina, ca și cînd cea arestată ar fi avut asupra ei bomba de care vorbea. Doar tipul cu lodenul urmărise neclintit desfășurarea incidentului, scrutîndu-i cu un aer superior pe polițiști. Sergentul-major se opri se opri se opri la un moment dat la cîțiva pași de el și, după un schimb de priviri, își văzuse de drum.

— Femeia aceasta nu e nebună, cum ar vrea să se justifice ei... Nu e nebună deloc... — auzi dezamorsorul în spatele său vocea baritonă a omului cu loden.

Tonul calm era al unui ce părea stăpîn pe el. Roc se întoarse spre bărbat, privindu-l atent. Barba scurtă, densă îi acoperea tot obrazul. Ochii, de o culoare nedefinită, aveau o anumită fixitate, impresie accentuată și de ochelarii cu multe dioptrii. Era înalt de aproape doi metri, ușor adus de spate. Omul cu lodenul alb se recomandă :

— Inginerul Capturi...

Era șeful de lucrări de la baraj. Din discuțiile purtate în circumștințe aflase că s-ar opune proiectului cu barajul, avînd unele rezerve în legătură cu funcționalitatea turbinei vechi, de care dispunea orașul. Nimeni însă nu credea că oficialitatea avea să renunțe la proiect, lucrările erau prea avansate...

Cînd Roc dori la rîndu-i să-și declare identitatea, Capturi îl opri cu un gest prietenesc :

— Știu... Ești noul dezamorsor...

„Noul“ ? !... Deci mai fuseseră și alții care încercaseră, ca și el, să dezgroape și să facă inofensive magnitudinile infernale ? Nu-i venea să creadă... Îi veni în minte bătrîna, cu mitul ei despre moșul navetist, ce aducea speranța dezafectării seminței răului ; apoi Stic, referin-

du-se la „curiozitatea celorlalți“... Rachila !... Da... Ce spusese Rachila despre ei, despre „nenorociți“...

Ar fi vrut să-l întrebe pe inginer despre toate acestea, dar își dădu seama că interlocutorul său se grăbea : vorbea precipitat, căutînd în jur, atent. Inginerul îl bătu pe umăr, privindu-l prietenos. Ce voia, în fond, acest om ce părea atît de amabil ?

— Tinere, n-aș vrea să mă înțelegi greșit, nu am acum timp să stăm de vorbă, nu este nici locul potrivit... În două cuvinte, pe mine nu mă așteaptă clipe roze... Ți să-ți dai seama... Aici nimeni nu e în siguranță... Cred că ești capabil să-ți dai seama de anumite lucruri...

Capturi rostise doar un truism. Faptul că nimeni nu era în siguranță, era cunoscut de toată lumea. De asta se afla și el, Roc Petrovici, aici, nu ? Chipul inginerului păru atins dintr-o dată de anxietate. Avea ochii roșii, tulburi. Îl apucă de braț pe Roc și îi spuse cu voce tremurată :

— Atenție, tinere ! Dacă se întîmplă ceva... te rog să ai grijă de fiul meu...

La colțul clădirii poștei, vizavi de primărie, se produse o scurtă mișcare. De după gardul care împrejmuia clădirea apăru o uniformă cenușie. Capturi îl salută, luînd-o grabnic din loc.

Roc îl urmări o vreme cu privirea, cum străbate intersecția spre piața orașului, apoi o luă și el de-a lungul străzii, care acum era pustie. La capătul ei se zărea acoperișul albastru. După cîțiva pași se răzgîndi. Se întoarse și, trecînd prin fața supermagazinului, se îndreptă spre cîrciumă.

Făcu doi, trei pași. Simțindu-se privit, se întoarse intrigat. Un personaj bizar, purlînd o scurtă jecoasă și avînd la gît o eșarfă zdrențuită, îl urma la cîțiva metri. Fața mare, năpădită de o barbă sîrmoasă, părea a unui

lunic cunsecade. Dezamozorul observă cum îi soarbe din priviri hainele, ca un negustor sare a dat de un chilipir. Tot druzaul până la local îl urmă curvicios, ca un cline credincios. Bătrînul, ca o umbră, intră după el în circumpă.

Roc își luă de la bar două sticle de bere și se îndreptă spre rîndul de mese așezate sub fereastră căutînd un loc. Stîle și Zgardan se aflau undeva, pe la mijlocul sălii. Săltă un semn de salut în direcția lor, dar aceștia întoarseră capetele, evitîndu-l.

Găsi o masă liberă și se așază. Bătrînul zdrențaros luă loc și el la o masă vecină, continuînd să-l măsoare cu privirile, ca pe un obiect prețios. La un moment dat, cîltar, se apucă, pe negîndite, de el pipăindu-i stîfa pantalonilor, cu un suris grotesc întipărit pe față.

Roc tresări nemulțumit, dar bătrînul își retrase mîna înainte ca el să spună ceva.

După cîteva minute, la intrarea în local se produse imbulzeală : în încăpere își făcu apariția nepotul primarului, în furul pieptului avea înfășurat un steag cu fluturele emblematic. Era însoțit de cîțiva tineri cu chipuri amenințătoare, în aceeași costumație. Ceilalți membri ai grupului rămaseră în stradă, ișindu-și fețele hîlize prin ochiurile de geam. Posemne iar ieșiseră de la un film cu raiduri devastatoare și tiruri de armament greu, ca-n fiecare seară.

Cel intrat se precipită spre mijlocul sălii, lovindu-se cu pumnul în piept :

— Mii de tunete și fulgere !... Ar trebui să fiți arși pe rug... personaje insipide și incolore, oameni de bilci, firi de gumilastic, roboți de restaurant, catiri rameliți !... Noi, tineretul, avem inițiativa reacției spontane în acest oraș adormit, pompăm sînge în arterele lui uzate... Noi facem totul pentru ca solul nostru să nu mai fie pîngărit...

— Nimeni să nu se mai atingă de el ! strigă unul dintre însoțitori, agitînd agresiv o mîoă pîncartă pe care scria : „Pămîntul din Gad, un pămînt sfînt !”

— Ar sări în aer, se auzi un glas venit dintr-un colț întunecos al localului.

— Linște ! porunci Valer, care stătuse neobservat după un stîlp.

— Solul nostru e sacru, de aceea..., vocea agitatorului se înălța și cobora ca un planor ce se răsucește în aer, în timpul unor demonstrații de virtuozitate.

Grupul ieși în stradă. După cîteva parlamentări între fruntașii lui, nepotul primarului făcu un semn și tinerii se încolonară, pornind cu pași cadențați în direcția arătată.

După plecarea lor, în cîrciumă oamenii își reluară discuțiile. Voci întrelăiate, frînturi de frază indicau faptul că obișnuiții localului erau agitați :

— Va veni alarma... e alarmă de gradul doi... ba e de gradul întâi... vor fi mobilizate toate cartierela... se pare că totul va începe pe la miezul nopții... rîndul trecut s-a pornit sirena în plină zi... nu știm nimic precis... doar Peul știe...

Rec își băuse repede berca și ieșise în stradă. Zdrențărosul, care se ridicase și el de la masă o dată cu dezamorsorul, îl urmăse afară din cîrciumă.

Se ținu după el, pînă în capătul străzii largi, ce se bifurca după circa cinci sute de metri. Rămase acolo, cu același zîmbet grotesc, urmărindu-l pînă ce ajunsese în dreptul casei în care locuia Rachila.

Simți dintr-o dată o senzație de sîrșeală.

Apariția zdrențărosului îi pusese pe gânduri. De ce îl urmărise acest om cu atîta insistență ? Pentru prima dată de cînd se afla aici, îi trecu prin minte că ar trebui să

părăscască în grabă orașul. Aerul i se păru dintr-o dată de nerespirat. O secundă, îi trecu prin cap, că, pentru el, trenul nu va mai opri în gara orașului, niciodată.

Făcu un gest, tăind aerul cu palma, ca și când ar fi vrut să alunge acest gând. Rămase în mijlocul holului, sperînd ca Rachila să apară de undeva. Avea nevoie de prezența ei... Cît timp va dura metamorfoza aceasta în bine? Nu cumva tot atît de puțin ca și filfierea de aripi a unui fluture?

Rachila apăru zîmbitoare, ca și cum i-ar fi ghicit gândul. Îi făcu semn s-o urmeze în bucătărie.

Masa era pusă pentru două persoane. În mijloc un castron cu salată verde. Pentru prima oară mîneau împreună. Îi urmărea mîinile frumoase, cu pielea arămie, transparentă, care se mișceau cu agilitate, punînd mîncarea în farfurii.

Se așezară față în față. Mîneau în tăcere. Din cînd în cînd, privirile li se întîlneau.

Roc savura această nouă intimitate. Rachila îl trata ca pe unul de-al casei; nu i se mai părea a fi un străin...

— Rachila, îți mulțumesc foarte mult, spuse el, ridicîndu-se de la masă.

— Mai vrei ceva?

— Nu. Îți sînt recunoscător...

Femeia zîmbi din nou cu toată gura, dezvolîndu-și dantură impecabilă. Începu să strîngă vasele. Roc o urmări cu plăcere, un timp.

Văzînd că nu-i adresează nici un cuvînt se îndreptă spre camera lui. Sunetul acela strident al podelei îi suna acum aproape familiar. Nu închise complet ușa. Se întinse pe pat, cu mîinile sub ceafă, privind-o pe Rachila prin deschizătură. Cînd termină de dereticat, se retrase în camera ei, închizînd ușa după ea.

Roc se așeză la masă, cu trusa de genist în față. Scoase sculele una cîte una. La atingerea lor, degetele începură să-i freacă. Adulmecă mirosul de trotîl, de vaselină.

Începu să si ceargă praful depus pe suprafețele nichelate. Cînd ajunsese la fundul lădiței, constată că grenada-ananas (de fapt, doar o bucată de fier inutilizabilă, vopsită în verde-kaki, strînată ca un fruct exotic) dispăruse.

O păstrase purtînd-o cu el numai din simplul motiv că făcea parte din setul de „arme“ ale trusei. Catifeaua grenada, cu care era capitonat interiorul cutiei, mai păstra urmele grenadei, în micile porțiuni scîmșate de pe suprafața stofei. Un obiect neexplodabil pe care îl curăța cu aceeași meticulozitate ca și pe celelalte. Cine să fi furat grenada? Îndepărtă fără nici un dubiu imaginea Rachilei. Nu era posibil... Existau, deci, persoane care aveau acces la lucrurile din casă. Sfirșitul maimuței...

Își aminti că fusese adus aici de Solovci și de responsabilul cu cazarea, care păreau a fi proprietarii de drept ai locuinței... Revăzu pentru o clipă fereastra deschisă spre copacul cu spînzurătoarea improvizată, în dimineata aceea...

Se întinse din nou pe pat. Vîntul mișca frunzele copacului din curte. Va trebui să plece cît mai repede, din orașul acesta cu nume atît de ciudat... Luă carnețelul de pe noptieră și stiloul. Notă : „Genistul receptează diferit noțiunile de timp și spațiu. El realizează doar momentul deșurubării unui mecanism mortal. Pentru el nu există decît spațiul în care a operat breșa ce-l desparte de mașinăria infernală“. Renunță să mai scrie. Dorința de a părăsi orașul... o simțea urcînd în el... Va trebui să afle, să pîndească venirea următorului tren.

Închise ochii, ca și cînd ar fi dorit să alunge niște imagini dureroase ce-i stăruiau dinainte. Auzi pașii furiași ai cuiva.

Simți trupul cald al Rachilei, înveșmîntat într-un capot moale, lunecos. Gura fierbinte o căuta pe-a lui. Bărbatul cuprinse într-o îmbrățișare trupul femeii, dornic de dragoste. O mîngie cu gesturi blinde, prelungite, descoperind un trup cu nesperate rotunjimi...

Într-un firziu, Rachila deschise ochii. Aplecat deasupra ei, Roc Petrovici o privea, încercînd să înțeleagă ceva din marmurul ininteligibil al femeii. Vorbea în somn.

Îi cuprinsese capul, trăgându-l spre ea. Șopti :

— M-am temut de tine, am crezut că ești omul primarului... Ar trebui să mulțumesc cerului că nu este așa... Dacă aș putea să-ți spun...

— Știu, Rachila, ai vrea ca acum să ne rugăm amândoi lui Oseia...

— Taci !

— Am întâlnit un fragment într-o carte...

— Te rog ! Nu este decât un zeu al unei speranțe obscure... Nu pot să-ți spun de ce...

— Adică nu-mi dai voie să mă rog aceluiași zeu ? !

— E o poveste care nu trebuie pomenită acum... Mai ales acum...

Roc simți că este de tulburată. O privi : părea gata să plângă. Femeia se încolăci și mai strâns pe el. E un zeu al speranței obscure ! Atunci de ce se prostornează acestui zeu ? ! Nu-și putea explica o mulțime de lucruri.

— Rachila, te rog, spune-mi cine sînt ei... „Ceilalți“... despre care mi-ai vorbit ?...

— O să-ți vorbesc și despre „ceilalți“... altă dată... dacă vom avea timp...

Femeia își încheștă degetele în carnea lui. Îmbrățișarea ei era deznădăjduită. O mîngăie pe păr, ca pe un copil bolnav...

Liniștea împrejurimilor fu tulburată de două sunete stridente de sirenă, unul mai lung și celălalt mai scurt. Roc Petrovici sări din pat și începu să se îmbrace. Rachila își puse capotul. Îi spuse pe un ton liniștit :

— Se anunță o alarmă de exercițiu în cartierul gării, nu te speria.

— Știam că în curînd se va da o alarmă generală...

— De unde știai ? !

Vocca îi devenise tăioasă. Îl privi bănuitoare.

— De la circumă... Vorbeau oamenii...

Femeia se îndepărtă de el. Își acoperă fața cu palmele rămânând o clipă imobilă. Apoi le lasă să cadă de-a lungul corpului, înerte, descoperind o față lipsită de expresie, ca atunci când o cunoșcuse.

— Se apropie clipa, rosti ea, pe un ton profetic.

Roc Petrovici o privi lung, neînțelegând la ce se referea : la afirma care se dăduse sau la adevărul despre „ceilalți” ?...

Rachila se sculase de dimineată. O auzise robotind la bucătărie, în timp ce-și făcea exercițiul. După micul dejun îi găsise de lucru : ba nu mergea o broască de la ușa cămării, ba un cârlig de la draperie se lăsase... „Tre-buri de bărbat...“, îi spusese ea, punându-i un ciocan mîncat de rugină în mînă.

Lucra cu plăcere. Rachila părea iar veselă; îl tachina tot timpul. După ce repară gămlicul de la hol, aflat în suferință cu toate balamalele, începu să se plimbe de colo, colo, ținîndu-se de fustele femeii.

— Mai bine du-te și dă o raită prin oraș. Știu că ți-e dor de circiumă, îl îndemnă ea.

Pe naiba îi era dor ! Rachila îl expedia ea și cînd ar fi fost de cînd lumea împreună și i-ar fi cunoscut me-tehnele.

O privi atent încercînd să ghicească dacă a vorbit serios. Nu văzu nici o urmă de ironie în ochii ei.

Rachila se așază în genunchi și începu să frece ci-mentul mozaicat din bucătărie, cu o cârpă neagră, zdren-țuită. Se aplecă depunînd un sărut pe părul blond, care îi acoperea obrazul în întregime, apoi ieși.

În timp ce se apropia de primărie, se întrebă ce motiv avusese Rachila să-l trimită la circiumă. Dorea să afle cu tot dinadînsul un lucru anume, vreo veste strecurată în

acest jurnal vorbit al urbei ? Mai erau zile bune pînă la următoarea cursă. Hotărîrea de a părăsi Gadul era definitivă. O nărbdare de copil îl încerca, deşi gîndul că pe Rachila n-avea s-o mai vadă niciodată...

În pragul primăriei dădu cu ochii de Solovei. Şeful gării şi apródul primăriei devenise un cu totul alt om decît cel pe care-l cunoscuse la venirea în Gad. Insul săritor şi simpatie de la început se transformase treptat într-un slujbaş scortşos şi infumurat. Abia catadicsi să-i răspundă la salut.

— Ce se mai aude cu misiunea mea ? întrebă Roe într-o doară.

— Mai ai puţină răbdare. Anumite situaţii speciale au amînat întrunirea consiliului.

„Anumite situaţii speciale...“ Solovei accentuase aceste cuvinte în modul lui emfatic, ca şi cum ar fi vrut să le aşeze definitiv în mintea interlocutorului. Dezamorsorul remarcă o anumită satisfacţie pe faţa şefului de gară cînd rostise aceste cuvinte. Ei, păreau a spune privirile lui ironice, aici eşti la dispoziţia noastră, amice ! Nu se face decît ceea ce hotărîm noi !

Poate că exagera niţel... În fond, Solovei nu era decît un şurub dintr-un angrenaj. El transmitea numai nişte ordine precise, cu un anumit zel, ce e drept. De altfel, era şi aprod la primărie şi şef de gară, ceea ce îi confera o anumită importanţă în ierarhia urbei. Mulţi dintre consilieri îl priveau cu respect, el aflîndu-se indubitabil în graţiile Peului. Ridică indiferent din umeri şi pătrunse în local.

În ciuda caniculei de afară, în sală era răcoare. Era mai puţină lume ca de obicei. Atmosfera era calmă, nu se încălscuseră încă spiritele, iar cheflili nu apăruseră. Înzări pe Stic şi pe Zgardan la masa lor obişnuită, lângă fereastră. Îşi luă halbă cu bere de la bar şi se îndreptă spre ei cu intenţia de a se aşeza la masa lor.

— Du-te și dumneata la altă masă, îl apostrofă vocea puternică a bătrânului. Ori vrei să te viți în sufletul nostru...

Fără să spună vreun cuvânt, Rec se îndreaptă spre partea din spate a localului, unde se găseau mai multe mese libere. Se așează la una plasată chiar lângă perete, sub o oglindă. La o masă alăturată doi indivizi cu pălării pe cap erau prinși într-o discuție animată.

Valer nu se vedea pe nicioieri. Crișmărița suceea o cârpă prin pahare, producând un scârșit strident. Scârț ! Scârț ! Ți se strepezeau dinții, nu alta.

Nu sînt de-al lor, comentă interior Rec Petroviol, gîndindu-se la atitudinea celor doi foști comeseni, Stic și Zgardan. Era clar că din anumite rațiuni îl ocoleau.

Își aminti de atitudinea jignitoare a lui Stic, cu două seri în urmă. Lunganul întorsese foaia cînd îl vorbise de „acțiunea directă“. Se vede treaba că aici democrația era coborîtă la o sfadă de pahar. Simțise reproșurile din privirile lor : Dezamorsorule, păreau a spune acestea, nu ești capabil să înțelegi importanța liberului arbitru din limitele geografice ale circumscripției. Nu înțelegi ordinea unui oraș ce plutește pe fuzibile. Ești un intrus, și atât !

Asta era. Se manifesta ca un om din altă lume !

Bău din lichidul amărui, întinzînd picioarele pe sub masă. Se rezemă de perete și privi alene în jar. Nimeni nu părea să-l ia în seamă, oamenii își vedeau de ale lor.

Unul dintre cei doi bărbați cu pălăria pe cap, stînd picior peste picior, sprijinit în cotul stîng, afișa o anumită superioritate față de tovarășul său. Celălalt stătea cu brațele pe masă, privindu-l respectuos.

— A dispărut... esteodată nu-și vedea lungul nasului... cred că e dat în urmărire... sînt interese superioare... nu ne jucăm cu focul... se dădea mare specialist... el trebuia să se ocupe numai de turbină... politica nu e domeniul lui... sînt oameni făcuți pentru așa ceva... au vocație...

sînt activişti... sînt interese superioare... acţiunea lui e pur şi simplu un sabotaj... va fi prins cu siguranţă... Capturi...

Numele îi sună familiar. Roc Petrovici refăcu mental secvenţa întîlnirii cu inginerul, bărbatul cu lodent alb. Îi pusese mîna pe braţ şi-i spusese privind-l stăruitor din dosul ochelarilor : „Dacă se întîmplă ceva, te rog să ai grijă de fiul meu“. Jucase rolul ultimului martor căruia i se încredinţează un mare secret. Cu alte cuvinte, o primărie care plana asupra unui om cu anumite responsabilităţi sociale se răsfrîngea şi asupra unui nevinovat, un minor ce trebuia ocrotit. Era elar, din discuţia celor doi reieşea că inginerul Capturi a dispărut... Se ascundea sau...

Plăti halba de bere, apoi, o întrebă, ca în treacăt, pe crîsmărită unde poate da de băiatul inginerului. Femeia îl privi contrariată. Apoi îi spuse pe un ton coborît :

— Trebuie să fie la şcoală la ora asta...

Află că băiatul era în clasa a treia şi că şcoala se afla în dosul pieţei, printre blocuri.

Traversă şoscaua şi pătrunse printre tarabele vinzătorilor de zarzavat. Ici colo grămăjoare de roşii, considerate pe aici rarităţi. Preţurile erau destul de piperate. O specie galben-portocalie, cu fructul alungit, bătea toate recordurile mercuriale.

Posesorii, mindri de calitatea lor de mici producători, se foiau ca nişte păuni în jurul tarabelor.

Dar cumpărătorii nu erau prea numeroşi. Prea puţini păreau tentaţi să bage mîna în buzunar. Două-trei babe, firosecoase, guralive, atîngeau tot ce găseau în cale, zdrobind, cu degetele lor boante, coaja legumelor şi toc-mîndu-se şi pentru un fir de praz. Cele mai multe tarabe erau însă goale. Într-un colţ lumea se bulucise în jurul unui bărbat care adusese caş proaspăt în două găleţi acoperite cu ştergare albe.

La o tarabă un negustoraș tinăr, îmbrăcat cu cămașă înflorată, pantaloni subțiri din stofă italienească și încălțări de gumilastic, făcea comerț cu lucruri ieftine, ceaiuri, cine-știe-ce leacuri...

Roc Petrovici îl rugă să-i arate drumul spre școală. Negustorașul făcu semn spre un gang dintre două case cu calcanul căzut și țigla spartă.

Dincolo de aceste case se zărea o clădire paralelipipedică, cu două etaje. În zidurile cenușii erau tăiate două rânduri de ferestre, cu gratii. Un gard din plasă de sîrmă închidea o curte betonată.

Se precipită spre poartă. Un puhoi de copii dădu buzna în stradă. Prichindeii purtau uniforme cenușii, pe umărul drept avînd cusută emblema cu fluturele. Cîte unul dintre ei, pesemne vreun șef de clasă, aștepta să se adune mai mulți, îi încolona și porneau în liniște spre casele lor.

Roc Petrovici se apropie de un grup care tocmai se pregătea de plecare. Șeful acestuia era un puști bălui, cu un smoc de păr ca o creastă de cocoș lăsat pe frunte.

— Voi în ce clasă sînteți ? întrebă Roc.

— Într-a treia...

— Pe băiatul inginerului Capturi îl cunoașteți ?

Bălanul arătă spre intrarea școlii: Un băiat brunet, pistruiaț, cu o figură isteasă, stătea deoparte, așteptînd parcă ceva. Nu se atașase nici unui grup ; nici nu fusese convocat de vreun mic șef, se pare.

Dezamorsorul îl recunoscuse pe puștiul întîlnit a doua zi după sosirea lui în Gad, cînd voise să verifice afirmațiile bătrînei și căutase groapa lăsată de obuz. Atunci stătuseră cîteva clipe de vorbă la o intersecție a drumului ce ducea la rîu. Îl amuzase afirmația puștiului că un kilometru ar avea o sută de metri.

— Hei, Capturi !...

Puștiul veni spre el cu mina întinsă. Ochiul îi erau două punctișoare de tuș. Îi zîmbi, puștiul îl recunoscuse și el. Parecă știa că are să vină cineva să-l ia. Băiatul părea vesel. Roc nu știa cum să înceapă. Ei, da, trebuia să-l prevină într-un fel pe băiețel, să-l știe în siguranță. Parecă așa îi dăduse de înțeles inginerul atunci cînd se întîlniseră în fața supermagazinului. Încercă să facă o glumă :

— Cîți kilometri faci pînă acasă, după calculele tale ?

— Păi... cinci.

Băiatul stătea la fel de rău cu măsurarea distanțelor ! Casa lui se afla probabil la cel mult cinci sute de metri de școală.

— Ați învățat la școală unitățile de măsură ale distanțelor ?

— Sigur că da, încă din clasa a doua. Ca să nu mai spun că le avem și afișate pe coridorul de la intrare...

Roc era contrariat. Băiatul părea prea isteț ca să greșească. Trebuia să se convingă. Îi luă de mină.

Intrară împreună pe culoarul îngust, străjuit de numeroase uși pe ambele părți. Peteții erau tapetați cu afișe înrămate, scrise cu litere de-o șchioapă. Direcțiunea școlii punca astfel la dispoziția elevilor informații esențiale, utile, care să fie ușor de deprins.

Roc citi pe cîteva; instrucțiuni privind comportamentul cetățenilor în oraș. Altele specificau zonele periculoase ale urbei, indicînd spațiile de joacă. Un afiș mare enumera restricțiile în cazul unei stări de asediu. Multe dintre afișe, scrise cu litere rotunde, colorate în roșu, arătau o deosebită preocupare față de elementul cel mai tînăr al orașului. Pe unul din panouri Roc citi uluit : „1 km. = 100 m. ! Nu exista nici o îndoială. Puștiul îi repetase ceea ce învățase la școală.

Cei doi ieșiră pe poarta școlii pornind în direcția șoselei principale ; de acolo, trebuiau să o cotească la stînga pentru a ajunge la casa inginerului, înțelegînd de la băiat.

Cari, așa se recomandase băiatul când dăduseră mîna — Cari Capturi —, îl luă de mîna pe genist, pășind alături de el. Din efed în efed îi arunca cîte o privire.

Roc Petrovici era adîncit în gînduri. O dilatare a ideii de spațiu... Revăzu harta mare a orașului, agățată pe perețele din biroul primarului, cu imense spații albe, fără a indica vreo localitate mai apropiată, ea și cum Gadul ar fi fost în afara oricărei zone geografice. Un Gad izolat ca o leproserie...

Faptul că localnicii foloseau alte unități de măsură pentru spațiu, poate și pentru timp, avea vreo însemnătate? Nu cumva semnifica intrarea într-un alt spațiu și alt timp?... Roc Petrovici strînse mîna copilului, ea și cum ar fi vrut să se convingă că există cu adevărat. Înapoierea într-o existență normală... marmură el, reținînd pe rețină imaginea unui tren care trage la peron.

— Ascultă, Cari, se întoarse el spre băiat, tu de ce nu te-ai încolonat cu colegii la plecarea de la școală?

— N-am fost acceptat de ei. De la un timp nu mă mai bagă nimeni în seamă. Profesorii nu mă mai ascultă...

— Crezi că...

— Da. Situația s-a înrăutățit de ieri, de cînd a dispărut tata.

— Tu mă așteptai, parcă. Știai că am să vin?

— Mi-a spus...

Inginerul îl pusese deci la curent că o să vină cineva, care va avea grijă de el cît timp va absenta. Oare ce mai știa de la inginer?

— Tatăl meu este un om cinstit. El își dă seama că barajul este o eroare...

Vorbele băiatului îl uimira. Cari gîndea ca un om mare. Îl privi cu atenție. Figura băiatului exprima inteligență precoce, iar bărbia despicață era semnul unei voințe deosebite.

— El nu poate lupta singur... Am să le demonstrez și eu tuturor acestor nătîngi că sînt duși de nas. Am să acționez curînd...

Puștiul vorbea precipitat privind în jur amenințător. Părea încercat de o idee pe care ar fi vrut s-o pună grabnic în aplicare.

— Și tatăl tău unde este acum ? îl întrerupse genistul.

Tăcere. După un timp băiatul verbi ecolindu-i privirea :

— Nu pot să-ți spun. Este un consens al nostru. Voi fi mort în această privință pînă se întoarce...

— M, și ce ai vrut să spui cu demonstrația ta ? Cum o să le arăți oamenilor că ei greșesc, iar tu și tatăl tău aveți perfectă dreptate ?

— Nici acest lucru nu-l pot destăinui nimănui.

Roc nu-și dezlipa ochii de pe obrazul încordat al băiatului. Ochii frumoși căutau tăios asfaltul. Îl îngrijora puțin îndărătnicia lui Cari. Băiatul era la vîrsta cînd un act de bravură poate fi doar un gest inutil...

— Trebuie să mai așteptăm, tinere, îi spuse Roc, bătîndu-l pe umăr.

Cari ridică ochii din pămînt. Îl privi pe genist cu încredere. Simțea o simpatie vie pentru omul acesta. Doar nu degeaba îl trimisese tatăl său să-l ia sub aripa lui ocrotitoare. Roc simți palma fierbinte a băiatului strîngîndu-i-o mai tare pe a lui.

Se apropiau de casă. Lăsară în urmă un teren viran împrejmuît cu sîrmă ghimpată. Se opriră în fața unei curți aflată pe stînga drumului, cu gard de fier forjat vopsit în verde.

Casa veche, fără etaj, semăna ca două picături de apă cu cea a Rachilei.

Inginerul Capturi și fiul său leculau împreună cu o matusă, de fapt o rubedonie mai îndepărtată, a inginerului. Mama băiatului murise la nașterea lui Cari. Toate acestea genistul le aflase de la bătrîna care îl întîmpinase ca pe o cunoștință veche. Femeia era îngrijorată de soarta lui Valentin, tatăl lui Cari.

- Dezamorsorul fu condus în camera de oaspeți, un fel de *living-room*, în care se aflau un pat, o bibliotecă și o ladă cu tot felul de scule. Camera se afla în capătul culoarului cu un geamlic identic cu cel din casa Rachilei.

Roc se așeză pe un scaun cu spătar, învelit cu o husă cenușie, cu dungi verzi și galbene. Bătrîna îi aduse biscuiți de casă și cafea. Cari dispăruse.

Reapăru după zece minute. Se schimbase de uniformă și îmbrăcase un pantalon scurt, alb, și un tricou albastru. Se așeză pe pat, lângă matusa lui, într-o atitudine de așteptare.

Genistul ar fi dorit să-l ia cu el pe băiat, pentru a fi sigur că nu i-se întâmplă ceva în aceste zile, pînă la venirea inginerului.

— Cari, cred că ar fi bine să mergi cu mine...

Fața băiatului exprima în continuare seriozitate. Ochii parcă îl sfredeleau pe dezamorsor.

Pe un asemenea puști nimeni nu l-ar putea duce de nas cu una cu două... își spuse Roc.

Matusa vorbi cu vocea ei gîfîită, rostogolind cu repeziune cuvintele, înghițindu-le aproape :

— Valentin, norocul să fie cu el, mi-a spus că nu care cumva să las băiatul să plece de acasă... Vă roagă doar să-l aduceți dumneavoastră de la școala și dacă oți putea să mai treceți o dată pe zi pe aici... Nu v-aș putea spune tunde se află... Nici eu una nu știu, doar băia'... dar el este catir de felul lui...

Privirile celor doi se îndreptară spre băiat. Cari avea, într-adevăr, o expresie preocupată. Chiar și acum părea că uneltește ceva sub fruntea ușor bombată.

Trebuie s-o pun în gardă asupra băiatului, să nu-l scape nici un moment de sub ochi, își spuse Roc, cercetîndu-l cu privirea pe puști. Matusa își continua monologul pe același ton plîngăreț :

— Din asta i s-a tras... trebuia să-și vadă de ale lui, să nu se pună de-a curmezișul... Mereu i-am spus să-și vadă de treaba lui că nu poate răsturna el pămîntul... 'Valenti' e ca și Cari, de o mare încăpățîna'... De fapt asta

nicu! îi seamănă lui tat-su... Au impresia că se mai poate face ceva aici, în orașul ăsta unde și-o frunză dacă arunci se cunoaște la împărăție...

Mătușa își stopă elanul, brusc, ultimele cuvinte rostindu-le șoptit. Îi făcu semn lui Roc, ducând mâna la buze, adică, dragă domnule, nu se poate discuta mai mult... Căci sări de pe scaun, roșu ca racul.

— În curînd o să se afle tot !... O-să-i dăm de gol !...

— Pău, bătu-te-ar !... Stăi locului ! Nu, îți ajunge fuga lui tată-tu, vrei să dai și tu de bucluc ? !

Dătrîna îl cuprînse cu amîndouă brațele și începu să-l zgîlție. Puștial se răsuci, scurt, scăpîndu-i din mîini și o zbughi în camera lui.

La plecare, în poartă, dezamorsorul o avertiză pe mătușă, încă o dată : să-l țină din scurt, să nu facă vreun lucru necugetat. În ceea ce-l privește să fie fără grijă : ei avea să-l ducă și să-l aducă zîmbic de la școală.

Venise aici să-și facă meseria și efortul său era amînat ca și cînd nimeni n-ar fi avut interesul să fie înlăturată obsesia bombelor. Trenul poposca aici o dată pe lună, poșta nu funcționa decît pe principiul ping-pongului, iar o bătrînă nu putea să dechiteze niște povești în centrul orașului. Un baraj inutil urma să fie ridicat, și oamenii erau mai mult preocupați de a adapta pești de apă lină, decît de a se opune distrugerii speciilor locale. Crucii nu existau, iar distanțele aveau alte dimensiuni din rațiuni care lui îi scăpau.

La cîțiva pași de casa Rachilei, pe o pancartă înfiptă în șanțul de scurgere al străzii puteai citi, scrijelite cu reșu, aceleași reguli de cum trebuie să-ți porți trupul prin oraș... N-ar fi fost mai simplu să se afișeze un panou, în care să fie enumerate puținele înlesniri pe care le aveau cei din Gad ?

Rachila îl aștepta cu masa pusă. Mîncă doar ca să-l facă ci plăcere.

Spre seară o urmări prin ușa întredeschisă cum se închină în colțul de rugăciuni. După ce termină se strecură lângă el în pat.

— Hai, spune-mi ce-ai făcut azi..., îl îndeamnă femeia
împingându-și trupul fierbinte de al lui.

Roc Petrovici se mulțumi s-o sărute pe timpă, fără
să-i răspundă.

Rachila se îndepărtă de el, privindu-i, atentă, fața.

— Nu ești în apele tale... S-a întâmplat ceva?

O trase lângă el, culcându-i capul pe pieptul lui.
Începu să-i povestească despre inginerul Capturi și des-
pre băiatul acestuia. Rachila îl ascultă fără să-l între-
rupă. Într-un târziu șopti :

— Mi-aș fi dorit un copil ca el — și începu să-l sărute
cu sălbăticie...

Înainte de a adormi, Roc murmură, amintindu-și eu-
vintele lui Diodor, citite în cartea Rachilei :

— Isis găsi toate părțile trupului lui Osiris...

Se trezi într-o larmă nefirească. Pași repezi, zdupăiți, răsunau sub ferestre. Ascultă atent. Un șuvoi neîntrerupt de oameni părea că se îndreaptă către un anumit punct al Gadului.

Se apropie de fereastră. Figuri șterse, lipsite de expresie, unele lângă altele, păreau să se scurgă, pe un tobogan uriaș, într-o procesiune fără sfârșit. Bătrâne descărnate, în rochii cenușii, cu trăsăturile deformate de zbîrcituri, cu expresii de neputință pe chipuri, făcînd gesturi haotice.

Roc se îmbracă cu gesturi grăbite. Se apropie iar de fereastră.

Cîtiva curioși ieșiseră în stradă, unii abia apucînd să-și încheie nasturii de la cămașă, să nu piardă din spectacol. Mîinile căutau neîndeminate. Roc părăsi camera.

În dormitorul ei, Rachila urmărea cu ochi avizi cernerea de oameni de pe stradă. Îi trase lângă ea. Părea stăpînită de o mare emoție.

— E vorba de Cari... a fost găsit trupul lui...

Vocea i se sparse într-un torent de plîns.

Trînti ușa de perete, parcurgînd dintr-un salt poteca, pînă la stradă. Avea privirea încețoșată. Începu să alerge la întîmplare, printre oameni.

În dreptul supermarketului se opri pentru cîteva clipe. Privi în jur. Oamenii, tăcuți, urmau, cu pași repezi, ca într-o cursă contracronometru, același drum.

Roc Petrovici se alătură convoiului. Simțea că la capătul drumului va afla răspunsul la ceea ce-l frământa : ce s-a întâmplat cu băiatul ?

Acum procesiunea ieșise din oraș. De la toate răspîntiile se alăturau alți și alți oameni. Începu coborișul spre râu. În stînga se zăreau stîlpii de beton ai barajului, cu sîrmele de legătură ca niște antene răsucite. În față privirea era obturată de liziera pădurii de stejari și tufani. La unul din colțurile terenului de mine îngrădit cu sîrmă ghimpată mulțimea se îngroșa ca un roi.

Roc Petrovici trecu vadul, puțin adînc, și se îndreptă spre locul acela. Reuși să ajungă în față.

În jurul cadavrului, cei strînși lăsaseră un spațiu de circa douăzeci de metri. Trupul băiatului era sfîșiat de niște tăieturi adînci, în abdomen și pe brațe. Zăcea lîngă o groapă, ce părea scobită de lama unui plug.

Roc se apropie de Cari. În timp ce înainta, mulțimea începu să murmure. La cinci-șase metri de Cari se afla sîrmă ghimpată ce împrejmuia terenul de mine.

Fața băiatului era acoperită de echimoze. O mîna zăcea lîngă frunte, ruptă de șocul exploziei.

Roc Petrovici se așează în genunchi : începu să cerceteze, atent, locul. Luă cîțiva pumni de pămînt. Se ridică, privi dincolo de sîrma ghimpată, apoi se apropie de parul de la colțul gardului. Era din lemn gros, de stejar, străpuns, din loc în loc, de niște cuie îndoitte pe nodurile sîrmei. Primul rînd de sîrmă, cel de sus, fusese smuls din încheștarea cuielei și atîrna peste celelalte rînduri, bine întinse...

Mulțimea începea să se dezmorească. Se auzeau din ce în ce mai clar frînturi de cuvinte, apoi de fraze. Roc Petrovici privi în jurul lui.

Chipurile oamenilor aveau expresii diferite : bărbat la vreo cincizeci de ani, un demn tată de familie, proba-

bil, stătea cu gura deschisă : urme de salivă i se prelingeau pe la colturile gurii. Cîțiva tineri, țepeni în hainele lor elegante, vorbeau monosilabic, privind cu ochi reci forfota mulțimii. O bătrînă, venită direct de la piață, purtată de mulțime, cărase cu ea o sacoșă enormă, pe care încerca s-o așeze, incomodîndu-i pe cei din jur. Un vlăjgan, cu gîtul alungit ca un eric, cu ochi spălăciți, îl privea fix pe Cari părăind că asteaptă ca dintr-o clipă în alta să dea semne de viață. Un bărbat robust făcu semn spre un grup mai mic să se așeze în ordine. Un tînăr slăbuț, cu o față smeadă, privea plictisit în jur, trăgînd cu urechea la ce se vorbea într-un grup de femei în vîrstă aflate nu departe. Smuceau din cap, împungînd aerul cu mîinile în direcția cadavrului :

— Ce groapă, măiculiță !

— Bătu-le-ar de bombe, să le bată ! Nu știi cînd să te aștepți la o asemenea izbeliște...

— Nici băiatul ăsta, al lui Capturi, nu era prea astîmpărat. Îl trăgea așa la rău. Îl vedeam adesea la răs-cruce, aruncînd cu pietroaie grele în locul ăla întărcuit, unde sînt o groază de obuze...

— Copilul tot copil...

— Nu-i așa, soro ! Că de-aia se omoară primăria să afișeze instrucțiuni pe toate gardurile, ca să nu se mai joace copiii pe toate coclaurele...

— Credeam că am scăpat de ele, că de vreo doi ani nu s-a mai întîmplat vreo explozie de-asta.

— Asta-i învățătură de minte, să nu ne mai jucăm cu focul.

— Să ne vedem de treburile noastre... Să ne mulțumim cu ce facem și cu ce avem...

— Prevederea este mama înțelepciunii.

— Ce groapă, maică-măiculiță !

Roc își întoarse din nou privirea spre locul unde se afla trupul micuțului. Nimic nu indica explozia unei

bombe. Suflul ei ar fi sfîrtecat cadavrul, aruncîndu-l la cîțiva metri. Groapa, nici ea nu părea să fi fost făcută de explozie. Pămîntul arăta ca și cum ar fi fost întors cu lopata. Însuși bălăful părea că a fost așezat în această poziție.

Dezamorsorul fu săgetat de o bănuială. Cercetă mai atent rănile membrelor și zgîrieturile de pe față. Suprafața de înprăștiere a schijelor arăta, fără nici un dubiu, explozia unei grenade-ananas aruncată la picioarele victimei.

Avu o tresărire, amintindu-și de obiectul inofensiv din trusa sa de genist, care dispăruse. Să fi fost vreo legătură între această explozie și lipsa grenadei din lada sa ?

Se apropie de țarcul minelor cercetînd terenul încă o dată. Observă dîncule de sîrma ghîmpată cîteva urme proaspete de picior. Se îndepărtă rapid, ca un copil cărui îi e teamă să nu fie surprins făcînd un lucru neînt.

În clipa următoare auzi rîmoare în mulțime. Un grup de vreo cincizeci de tineri, agîtînd niște pîncașe deasupra capului, veneau încolonați dinapre râu,

În primul rînd se afla nepotul primarului, cu o banderolă în jurul frunții, pe care era cusut fluturarea emblematic. Tinerii strigau sloganuri antirăzboinice și amenințau cu pumnul înspre terenul de mine.

Mulțimea adunată se dădu în lături, spre a face loc nou-venitorilor. Tinerii se alătură la cîțiva metri de trupul lui Cari, cu feța spre campul de mine.

Nepotul primarului făcu cîteva ture în jurul grupului, îndemnîndu-i pe ceilalți să ridice glasul împotriva „forțelor ombe ale întunericului, ce nu-și mai domolesc pornirea pătimașă de a face noi victime, nici măcar acum, la atîta ani după încheierea armistițiului”.

Tinerii stăteau smîna, ascultînd fără să ascultăsoa puhoiul de vorbe ale conducătorului lor. Ideologul șef se întoarse spre mulțime, adresîndu-i-se, pe un ton enfațic :

— Să fim uniți în cuget și simțire, să acționăm solidar pentru ca asemenea accidente să nu se mai repete! Tineretul nostru viguros trebuie să ia măsurile de rigoră pentru ca nimeni să nu mai încalce normele elementare, unanim admise, de protecție a orașului nostru; oraș martir, sortit să se ridice din cenușă ca pasărea Phoenix și să strălucească în galaxie, monument al eliberării și fericirii. Prin jertfa acestui mic erou...

Cîțiva oameni începură să bată din palme, un alt grup, aflat într-o parte, întări aplauzele răzlețe, și, într-un firziu, ca un ecou, în ultimele rînduri se produse un freamăt. Frînturi de cuvinte ajunseră la urechile vorbitorului. Acest efect întîrziat îl determină pe ideolog să aștepte minute bune, pînă ce-și reluă discursul.

—...trebuie să-l ascultăm pe primar, de el depinde supraviețuirea noastră, viitorul fiilor noștri. Genialele lui planuri de securitate și de integritate umană, materială, socială și morală ne feresc de a avea contact cu cerbiciile războiului, care înăă ne mai apasă. Numai respectînd aceste planuri în prescripțiile lor majore, plene, vom putea avea asigurată ziua de mîine. Acest fapt este un exemplu viu, grăitor și concludent la ceea ce se poate întîmpla dacă nu călătorim neabătut pe drumul luminos trasat de...

Din primele rînduri izbucniră aplauze. Tinerii începură să agite pancartele deasupra capetelor.

După ce ideologul își încheie cuvîntarea, nou-veniții se incolenară pe un singur rînd, îndreptîndu-se spre gardul ce împrejmuia minele îngropate sub pămînt. Fiecare dintre ei aruncă un pumn de confeti peste sîrma ghimpată, în semn de protest și de dispreț pentru ororile războiului născitor. Ape! grupul, în frunte cu tînărul ideolog, se pierdu spre rîu în zăușetul unui cînteec.

La căpătîiul lui Cari putea fi văzut acum tin personaj îmbrăcat în halat alb, cu o trusă medicală în mîna stîngă. Pozeamne vreun doctor trimis să constate moartea băiatului? Apăruse pe neașteptate, cei de față nu-l

văzuseră, preocupați să urmărească scurgerea tinerilor militanți către râu. Nici Roc nu știa de unde rățârise.

Specialistul aduse brațul mortului lângă trup, apoi îi cercetă atent ochii, închizându-i cu un gest profesional. Iși făcu însemnări într-un carnetel.

— Trebuie să fie luat de aici, spuse doctorul, rotindu-și privirea.

Roc se apropie de el și-l apucă de braț. După toate probabilitățile aici ar fi trebuit să aibă loc mai întâi o anchetă !

— Știi cum a murit ? îl întrebă pe medic, care se întoarse spre el, vădit nemulțumit de această întrebare.

— Evident. Nu-i o moarte naturală...

— Este un accident ? !

↳

— ...frecvent la noi. În urma exploziei unei bombe... — doctorul se lansa în explicații detaliate, cu nenumărați termeni medicali.

I se păru nepotrivită elocința medicului : cu și cum ar fi vrut să-l convingă că nu are de-a face cu un diletant.

— Aveți cumva vreun legist în oraș ? îl întrerupse nerăbdător...

— Da, cum să nu, pe consilierul Garoflid. Chiar el m-a trimis să închei actul de constatare a decesului. Nici Garoflid nu are nici un dubiu...

Lui Roc i se păru că descoperă în glasul lui o undă de neliniște.

Dezamorsorul nu mai spuse nimic, îi întoarse brusc spatele, nu înainte de a mai arunca o privire spre trupul băiatului și spre gardul de sîrmă ghimpată, dincolo de care se vedeau cele două urne ale unor pași de copil.

Trecu prin mulțime, care se dădu la o parte, privind curioasă în urma lui, cum se îndreaptă cu pași mari spre râu. Un zvon infundat de glasuri se prelinse în spațele său.

— Ce-nseamnă bomba, domnule !...

— Trebuie să stăm pe lângă casă, să ne numărăm pașii, să ne bucurăm că supraviețuim...

Trecu în grabă riul, în timp ce alți locuitori ai Gădului se îndreptau spre locul accidentului.

Pe străzile orașului pîlcurile de oameni se mai răriseră. Trecu pe lângă un grup de femei. Se întorseseră din drum, renunțînd să-l mai vadă pe micuțul erou. Le era frică să nu atingă, din nebagare de seamă, vreun proiectil devastator.

Cîteva figuri, speriate, apăruseră în cadrul ferestrelor. Se retraseră brusc la vederea genistului. Acesta se îndreptă spre cîrciumă. Se opri în dreptul ferestrei, privind înăuntru. Tinerii de la căpătîiul lui Cari ocupaseră toate mesele. Trecu mai departe.

La cinematograful rula „Escadrila iadului“. O luă spre casă.

Rachila stătea nemișcată pe un scaun, în odaia ei. Era albă ca varul, cu privirea golită de orice expresie. Își îndreptă ochii spre el, absentă, fără să-l vadă. Se apropie de ea ; femeia nu schiță nici un gest, nu-i puse nici o întrebare.

Intră în camera lui. I se păru că ceva nu e în ordine. Roti privirea prin încăpere : trusa de genist lipsea de pe masă. Începu să caute, să scotocească prin toate colțurile. Nu reuși să dea de urma prețiosului obiect.

Se îndreptă spre camera Rachilei. Femeia zăcea acum în colțul ei, rugîndu-se cu voce stinsă. Îi părea rău că trebuie s-o tulbure cu un lucru atît de murdar.

— Rachila...

Femeia se ridică cu greutate. Veni către el cu pași tîrșiți.

— Rachila, cine mai intră în casa asta ?

— Nimeni.

— Sigur ?...

— Sînt sigură doar că exist... În rest... Aici sîntem în puterea unui singur om. El știe tot... și ce avem în suflet... Lasă-mă singură ! Te rog !

Îl apucă de mîină și îl împinse afară. Înainte de a închide ușa mai apucă să-i vadă fața.

-Era sigur că în seara asta femeia nu va veni în camera lui.

Mai întâi aude scîncetul lui Moky. Se află într-o cameră îngustă, cu pereții vopsiți în negru. Plimbă privirea, încercînd să găsească o sursă de lumină. Un zgomot ciudat, de aripi în zbor planat, îi atrage atenția. Printr-o fereastră, al cărei oblon este dat într-o parte de un suflu puternic, pătrunde un fluture uriaș, o dată cu un curent de aer rece, tăios. Se rotește de cîteva ori deasupra lui, în timp ce alte duzini de fluturi pătrund pe fereastră. Simte că se sufocă. Riscă să fie îngropat de uriașele lepidoptere. Încearcă să închidă fereastra, dar alte ferestre se deschid în perete, ca niște trape, slobozind filfiitul acela de aripi ce-i sfredelește creierul ca un burghiu.

Încearcă să iasă de sub mulțimea elitrelor ce l-au invadat. Musafirii nepoștiți se zbat, se izbesc de corpurile tari, își vatămă aripile, dar grosul înaintează către el tenace, obsesiv. O piramidă de fluturi colcăie pe dumea, dibuind prin preajmă cu aripile scormonitoare. Antenele pipăie suprafețele din jur, i se agată de veșminte, îi caută ochii. O lumină puternică invadează camera — un fulger a crăpat cerul întunecat. Agățați de cercevelele ferestrelor, mulți fluturi momișcați. Pîndesc hoștește, așteptînd întinericul, ca să se reverse iar asupra lui sute de ochi, cu iriși fluorescenți, înconjuțați de ape palide și de dungi cafenii. O dată cu stingerea fulgerului zbururile se reiau. Vizitatorii se năpustesc asupra lui, îl biciuie cu aripile. Repetă dansul amețitor. Se apără

cu palmele, își acoperă fața cu un veșmînt, dar fără efect, loviturile curg, pătrund în carne, dar, ciudat, nu simte nici o durere. Șuvoiul de aer rece a intrat iar, aducînd alte mulțimi de aripi care repetă jocul nedureros. Caută să scape, luptînd cu elitrele reci, groțose. Trece priotr-o mare pufosă, care-l scurtcircuitează neplăcut. Ajunge la geam și-și dă drumul... Un bău dintr-o dată liniștit și opac. Zboară — și el este un fluture. În timp ce aripile se rotesc domol...

Se trezi, lovind aerul cu mîinile. Avea un gust amar, gura îi era năclăită. Transpirase, și cearșaful era făcut sul. Se uită la ceas. Arăta ora unu. Tăria nopții. Se îmbracă iute.

Șuvița de lumină ce iese pe sub ușă din camera femeii arăta că Rachila nu adormise încă. Scindurile de pe hol răsunară strident.

Din cîțiva pași Roc ajunse la ușă. O trînti grăbit. Rachila îl văzu de la fereastră cum închide poarta de la drum.

O luă spre „cîmpul de mine“. Mergea pe lîngă blocuri, cu pași furișați. Orașul, acoperit de stratul gros de întuneric, părea fără viață. Ici, colo lumina unor felinare chioare.

Pe măsură ce înainta spre acel loc, simțea cum pulsul i se accelerează. Trecu de răspîntia unde-l întâlnise prima oară pe Cari. Și-l imaginează pe băiat jucîndu-se printre sîrmele din jurul movilelor de pămînt. Sigur, aici își dăduse seama prima oară... Taină a lor, a Capturilor... Sau poate și alții...

Revăzu în gînd urmele de pași de pe terenul minat. Păreau să fi pornit din groapa în care fusese găsit trupul inert. Cari îl căutase pe tatăl său, sau încercase să-l salveze?

Începu să alerge. De malul rîului era agățată o pată de întuneric. Trecu prin vad. Ascultă clipocitul apei, singurul zgomot ce obtura întunericul gros.

Se apropie de țarcul de mine. Căută din priviri locul „accidentului“. Groapa fusese acoperită. Zâmbi amar. Ca o arenă de circ, după terminarea spectacolului : se strînge cortul, se ară și se seamănă cu porumb. O cosmeticizare a pământului, dar nu și a existențelor.

Cari zburda ieri și acum nu mai este...

Făcu un salt trecînd peste sîrma ghimpată. Începu să aîerge pe terenul de mine. Întîi pe margine, pe lîngă gardul din sîrmă ghimpată, apoi din ce în ce mai aproape de centru, descriînd, cu corpul lui, spirala arhimedică. Ajuns în mijlocul țarcului se dădu de două ori peste cap. Își reluă alergarea, de data asta în zigzag, luînd viraje scurte, făcînd atacuri cu umărul înainte, simulînd placaje ca la rugby.

Luna arunca discret un fascicul de raze asupra terenului, transformat acum în ring ; Roc Petrovici, încheindu-și seria de tumbes, începuse să boxeze, atacînd, percutant, un partener invizibil.

Dinspre pichetul de pază se apropia o umbră. Paznicul, crucit de ceea ce se întîmplă, urmări o vreme salturile deșuchete ale intrusului. Într-un tîrziu, alungînd senzația de năucală, se urni, să-și facă datoria. Datoria mai presus de orice, nu-i așa ?

Roc escaladă iute gardul și se pierdu în noapte.

Urmă un traseu bine stabilit. Făcu înconjurul orașului pe căile nebătătorite ale zonelor interzise. Străbătu distanțele, cu o senzație de voluptate. Înainte, înapoi, înainte, înapoi... o dată, încă o dată...

Măștile au căzut, fluturii bat din aripi de peste tot, din crăpăturile zidurilor bolnave...

A ajuns la marginea orașului. După terenurile „periculoase“, se vede clar un șir de cubulețe neregulate în dosul unor paralelipipede drepte, ce parcă străpung cerul. Și aici „cîmpurile de mine“ sînt împrejmuite cu garduri de sîrmă ghimpată. Din loc în loc, pancartele și indica-

toarele cu „zona interzisă“. Nu cumva lumea în care a nimerit nu există cu adevărat? Dacă este doar o închisură a lui?

Singura legătură cu exteriorul este ciudata stație feroviară. Se îndreptă spre gară...

Gara era inundată de lumină. Cîveit în întuneric, dezamorsorul urmărea un spectacol fascinant: Solovei, cu un pămătuș uriaș, scutura panoplia de fluturi, exponat cu exponat... Pareă ar aștepta o vizită, sosirea unui nou oaspete..., își spuse Roc.

În veșnica lui costumație cenușie, cu beretul acela rotund, șeful de gară părea că îndeplinește un ritual. Smocurile de catifea brună, cu irizații multicolore, erau privite ca niște relicve. Omul ăsta se crede într-un sanctuar, își spuse Roc. Figura lui Solovei era severă, ceremonioasă, lipsită de nuanța oricărei trăiri omenești. Genistul se cutremură.

Părăsi gara, tăind oblie peste „cîmpul de obuze“, abătîndu-se de la drumul îngust, pe care îl urmăse la venirea în oraș. Deși trecuseră cîteva zile, i se părea ațit de mult de atunci...

Se îndreptă spre șoseaua principală ce ducea în centrul orașului. Drumul era pustiu. Trecu pe sub arișa rece a blocurilor. Cînd ajunse în dreptul casei aceleia cu un singur etaj, unde fusese găzduit în prima noapte, se opri. Ce-o fi făcînd acum bătrîna nălușită de povestă? Își aminti cuvîntele inginerului Capturi despre bătrîna: el nu o considera un om bolnav. Stăruința ei de a se arunca între bombe fusese curmă repede de intervenția poliției. O acțiune promptă de a curma orice împotrivire, își spuse genistul cu un surd anger. Poate că bătrîna ar fi avut soarta băiatului. Poate că ar fi evitat, prin gestul ei, sacrificiul lui Cari, care avusese același scop, de a dezvălui minciuna...

O luă spre supermarketul din centrul Gadului. Carapacea primăriei arăta ca o lună neagră, răsturnată peste

oraș. Zări un gardian ce se îndrepta agale spre primărie. Nu păru surprins de apariția lui Roc, la ora aceea. Îi lăsă să treacă mai departe, ca și când genistul ar fi fost beneficiarul unui *ausweis* pe care nu mai trebuia să-l arate.

Făcu colțul la dreapta și o luă cu pași precipitați către casa Rachilei. Întoarse capul. În spatele său, gardianul se oprise privind-l cum se îndepărtează.

Rachila îl aștepta în camera lui. Purta un capot peste cămașa de noapte. Părea liniștită, stăpînă pe ea, ca și cum ruga fierbinte o fortificase. Șuvițele părului blond nu-i mai cădeau pe umeri. Părul strîns la ceafă, într-un coc, îi accentua aerul de madonă.

Roc Petrovici se așeză pe pat, lângă ea. Își luă capul în mîini.

— Rachila, tu știai..., murmură într-un tîrziu, cu voce oboșită.

Nu primi nici un răspuns. Își descoperi fața, privind-o întrebător. Un zîmbet ironic-amar îi apăruse femeii pe buze. Continua să tacă privind înainte. Roc o apucă de umeri, întorcînd-o spre el. Începu s-o zgîlție :

— N-aveți nimic sfînt în voi, totul e minciună, o smecherie stupidă ! Sub pămînt nu există bombe, obuze, mine, proiectile și nu știu ce alte blestemăți inventate... De ce nu mi-ai spus ? N-ai nimic, nici suflet, nici religie, te minți pe tine. Spune-mi, ce-i cu tine, ce-i cu voi toți ? Cine este primarul, de fapt, cui se supune el ? Unde sînt animalele, păsările, copacii, iarba voastră ? Ce-i cu butaforia asta ?

— Primarul a hotărît așa : Noi trebuie să ne construim singuri viața, așa ne spune marele.

— De ce nu ați plecat de aici, voi, cei care știați de această mistificare ? De ce nu le-ați spus oamenilor adevărul ? A hotărît primarul că un kilometru are o sută de metri și voi ați acceptat...

— Poate că dacă n-ar crede că se află atît de departe de alte localități, oamenii ăștia n-ar fi atît de supuși...

Începu să plîngă.

— Bine, dar tinerii accia, care-l însoțesc tot timpul pe nepotul primarului, nu se poate ca printre ei să nu fie unii care să-și fi dat seama că totul este o farsă, un spectacol grotesc...

Rachila mișcă de cîteva ori capul, tăind cu palma acru, ca și cînd ar fi vrut să alunge o vedenie. Părul i se desfăcuse din concii, alunecînd de-a lungul obrazilor. Roc Petrovici o luă ușor de bărbie, ridicîndu-i fața spre el.

— Rachila, te rog, spune-mi despre tine...

— Mi-e greu !... Mi-e greu să-ți spun... și eu sînt o victimă a lui, a nepotului, a lui Tiber, așa îl cheamă. L-am iubit. L-am adulat, a fost prima mea dragoste... pînă în ziua cînd unchiul lui a aflat că vom avea un copil. Aveam pe atunci douăzeci de ani... credeam în toate promisiunile lui Tiber, îmi închipuiam că și el își dorește foarte mult copilul... Dar... — vocea Rachilei deveni tăioasă — m-a distrus ! M-a călcat în picioare ! Mi-a strivit viața ! În a patra lună de sarcină au venit la mine Solovei, Valer și doctorul Garoflid...

— Medicul care e și consilier al primăriei ?...

— Da. Mi-au omorît copilul și am rămas mutilată pe toată viața... Am rămas stearpă după aceea... Nu am mai avut nici măcar dreptul să le creez niște sclavi... spuse ea cu un zîmbet amar.

Dezamorsorul o mîngîie pe cap ca pe un copil. Femeia îl privi recunoscătoare.

— Apoi Tiber a început să mă ocolească, să mă disprețuiască, să nu se mai apropie de mine. Am devenit amanta altora. În fiecare an mi se trimite cîte un străin, un om chemat în acest oraș...

— Un dezamorsor ?... De aceea pomeneai de „cei-lalți“, oameni care poposeau în orașul vostru, ca și mine, pentru a dezamorsa bombele care n-au existat niciodată ? !

— Da. Sînt chemați din cînd în cînd dezamorsori. Ei întrețin prin prezența lor religia fricii...

Vocea fi devenise aproape o șoptă.

— De aceea sînt aruncate în aer persoanele incomode...

— Se menține, cu orice preț, starea de teroare. Unii consideră bomba ca o posibilă justiție divină. Ea explodează acolo unde se încalcă regulile tabu...

— Capturi a cîrtit...

— Am fost distrusă, Roc! Mi s-a interzis dreptul la viață! Mi-au omorît copilul!...

Rachila începu să hohotească. Se aplecă în față, cuprinzîndu-și genunchii cu mâinile. Roc se ridică de lîngă ea, apropiindu-se de fereastră. Își rezemă fruntea fierbinte de geamul rece.

Zorii se ridicau palizi, strecurînd șuvițe tremurătoare de lumină prin geam. Se întoarse spre femeie, care continua să plîngă.

Se duse spre ea și o culcă încet pe pat. Se întinse alături. Simțindu-l, Rachila se trase spre perete, îi căută mîna. Palma mică a femeii era rece, ca de mort.

— Și ce s-a întîmplat cu toți „ceilalți“, Rachila? întrebă Roc, cu voce albă.

— An de an dezamorsorii au făcut același lucru pe care-l vei face și tu...

Pe la ora nouă, Solovei bătu în geam. Era cit se poate de politicos în dimineața asta, întruchiparea bunei cuviințe. Nu dorea să-l deranjeze pe Roc, dar primarul ținea mult să-i vorbească, îl informă el, avînd aerul că se scuză.

— Așa de dimineată ?

— Șeful a venit la birou de la ora șase.

Deși îl zărise în localul gării, alungînd praful de pe colecția de fluturi în toiul nopții, să tot fi fost orele două, Solovei arăta îngrijit. Era ras proaspăt, iar cearcănele, observă cu uimire, fuseseră estompate cu puțină pudră.

Roc îi spuse că va veni mai târziu, dar Solovei ținea morțiș să-l însoțească cît mai repede.

În drum spre primărie nu discutară. În oraș era o atmosferă neobișnuită, de cazarmă. Dezamorsorul văzu cîțiva bărbați care împingeau un rezervor de apă ; o femeie ștergea cu mult zel un stingător de incendiu agățat la intrarea unui bloc.

La o altă intrare, trei tineri cărau dintr-un cărucior găleți, săpăligi, măști de gaze, pe care un al patrulea le bifa într-un carnetel. De după colțul blocului apărură un altul, într-un halat alb, cu semnul cracii roșii pe mîneeă. Călca atent, să nu-i scape vreuna din trusele de prim ajutor ce-i umpleau brațele.

Roc Petrovici zîmbi amar : repetiția generală pentru ultimul act al piesei.

În dreptul primăriei era mare agitație. Curieri, cu fețe preocupate, intrau și ieșeau grăbiți. Cîțiva consilieri comentau, în picioare, pe trepte, pîrînd că așteaptă ceva. Vreun soi de activitate obștească, probabil, gîndi Roc, ce trebuie cu tot dinadinsul bifată de muncipalitate.

La apariția genistului, însoțit de Solovei, la intrare se făcu liniște. Slujbașii primăriei se dădură de-o parte și de alta, însoțindu-i, din priviri, pînă la ușa de la biroul primarului.

Solovei îi făcu semn să aștepte. Intră singur. După cîteva minute reapăru, făcîndu-i semn să intre. Șeful gării rămase afară, postîndu-se în dreptul ușii.

Primarul era singur. Nu arăta prea bine. Avea fața galbenă, iar ochii trădau o mare oboseală. Îi făcu semn să se așeze pe fotoliul din fața biroului somptuos, încărcat de hîrtii și dosare. Pianota cu degetele pe tăblia biroului, privindu-l cu un zîmbet malițios.

— Ai făcut o excursie pe cont propriu. Mulțumit ?
Hm ? Nu vrei să-mi spui și mie impresiile ? !...

Roc Petrovici își lipi pentru cîteva clipe privirea de fluturile uriaș, înrămat, de deasupra capului celui care conducea destinele orașului Gad. Apoi vorbi, pe un ton rece :

— În orice caz, pe deplin edificat...

— Speram să nu se întîmple asta... N-am crezut că vei ajunge să ne creezi probleme. Speram să se producă o evoluție în conștiința dumatilă.

— Mă întreb dacă la toți oamenii din acest oraș a avut loc acest proces despre care vorbiți.

— Noi ne căzmin ca el să se producă la cei care nu s-au prea împăcat cu merală noastră.

— Cu atît mai rău pentru el... Vor fi nevoiți să renunțe la fărîma de suflet pe care-o mai au.

— Vorbe mari, tinere !...

— Da, un reflex al Marii Mascarade...

Primarul rămase tăcut, își roti privirile prin cameră, apoi le fixă asupra lui. Erau de gheață. Apucă o coală de hirtie aflată înaintea sa și i-o întinse lui Roc.

— Citește ! Vreau să încheiem un contract. Trebuie să cooperezi cu noi. Ești destul de deștept, iar noi am cam obosit cu dămneata...

În timp ce Roc citea, primarul îl urmărea atent printre gene, încercînd parcă să ghicească, cu o secundă mai devreme, răspunsul acestuia.

Documentul prevedea o serie de înlesniri și privilegii, ce urmau să fie obținute de Roc în schimbul unor operații fictive, care ar fi amăgît opinia publică în sensul existenței cîmpurilor de bombe. Trebuia să simuleze desurubarea unui focos, săparea în dreptul unui așa-zis proiectil... Din cînd în cînd, urma să țină lecții despre prevenirea accidentelor în cadrul unei școli de genişti. Cea mai teribilă i se păru referirea la detonarea de două-trei ori pe an a unei cantități de trotil. Pentru a se da veridicitate mai mare „stării de asediu“. Deși nu erau reglementate toate consecințele, rezulta și posibilitatea de a se produce accidente neprevăzute. Roc își aminti de moartea lui Carî. Zise pe un ton indiferent, ca și cum cele citite nu l-ar fi privit pe el :

— O cacealma grotescă... De ce faceți toate astea ? Pînă unde vreți să ajungeți ?

— Ei, băiete, puterea trebuie să se exercite acolo unde există anarhie. Eu am avut de luptat în acest oraș cu spiritele gregare, care nu știau decît să încurajeze, să speculeze haosul și dezorganizarea în folosul lor. Politica lor era aceea de a-l lăsa pe om să se dezvolte, respectîndu-i impulsurile naturale. Eroare ! Unul dintre ei a fost Zgardan, pe care l-ai cunoscut la cîrciumă. Acum este un bătrînel respectabil, dar acum treizeci de ani, cînd candidam pentru postul de primar... Din cînd în cînd mai cădea capul cîte unui adversar și nu știai mîna cui fusese... Noroc că m-am blindat bine și am acționat energic. Programul meu politic a fost mult mai realist...

— După ce ați răspîndit ideea minelor și a pericolelor de explozie, le-ați oferit oamenilor salvarea... Abstenența și încorsetarea într-un sistem strîmt de legi...

— În primul rînd i-am pacificat, suprimînd toate tendințele reacționare. Am înlăturat veșnicele certuri partinice și revoltele. Apoi le-am trasat un cadru adecvat de activitate...

— Le-ați redus spațiul de manevră, i-ați transformat în niște marionete...

— E un mod greșit de a privi lucrurile. Oamenii acestia se bucură de multă libertate, de posibilități la care nici n-au visat. Respectînd anumite reguli stricte, ei se defulează în activități, din ce în ce mai căutate și mai gustate. Nu trebuie să treci nici peste un alt fapt. Strecurîndu-se, e adevărat, pe anumite trasee limitative, care-i mai ordonează și aliniază, oamenii se întîlnesc, totuși, pe stradă, la muncă, își pot vorbi, chiar își pot da drumul baierelor gurii la cîrciumă. Dacă mor, știu ce lasă în urmă, ai cui au fost... Le-am creat condiții să facă schimb de locuințe, nu numai pentru că li s-a mărit familia, dar și pentru a avea o ocupație continuă, vie, neostoită... Merg la filme, fiecare are o „cameră de muzică“ acasă, pot zbîrni la alarme ca niște trăpași, pot trage lozul cel mare cu o soție roditoare, se pot înscrie de tineri în organizația luptătorilor antirăzboinici, condusă de nepotul meu, își pot alege soțiile și viceversa... Este o activitate continuă, dar, repet, într-un cadru organizat. Și, la urma urmei, oamenii noștri plini de temperament și de energii creatoare trebuie să fie supuși la o muncă pasnică, să producă ceva, să fie utili societății. Statul cu minile în sîn ar putea duce la crearea premiselor pentru o nouă anarhie, după ce ne-am luptat atîta ca să-i aducem la un numitor comun. Acum, pe malul unei ape ei montează stăvilare și baraje, mori și microcentrale, în grădini pline de „verdeață“ împletesc coșuri de o mare finețe artistică, ridicînd arta pe una din cele mai înalte culmi, în săli de conferință dezbat, și acest lucru este cît se poate de elocvent, problema prăsirii peștelui în locul celui dispărut prin turnarea betoanelor... Și sînt sigur că

noul gen de cîean sau de păstrugă o să fie mai gustos decît cel vechi. Ca să nu mai vorbim că pește este un fel de deliciu al orașului nostru...

— Toate acestea, așa cum sînt, ar fi demne de luat în discuție numai dacă s-ar fi realizat în mod firesc. Dar și-atunci aş avea rezerve în privința ideii de libertate. Dumneavoastră propagați religia fricii...

Primarul se ridică, nerăbdător. Începu să se plimbe între cele două fișete tapetate cu instrucțiuni privind circulația în zonele periculoase, cu mâinile la spate. Gîtul îi era încordat, lăsînd să se vadă venele umflate.

— În fond, ceea ce nu înțelegi dumneata este că oamenii aceștia au nevoie de un ideal, și eu îi ajut să-l obțină...

Primarul săgetă aerul cu palma, ca și cînd ar fi luat o hotărîre definitivă, apoi, apucînd niște chei dintr-un sertar al biroului său, deschise unul dintre seifuri. Scoase de acolo trusa de genist a lui Roc. O puse pe masă și o deschise. Locul grenadei era în continuare gol.

— Îți dau timp de gîndire, pînă diseară la ora șapte. Te sfătuiesc să semnezi contractul. În caz contrar voi fi nevoit să le arăt supușilor mei această trusă. Cînd va crede că grenada de-alci n-a fost una reală?

Deci voia să-l facă răspunzător pentru moartea lui Cari, și astfel să determine un linșaj!

Primarul se așază în fotoliu. Îl privi sfidător, îngustîndu-și ochii. Roc avu impresia că din fruntea lui, care a devenit cînd-o dată enormă, vor crește două coarne. Ochii îi erau tulburi. Îi întinse mîna mare, cărnăasă, flască.

Ieși din birou, fără să i-o întîndă pe-a lui. Simțea că se sufocă, că aerul a devenit de nerașpirat. Voia să ajungă cît mai repede în stradă, să simtă pămîntul. Nu se poate, Gad este doar un oraș, o prelungire a altor așezări și drumuri de pe planetă, își repetă de cîteva ori.

Se trezi urmărit de bătrînul acela cu scurtă slinoasă și lavalieră franjurată la gît. Era atît de aproape, încît avu senzația că-i simte suflul puturos. Desfășurase un

metru de pînă, de culoare galben-verzui, forfecînd aerul în jurul lui Roc, ca și cum ar fi luat niște măsuri. La un moment dat avu îndrăzneala să-i puncteze spatele cu două împunsături, ca pentru a-i lua mărimea umerilor. Roc se întoarse brusc, cu gîndul să-l plesnească, dar bătrînul se ghemui nevolnic. Își opri gestul. Făcu pași mari pentru a se îndepărta cît mai repede. Dincolo de supermagazin, bătrînul își abandona „prada”. Roc îl mai zări făcînd gesturi de ciudă și lovind cu piciorul în caldarîm, ca un ins tras pe sfoară.

Trebuie să plec, trebuie să existe o porțiță de scăpare de aici, își spuse, apropiindu-se de casa Rachilei. Nu avea timp să mai aștepte trenul, trebuia să plece cît mai repede : va merge pe jos, pînă va întîlni o așezare omenească. Nu puteau fi mai mult de treizeci-patruzeci de kilometri pînă la localitatea cea mai importantă.

Pe Rachila o găsi în bucătărie. Femeia se afla într-o stare de prostrație. Nu reacționează în nici un fel cînd îi povestii despre propunerile primarului. Abia cînd îi spuse ce intenții are, Rachila se ridică brusc de la masă și îl apucă de braț. Îl privi cu un aer straniu.

— Am fi putut rămîne împreună, spuse, dînd să-l îmbrățișeze.

Se desprinsese cu brutalitate.

— Voi pleca, orice s-ar întîmpla !

— Rămîi !

Femeia îl cuprinsese cu brațele, trăgîndu-l spre ea.

Poate că ești piesa care ar putea declanșa o dată și-o dată reacția în lanț, gîndi Roc, de la cea mai mică explozie la cea nesfîrșită... Spuse cu voce gîtuită :

— De ce nu vii cu mine ? Cămătoria nu e lungă...

— Cît ai privi peste umăr...

Vocea femeii avea un timbru ciudat, exprimînd parcă o presimțire în legătură cu un eveniment apropiat. Rec se scutură ca străbătut de un curent electric. Nu, nimic și nimeni nu-l mai poate reține ! Se desfăcu din îmbrățișare.

— Nu voi mai reveni, Rachila, niciodată.

— O să-i cauți.

— Pe cine ?

— Pe ei... pe mine... pe noi... o să-i cauți...

Acum avea nevoie să fie singur. Să se concentreze. Să-și facă un plan în legătură cu fuga lui. Își adună puținele lucruri, își pregăti pentru drum lanterna cu care venise în Gad. Era în perfectă stare. Cunoștea în mare planul orașului, după recunoașterea făcută noaptea trecută. Nu era omul care să se lanseze dintr-o dată într-o aventură, deși știa că hotărârile se iau brusc, învingându-ți cu brutalitate ezitățile.

Acum va încerca să doarmă puțin. Mîine va avea o zi grea...

Zgomotul care-l deșteaptă îi sună agonie. Trei vuiete scurte, apoi o tălăzuire prelungă. Timp de zece minute atmosfera orașului vibră de semnalele sirenei. O durere acută îi stăruia în ceafă. Rachila pătrunse în cameră :

— Se anunță alarma generală. Începe calvarul...

— Care calvar, Rachila ?

— Ai să vezi...

Îl privea într-un fel ciudat. Părea debusolată, dezarmată. Privirile rătăcite în jur, ca și cum ar fi vrut să se agațe de ceva.

Se auziră pași precipitați pe hol. Dușumelele scoaseră vaietul cunoscut. Cineva încerca ușile. Pătrunse în cameră. Era Capturi.

Părea mai încovoiat, lodenul îi era zdrențuit. Albeața feței lui contrasta vizibil cu vineții buzelor. Ochelarii cu dioptrii mari erau aburiți. Căzu pe un scaun, răsufliind ca un om vlăguit.

— Am vrut să fug prin pădure, spuse. Este singurul loc pe unde se poate scăpa. Primarul și-a postat oamenii peste tot. Dar mi-a fost dor, un dor groaznic, sfișietor... Un presentiment. M-am întors...

Lacrimile îi curgeau șuvoi, brăzdându-î fața. Era răvășit, descompus, cu hainele descheiate. Un om doborât, gîndi Roc, cu amărăciune.

— ...am luat-o încoace, am aflat... Nu mai avea nici un rost fuga mea...

— De ce ai fugit ?

— Doream să anunț lumea întregă de ceea ce se întîmplă aici. Și Cari...

Inginerul desfăcu o batistă murdară, apoi, cu gestul unui copil nevolnic, își scese ochelarii și începu să-i ștergă meticulos.

— ...sărman copil... a vrut să le destupe oamenilor capul. Pînă și el, un copil, nu mai putea rămînea un martor pasiv al acestei mascarade. Într-un timp a răspîndit niște manifeste, care au avut darul să sperie autoritățile... Nu e timpul însă de povești... Hăitașii primarului te caută pe dumncata...

— De aceea s-a dat alarma aceasta ? !

— Da. Exercițiul este doar de formă. Primarul a răspîndit zvonul că mi-ai fi ucis băiatul cu o grenadă. Le-a arătat oamenilor, ca să-i sîrșe, trusa dumitale de genist...

— Canalia !... M-a și amenințat că dacă nu mă dau de partea lui mă va epsta...

— Nu-ți fă griji, el știe să le ticăiască pe toate. Numai că pe mine nu mă mai poate păcăli. Am venit să te scap. Eu nu mai am ce pierde. Voi atrage urmăritorii, în timp ce dumneata o vei lua spre pădure...

— Cum pot ocoli mai bine centrul orașului ?

— Strada Rachilei răspunde în afara orașului. Ca s-o ieși spre pădure, trebuie să te abați pe prima ulicioară la stînga, vei trece prin dosul curților. Apoi, vei ocoli așa-zisul cîmp de mine... Hai, grăbește-te, nu mai e timp ! Oamenii stăpînirii sînt aproape...

Roc Petrovici se îndreaptă spre femeie. Ochii ei căutau în jos. Nu crezuse, pînă în ultimul moment, că va fi părăsită.

— Nu, să nu mă săruți, spuse Răchila, cu glas tăios.

El n-avusese niciodată sentimentul unei mari iubiri între ei doi. Pribeag, prin atîtea orașe, Roc întîlnise destule femei... O privi cu compasiune. Regreta nespus că nu putea face nimic pentru ea...

Vorbele lui Capturi îl dezmeticiră.

— Se aud hăitașii. Trebuie să pleci !

Un zvon amenințător se apropia. Alarma începuse din nou să vuiască. Alergă împreună cu Capturi spre poartă.

Oamenii erau pregătiți pentru aplicațiile ordonate de primărie. Dinspre centru se vedea venind un pluton dens de umbre, purtînd făci. Un nor de praf se ridica din caldarîmul șoselei.

Noaptea coborîse de vreo oră. Cerul era înstelat. Capturi îi făcu semn lui Roc s-o ia înspre poteca știută, ce urma să-l ducă în pădure. Apoi se îndreaptă către grupul care se apropia.

Roc se strecură printre catele de oameni care porînseră spre punctele de întîlnire prevăzute în planurile de alarmă. Auzi cîteva voci, strigînd minioase :

— El a fost chemat ca să ne salveze orașul și cînd colo...

— Ne omorîă copiii cu grenade !

— Trebuie să-l prîndem viu...

— Să-i facem un proces public...

Reuși să pătrundă neobservat pe ulicioară. Dincolo de cele cîteva bloouri, se aflau cocioabele pe care le întîlnise cu o noapte în urmă cînd fugise peste cîmpurile interzise.

Intr-o zi va uita acest loc, care poate, nici nu există. Își aminti că mai demult fusese impresionat de ideea

lausată de un autor de literatură S.F. care susținea că un copil se teme instinctiv de trei lucruri : de zgomote puternice, de cădere și de întuneric. El va putea să scrie în carnetelul lui despre oamenii din Gad, care la rândul lor se tem de trei lucruri ce corespund acestora : de explozii — zgomote, distanțe — căderi și de autoritatea primarului — întunericul.

A ajuns la marginea orașului. Trecu pe lângă panourile ce afișau nenumăratele instrucțiuni privind „zonele interzise“. Făcu un gest de lehamite : Reguli ! Cît mai multe ! Reduc mișcarea, oamenii devin niște pinguini, își spuse scîrbit.

Traversă cîmpia prin apropierea „terenului de mine“. Paznicul se afla lângă ghereta lui, la o distanță de trei-patru sute de metri de locul pe unde se strecură el. Înspre rîu, ca și pe întinderea dinspre gară observă mișcări de trupe. Se contura un brîu uman, ce tîndea să înconjoare orașul.

Roc porni în direcția pădurii..:

Străbătu potecile pădurii, căutînd un liman, orientîndu-se spre apus. De obicei asemenea cărării duceau spre un luminiș, de unde se desprindeau cîteva drumuri.

Într-un tîrziu, începu să distingă contururile copacilor fără a mai folosi lanterna. Frunzele păreau niște ghirlande de bazalt. Deveneau din ce în ce mai vizibile. Se apropia dimineata.

Într-un loc deschis, cu o rază de vreo treizeci de metri, zări un schelet uman, o hîrcă albă, sclipitoare cu oasele intacte. Un personaj pe care un abur nimicitor îl dezbrăcase de învelișul carnal.

Își aminti brusc de „ceilalți“, de vorbele sibilnice ale Rachilei : se apropie urgia... La ce se referise ?

Nu, acum nu mai are importanță. Va uita, trebuie să uite, că acest oraș a existat vreodată. Drumul spre o altă așezare nu va fi lung. Cît ai privi peste umăr, spusese Rachilă. An de an dezamorsorii au făcut același lucru pe care-l vei face și tu...

Obosise. Se așeză lîngă schelet. Nu-i era teamă, nici silă.

Curînd porni mai departe. Pașii îi erau din ce în ce mai nesiguri... deși... Știa că nu se orientase greșit, săgețile soarehului răsăreau din spatele său. Înainta mereu spre apus...

Pomii se răriseră, luminișurile se țineau lanț. Se opri de vreo câteva ori să-și tragă sufletul.

Se făcuse dimineată de-a binelea și pantofii i se udaseră de rouă. Rămase câteva clipe pironit, cuprins de voluptatea câștigătorului. Ieșise la liman. Am răzbit ! strigă el. Glasul i se pierdu în desimea pădurii. Păși încet pînă la ultimii copaci. Întinderea izbucni violent, rănindu-i retina.

Orașul Gad se reliefa ca o ilustrată des cercetată ! Cîmpul de mine, rîul, hidrocentrala neterminată, primele blocuri, carapacea primăriei, izul de citadelă contra-făcută... Un decor care-l agasa, îi sfredelea pupilele, o dispunere de cartoane rotunjite, cubizate, convexizate... Îi dureau ochii.

Aerul era pur, dinspre rîu se lățea un nor de ceață.

Poate că bătrîna aceea nu fusese redusă la tăcere de oamenii poliției. Poate că inginerul Capturi scăpase. Poate că Rachila...

Privea spre oraș cu pumnii încheștați, cu mușchii încordați ca niște arcuri...

O mișcare neașteptată se produsese dincolo de rîu. Pătrundeau în ceață forme transparente, contururi difuze, zeci de linii ce se întretaiau coberind în vad.

Își căută un loc adăpostit, unde să se ascundă. Găsi groapa aceea de lîngă „terenul de mînc“, primul loc unde i se spusese că ar fi explodat o bombă, caverne mitică unde poposea personajul din basmele bătrînei... Oraul care aducea liniștea locului...

Se culcă într-o nișă, apoi privea în jur. Din această poziție putea vedea totul. Auzi un zvon de trupe în mișcare, de înaintare compactă. Își încordă privirea. Ceața

estompa formele. Dincoace de riu însă voalul era spart, contururile deveneau precise. Trăsăturile se individualizau.

Apărură primii oameni. Chipuri schimonosite de ură. Armele păreau lipite de trup, sau prelungiri ale acestuia. Carabine, baionete, cuțite lungi, puști militare sau de vânatoare, pistoale cu țeavă lungă, scurtă, de diferite calibre... Privirile tuturor erau goale, golite, pleoapele descopereau un vid.

Îl zări pe Stic, pe Zgardan, pe Solovei, pe Valer, pe paznicul de la „terenul de mine“, pe consilierii primăriei...

Apărură câțiva dintre tinerii militanți din grupul condus de nepotul primarului. Erau trasi la față, cu trăsături imobile, de mumie. Purtau steaguri cu fluturile emblematic. Veneau, apoi, clienții circului, tinărul cu șapcă de student, pescarul, chiar și barmantă...

Urmărind mulțimea, nu-și dădu seama că pe brațul său drept se așezase o vietate, un gen de păianjen. Se uită mai atent. Era un scorpion de vreo cincisprezece centimetri! Aluneca încet pe brațul acoperit de rouă. Simți cele patru perechi de picioare fremătându-i pe piele și mișcarea verticală a cozii cu telsonul portocaliu. Era foarte mobil. Roe stătu nemișcat, așteptând ca vietatea să se îndepărteze. Știa că, numai excitat, scorpionul își bafelează acul cozii.

Dar ritmul înaltării vîndurilor de locuințe nu-l dădea pace. Observă cu grează că dintre cei care traversau albia râului făceau parte și goadele sale din prima noapte petrecută în acest oraș. Nu lipsea nici bătrîna... Înainta bălăhărîndu-și capul, cu umerii săltați, cu pleoapele închise. Era îmbrăcată în aceeași rochie cernită, părdînd hipnotizată.

În rîndul următor îl zări pe cel ce-l măsura cu metrul de creitorie, pe mătușa lui Carî și pe tinărul negustor de semințe.

Apoi avu o surpriză dintre cele mai neașteptate : ținându-se de brațe ca niște marinari, înaintau Rachila, Capturi și nepotul primarului. Păreau orbi, impersonali, aveau fețele împietrite.

La un moment dat deasupra vadului se înălță figura primarului, parcă dispusă într-un medalion. O bucurie covârșitoare îl înceerca pe mai-marele obștei, gura i se deschidea într-un rînjit. Brațele lui începură să se agite ca la un mare inspirat, tăiau aerul într-un anumit fel, ca și cînd ar fi creionat un halou. Părea cuprins de o frenetrie dominatoare.

Distanța nu mai era mare pînă la el. Coloana urma să-l calce în picioare peste cel mult trei-patru minute.

Nu mai simțea vietatea pe mîină, dar ea stăruia acolo. O privi năucit : își dădea seama cu întîrziere, era un scorpion de Durango.

El mai întîlnise într-un muzeu, unde căutase niște colecții de fluturi. Otravă lui era necruțătoare.

Scorpionul de Durango ! Nu mai avea de așteptat. Scotoci după o țigară în buzunarul de la piept și o extrase de acolo cu mîna stîngă. Ultima țigară a condamnatului. Într-un buzunar de la pantaloni ținea un chibrit luat de la Rachila, la plecare, pentru orice eventualitate.

Scăpără chibritul și o aprinse, trăgînd cîteva fumuri cu nesaț. Nu voia să dea greș, știa că vietatea se excită puternic la fumul de țigară. Trimise cîteva rotocoale asupra ei. Scorpionul începu să facă mici rotiri cu segmentele toracelui și să-și miște telsonul, căutînd un punct de sprijin.

Dintr-o dată coada se înconvoie ca un arc și acul telsonului se înfipse ca un escavator ce-și golește cupa. Roc simți o durere ascuțită...

Începu să lăcrimeze abundant și simți o senzație persistentă de vomă. Mușchii i se blocau și nu mai putu să facă nici o mișcare. Vedea cerul alb, alb, care-i pătrundea în ochi ca o vopsca densă. Respiră greu. Un horcăit...

Cînd primele formații ajunseră lingă el, găsiră un trup destîns spre alt orizont.

Dezamorsorul ieși din compartiment. Culoarul arăta acum ca o cazarmă părăsită, prin care bătea vîntul. În compartimentul jucătorilor de poker zăceau pe jos cîteva cărți răvășite. Cîeva uitase într-un cuier un fulgaris verde.

Redactor : **MARIANA AVANU**
Tehnoredactor : **D. ANDREI**

Bun de tipar : 20.12.1990. Apărut 1991
Coli de tipar : 8. B 16 900

Tiparul executat sub comanda nr. 398
la Combinatul Poligrafic București,
Piața Presei Libere nr. 1,
BUCUREȘTI

**ÎN EDITURA MILITARĂ
AU APĂRUT :**

În colecția „Sfinx” :

**Operațiunea Ghințurești
de GHEORGHE BUZOLANU**

**Partida de puzzle
de CORNEL SCAFEȘ**

**Gambit
de LUCIAN STROCHU**

În seria „Intelectual” :

**Corabia lui Ghilgames
de PETRE RĂULEANU**

ÎN EDITURA MILITARĂ
VOR APĂREA :

În colecția „Sfinx“ :

Romanul care ucide
de NICOLAE MĂRGEANU

Romane :

Întilnirea — vol. II, III
de FRANCISC PĂCURARIU

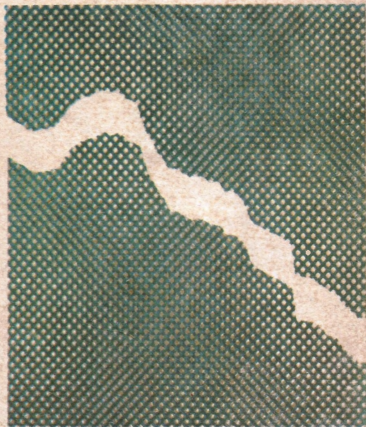
Bufnița albă
de NICOLAE ȚIC

În serie „Interferențe“ :

Un alt fel de matematică
de SOLOMON MARCUS

„Mărirea și decăderea personajului“
de GABRIEL RUSU

EDITURA MILITARĂ

ISBN 973-32-0213-4

Lei 25